

VÁSÁROSDOMBÓI MESEVÁR ÓVODA

OM: 202077

7362 Vásárosdombó, Szabadság tér 14

Tel./Fax: 72/453-285

E-mail: vdmesevar@gmail.com

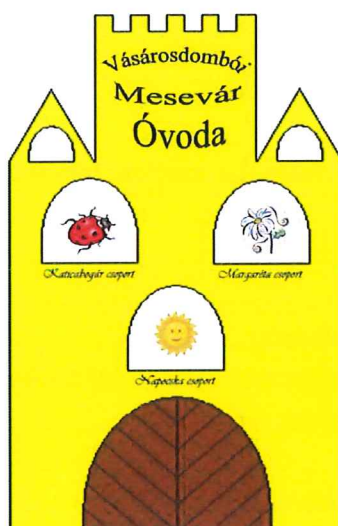
Honlap: www.mesevarovi.atw.hu

VÁSÁROSDOMBÓI MESEVÁR ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 202077

„Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét,
Szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik.
De mi már tudjuk, mire megy a játék,
Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó,
Eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Bevezető.....	3
II.	Gyermekekép, Óvodakép.....	6
III.	Az óvodai nevelés feladatai.....	8
	III.1. Az egészséges életmód alakítása.....	11
	III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	18
	III.3. Az anyanyelvi , az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	22
IV.	Az óvodai nevelés megszervezésének elvei.....	24
	IV.1. Személyi feltételek.....	24
	IV.2. Tárgyi feltételek	26
	IV.3. Szervezeti és időkeretek	27
V.	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	30
	V.1. A Játék	30
	V.2. Verselés, Mesélés.....	34
	V.3. Ének, Zene, Énekes játék, Gyermektánc	38
	V.4. Rajzolás, Festés, Mintázás, Kézi munka	46
	V.5. Mozgás	50
	V.6. A külső világ tevékeny megismerése	57
	V.7. Munka jellegű tevékenységek.....	63
	V.8. Tanulás	66
VI.	Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	68
	VI.1. Célunk	68
	VI.2. Feladatunk	68
	VI.3. Baleset megelőzés feladatai	69
	VI.4. Az óvodapedagógus feladatai, pedagógiai tevékenységének tartalmai.....	71
	VI.5. A gyermekvédelmi felelős feladatai.....	72
VII.	Az óvoda kapcsolatai.....	74
	VII.1. Kapcsolat a családi házzal	74
	VII.2. Kapcsolat az iskolával.....	81
	VII.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai	82
VIII.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	84
	VIII.1. A gyermek megismerését , fejlődésének nyomon követését szolgáló feladataink	84
	VIII.2. A fejlesztés dokumentálása	85
	VIII.3. Megfigyelés, mérés/értékelés tartalmi formái	86
	VIII.4. A gyermek egyéni fejlődési naplójának dokumentumai.....	88
IX.	Sajátos feladataink	113
	IX.1. A sajátos nevelés igényű gyermekek nevelése,Habilitációs, Rehabilitációs tevékenységek.....	113
	IX.2. Óvodai fejlesztő program- Óvodai IPR	115
X.	Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről	120

I. BEVEZETÉS

Az óvoda jellemző adatai:

Az óvoda neve: Vásárosdombói Mesevár Óvoda

Címe: 7362 Vásárosdombó, Szabadság tér 14.

Telefon/fax száma: 72/453-285

E-mail: vdmesevar@gmail.com

Honlap: www.mesevarovi@atw.hu

OM azonosítója: 202077

Óvodai csoportok száma: 3

Férőhelyek száma: 81

Az óvoda fenntartója: Vásárosdombói Fenntartó Társulás (VIT)

Címe: 7362 Vásárosdombó, Szabadság tér 17.

Telefon száma: 74/453-101

E-mail: vdombopm@vasarosdombo.eu

Az óvoda bemutatása

A Vásárosdombói Mesevár Óvoda a falu központjában, az iskola és a körjegyzőség szomszédságában található. A falu lakossága kb. 1200 fő. Az óvodába járó gyermekek többsége vásárosdombói, de jelentős számban járnak községünkől 6-8 km-re fekvő kisebb településekről is. A gyermeklétszám évek óta 60 fő körül van. Háromcsoportos óvodaként, vegyes életszervezéssel működünk. Csoportszobáink a játék, az étkezés és a pihenés színterei. A gyerekek különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel érkeznek, ezeket a különbségeket igyekszünk csökkenteni illetve megszüntetni.

2006.

2016.

Az épület valamikor családi ház volt, nagy kerttel, árnyas fákkal.

Egy sikeres ROP pályázatnak köszönhetően 2006 tavaszán megtörtént óvodánk teljes felújítása és bővítése. Így a 2006/2007-es nevelési évet, már egy teljesen felújított óvodában kezdhettük meg.

2016-ban pedig az „Óvodai kapacitásbővítés” pályázat támogatásával a régi épülethez, épült még egy csoportszoba és egy tornaszoba.

2016 09.01-től három csoportos óvodaként működünk és tornaszobával is rendelkezünk.

Társadalmi környezetünk

Óvodásaink 70%-a hátrányos, 60%-a pedig halmozottan hátrányos helyzetű. Így szociokulturális környezetünk nagyban meghatározza kitűzött nevelési céljainkat és sajátos feladatainkat.

Kiemelt feladatunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, ahol fontos az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkörben a „másság” elfogadását erősítő integrált nevelés.

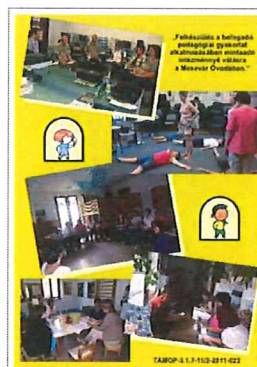
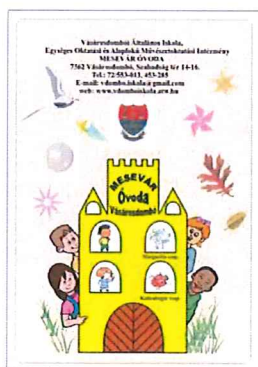
Sikerült elérnünk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek is már három éves korban az óvodába kerüljenek. Így az itt folyó nevelő-gondozó munkával segíteni tudjuk hátrányaik csökkentését, felzárkóztatásukat. Családias légkörben az egyes gyermekekre odafigyelve, a másság elfogadását hangsúlyozzuk – különös tekintettel az etnikai hovatartozásra. Családlátogatás során megismerkedünk szociális körülményeikkel. Felmérjük, mely területen kell segítséget adni, hol van hátrányuk.

Célunk, hogy a szülő és a gyermek is érezze a segíteni akarást, amely biztonságot ad számukra. Ezáltal elérjük, hogy rendszeresen járjanak óvodába.

A Pedagógiai Program elkészítése során figyelembe vettük a törvényi szabályozásokat, szakmai helyzetelemzést, partneri elvárásokat és a szakmai – pedagógiai hagyományainkat.

Két jó gyakorlat került kidolgozásra és bevezetésre 2006-tól. „Játékos Szülői értekezlet az óvodában” – partneri együttműködés erősítése és a „Játékos Hittanfoglalkozás Bendegúzzal” az óvodában. Programunkkal és jó gyakorlatainkkal, több mint 50 óvoda ismerkedett meg, hospitálás keretében.

2010-ben az intézmény előminősített referencia intézmény címet szerzett, mely alapján részt vett a TÁMOP-3.1.7 pályázaton, melynek keretében felkészült a referencia intézményi feladatokra. Referencia területe: befogadó pedagógiai gyakorlat és főiskolai gyakorlóhely funkció.

Pedagógiai Programunk módosításai:

2010-ben a 255/2009.(XI.20) Korm.rend. az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996.(VIII.28.) Korm.rend. módosításáról életbe lépése miatt aktualizálásra került.

2013-ban a módosítás alapja a 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről, és a 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Jelen módosítás alapja a férőhely és csoportbővítés volt.

Az elmúlt években lezajlott fejlesztéseink, programjaink, eredményeink

- ☀ 2006-ban óvoda épületének teljes felújítására bővítésére és teljes körű akadálymentesítésére került sor.
- ☀ A 2003-as évtől az OOIH Bázisintézményeként működünk, majd részt vettünk több HEFOP pályázatban is (HEFOP 2. 1. 3; HEFOP 2. 1. 8), melynek keretében nemcsak az integrált nevelés tárgyi feltételrendszerét sikerült megteremtünk, hanem az integrációs oktatás-nevelés szakmai gyakorlatának továbbfejlesztésére, szakmai önfejlesztésre is volt lehetőségünk.
- ☀ A helyi programunk a 2006/2007-es nevelési évtől bővült a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelésével.
- ☀ A 2007/2008-as nevelési évben bevezettük az Óvodai Integrációs Programot, melynek megvalósítása jelenleg is folyik.
- ☀ Így sajátos feladataink közé tartozik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése.
- ☀ Az elmúlt években elvégeztük azokat a módszertani képzéseket, tanfolyamokat, amelyek a sikeres integrációs nevelés megvalósításához szükségesek.
- ☀ Ez partneri, nevelőtársi kapcsolatot foglal egybe a SZÜLŐI HÁZZAL, a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodai beíratásának támogatása, az esélyegyenlőség biztosítása.
- ☀ Az elmúlt 8 évben lezajlott fejlesztéseink, programjaink, eredményeink sok sikeres pályázati támogatásból valósult meg.
- ☀ 2010-ben két jó gyakorlatot dolgoztunk ki:
 - Játékos szülői értekezlet az óvodában – partneri együttműködés erősítése
 - Játékos hittanfoglalkozás Bendegúzzal az óvodában
- ☀ Az egyik jó gyakorlatunkról, 2012-ben a szülők aktív közreműködésével, módszertani filmet készített az Emberi Erőforrások Minisztériuma
- ☀ 2011-ben, az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program támogatási rendszeréhez benyújtott **„Felkészülés a befogadó pedagógiai gyakorlat alkalmazásában mintaadó intézménnyé válásra a Mesevár Óvodában”** című pályázatunk 3 millió forint támogatásban részesült
- ☀ Az elmúlt években, jó gyakorlataink közzétételével, régiós szakmai műhelymunkában való részvétellel, referenciatézmény-előminősítési feltételek teljesítésével megkezdjük a felkészülést, hogy intézményünk referenciahelyként működhessen

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekekép

Óvodánk pedagógiai programjának módosításakor legfontosabb feladatnak tekintettük, hogy elgondolkodjunk azon, milyen gyermekeket szeretnénk nevelni, és ennek érdekében mit tudunk nyújtani a hozzánk járó gyermekeknek, és általuk az óvodánkat igénybe vevő szülőknek. Felülvizsgálva eddigi nevelőmunkánkat arra a következtetésre jutottunk, hogy a gyakorlatban jó úton járunk – pedagógiai programunk kapcsán pedagógiai gyakorlatunkat kell megfogalmazni és rögzíteni.

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Mi az, amit szeretnénk?

- * Szeretnénk olyan gyermekeket nevelni, akik szívesen, örömmel járnak óvodába. Derűsek, kiegyensúlyozottak, közvetlenek, szeretettel fordulnak társaik, a felnőttek felé.
- * Szeretnénk, ha nyitottak, érdeklődőek lennének, ha megőriznék természetes kíváncsiságukat, őszinteségüket, ha örömmel vennének részt minden óvodai tevékenységben.
- * Szeretnénk, ha kibontakozna önállóságuk, alkalmazkodó - és együttműködő képességük, ha óvodáskor végére birtokába lennének olyan emberi tulajdonságoknak, egyéni képességeknek és ismereteknek, amelyek segítik az iskolai élethez való alkalmazkodást, a különböző élethelyzetekben való eligazodást, a másság elfogadását.

Programunk épít a hazai tradicionális nevelési értékekre, az Óvodai nevelés országos alapprogramra, meglévő helyi programunkra, illetve a helyi viszonyoknak megfelelően teljesíteni tudja az óvodai nevelés célját, feladatát.

Óvodánk nevelőtestülete elkötelezte magát arra, hogy a családdal szorosan együttműködve a természet közelségét, a vidéki élet jellegzetességeit és hagyományait segítségül hívva valósítjuk meg a gyermek személyiségének harmonikus fejlesztését.

Összességében szeretnénk, ha a gyermekközpontú, befogadó nevelés eredményeképpen kibontakozna a gyermeki személyiség. Ennek elősegítése érdekében minden gyermek számára igyekszünk biztosítani az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést. Törekszünk a meglévő hátrányok csökkentésére, az előítéletek kibontakozásának megakadályozására.

Hiszünk abban, hogy szeretetteljes pedagógiával már óvodáskorban megalapozhatjuk az érzelmi kötődést a társakkal szemben. A nevelési feltételek sajátos megszervezésével lehetővé tesszük a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális, értelmi és érzelmi érettség kialakulását.

Hiszünk a gyermekben, hiszünk abban, hogy szükség van a munkánkra!

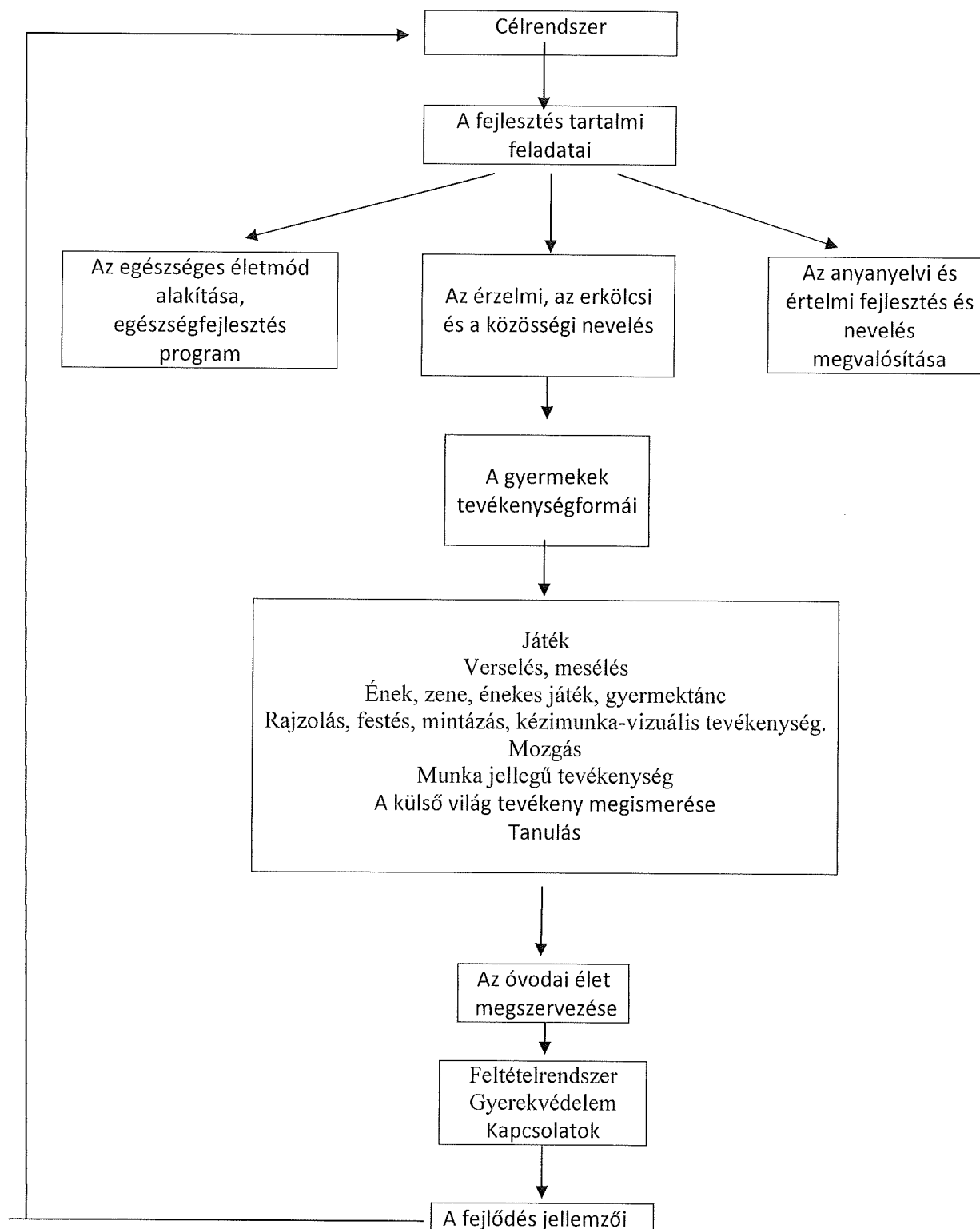
Óvodakép

- * Óvodánk nevelőtestülete középpontba helyezi a 3-7 éves gyermekek személyiségének kibontakoztatását, sokoldalú harmonikus fejlesztését, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütemet.
- * Különösen fontosnak tartja a nyugodt, szeretetteljes nevelői légkör biztosítását minden óvodai dolgozó részéről.
- * A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, szabad, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva a gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.
- * Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus, a szülő.
- * Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
 - Az óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését.
 - Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, befogadás, közös programok, nyílt ünnepek alkalmával
 - A gyermekek magukkal hoznak bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani.
- * Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- * A Mesevár Óvodában dolgozó óvodapedagógusok és alkalmazotti közösség tagjai is megtalálják az óvodások fejlesztésének szépségét, egyediségét, valóra tudják váltani emberi és pedagógiai törekvéseiket, és átlátják a nevelés távlati céljait is.
- * Nevelőtestületünk szakmai tudására, saját emberi erőforrására, adottságára, végzettségére támaszkodva, a mai kor társadalmi igényeinek megfelelően korszerű, a nevelés távlatait is figyelembevevő óvodai nevelőmunkát végez.
- * Azt a lehetőséget választottuk, hogy saját Pedagógiai Programot írunk, melyben részletesen kifejtjük konkrét nevelési elképzeléseinket.
- * Óvodánk az Alapító Okiratában és az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását valósítja meg, melyek a következők:
 - óvó, védő,
 - szociális,
 - nevelő és személyiségfejlesztő funkciók.
- * Segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- * Ez alapján az óvoda gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkörről, sokszínű, életkor specifikus tevékenységekről, kiemelten a játéktevékenységre.
- * Segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- * Migráns, nemzetiségi gyermekek nevelése esetén biztosítja az önazonosság megőrzését és ápolását, nyelvi nevelését, multikulturális nevelésen alapuló integrációját.

Jót és jól játszani! – ez a gyereknek dolga az óvodában. A szabad játék kicsiben maga az élet, éppen ezért az életre nevelés alapvető és leghatékonyabb eszköze.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATA

A MESEVÁR ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK RENDSZERÁBRÁJA

Óvodánk nevelési céljai

- ☀ Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése.
- ☀ A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- ☀ Sajátos nevelési igényű gyermekek és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek inkluzív nevelése.

A mi óvodánk célja:

- ☀ Olyan derűs, nyugodt, gyermekközpontú óvodai élet megvalósítása, amelyben: Gyermekeink jól érzik magukat, szeretnek óvodába járni;
- ☀ Életkori sajátosságaiknak és eltérő fejlődési ütemüknek megfelelően, harmonikusan fejlődik teljes személyiségük, kibontakozhatnak egyéni képességeik;
- ☀ A játék és mozgás előtérbe helyezésével sokféle, változatos tevékenységi forma által megalapozódik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, érzelmi, szociális és értelmi fejlettségük.
- ☀ A speciális szükségletű gyermekek képességeinek optimális kibontakoztatása, úgy, hogy a közösségi életébe minél könnyebben beilleszkedhessenek. A gyermekközösség felkészítése, elfogadóvá formálása, az együttes élményekből fakadó szeretet kialakítása.

Részcéljaink:

- ☀ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, felzárkóztatása, ahol fontos feladatunk az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes családi légkörben a másság elfogadását erősítő integrált nevelés.
- ☀ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében segíteni kell a közös játékokban való részvételt, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti bátor szereplést.

A habilitáció általános célja:

- ☀ A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása
- ☀ A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- ☀ Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A habilitáció fő területei:

- ☀ az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vestibuláris, kineztiázis- fejlesztése
- ☀ a motoros készségek fejlesztése
- ☀ a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- ☀ a szociális készségek fejlesztése
- ☀ a kognitív készségek fejlesztése
- ☀ az önellátás készségeinek fejlesztése

Céljaink elérése érdekében fő feladataink:

- ☀ A gyermekek gondozása, stabil egészségügyi szokásrendszer kialakítása, a MOZGÁS által – az egészséges életmód iránti igény megalapozása.
- ☀ A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, kívánságaiknak figyelembevétele által a jó közérzet megteremtése.
- ☀ Az érzelmi biztonság erősítése. Ezt szolgálja a folyamatos és rugalmas napirend, a testi közelség jelenléte, a gyermekekkel együtt megfogalmazott egységes és következetes – de nem túl merev szokás és szabályrendszer.
- ☀ A gyermekek alapos megismerése, a fejlődés nyomon követése – a differenciált fejlesztés és egyéni bánásmód elvének fokozott érvényesítése.
- ☀ A közös élményekre épülő – közös tevékenységek gyakorlásával a szocializációt segítő alapértékek életkornak megfelelő alakítása, mint: önállóság és segítőkészség, alkalmazkodóképesség és önfegyelem, feladat és szabálytudat, türelem, kitartás, udvariasság és együttérzés, rendszeret, a másság elfogadása.
- ☀ Sokféle, változatos és érdekes tevékenység biztosításával elősegíteni:
 - hogy a gyermek megismerhesse és kipróbálhassa önmagát;
 - gyakorolja a társas-közösségi élet szokásait;
 - felfedezze a környező világ sokszínűségét;
 - új ismereteket, tapasztalatokat szerezzen;
 - az ismétlések, gyakorlások, „felfedezések” által fejlődjenek képességei, készségei;
- ☀ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az óvodapedagógus feladat, hogy hatékony, differenciált nevelő-fejlesztő munkája érdekében a megfigyelések eredményeit felhasználva segítse a gyermek fejlődését a játékban, a játék által.

Részfeladataink:

- ☀ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 3-4 éves korban óvodába kerüljenek, hogy az itt folyó nevelő-gondozó munkával segíteni tudjuk hátrányaik leküzdését, felzárkóztatásukat,
- ☀ családlátogatás során megismerni szociális körülményeiket, felmérni, hogy mely területen kell segítséget adni, hol van hátrányuk,
- ☀ fontos feladatnak tartjuk, hogy a szülő és a gyermek is érezze a segíteni akarást,
- ☀ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.

Óvodánk nevelési feladatai, tevékenységei

Az óvodai nevelés feladata az óvodás gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

1. az egészséges életmód alakítása
2. az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
3. az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

A gondozás és egészséges életmódra nevelés az óvodai élet egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermek olyan szükségletét elégíti ki, amely elősegíti a fejlődést, növekedést, hozzájárul az egészség megőrzéséhez és védelméhez, az egészséges életmód iránti igény kialakulásához, megteremteni a nevelő hatások kedvező érvényesülésének feltételeit

Feladataink

1. 1. A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

Belső környezet

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sőtán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

Csoportszobáink a játék, az étkezés és a pihenés színterei. A berendezések biztosítják a gyermekek biztonságát, egészségének óvását. A tárgyak, bútorok mérete megfelel a gyermeki igényeknek. A csoportszobákat a meglévő adottságok és lehetőségek, valamint a gyermekcsoport összetételének figyelembevételével a csoportban dolgozó felnőttek alakítják ki.

A csoportszobák kialakításakor az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- a környezet hangulatos, esztétikus, de ne túlzsúfolt legyen;
- biztosítson a lehetőségekhez mérten elegendő mozgásteret a különböző tevékenységekhez;
- adjon módot a közös tevékenységekhez, ill. a magányos távolmaradáshoz is;
(kuckók, állandó játszóhelyek)
- a környezettudatos magatartás megalapozását

Külső környezet

Az épület valamikor családi ház volt, nagy kerttel, árnyas fákkal. Udvari életünket homokozók, babaház, famászókák és hinták gazdagítják. A gyermekek szabadban végzett tevékenységeihez minden évszakban kedvező lehetőséget biztosít óvodánk tágas udvara. Sajnos sármentes területtel nem rendelkezünk, így sáros időben a gyermekek mozgáslehetősége korlátozva van. A játék és mozgástevékenységhez a korszerű fajtékok (mászókák, csúszdák, hinták) biztosítanak jó lehetőséget.

Udvarunk gondozása, a gyermeki munkavégzés és környezetvédelem fontos színterei. (ősz és tavaszi tereprendezés, udvartakarítás, téli madárvédelem stb)

1. 2. A gyermekek gondozása

Testápolás, öltözködés, táplálkozás

Elsődleges célja: hogy a gyermekek testi szükségleteik kielégítésében egyre önállóbbá váljanak, hogy saját cselekvőképességükhöz mértén eljussanak a legoptimálisabb szintre.

A gondozás egyben pedagógiai funkció is.

Nemcsak a gyermek szomatikus fejlődését szolgálja, hanem alakítja egész személyiségét. A gyermek érzelmi állapota, viszonya, kapcsolata az őt gondozó felnőtthez – meghatározza önállóságát, aktivitását, munkához való viszonyát, a világ iránti nyitottságát.

A gondozás során:

- Mindhárom csoportban nélkülözhetetlennek tartjuk a felnőtt és gyermekek közötti jó kapcsolatot, a felnőtt testközelségét, a megfelelő, szükséges ill. kellő mértékű segítségnyújtást. A megfelelő segítség jelenti a gyermek ismeretén alapuló (egyéni igények és jelzések ismerete, otthonról hozott szokások figyelembe vétele) módszerek kiválasztását. A szükséges ill. kellő mértékben azt jelenti, hogy amire a gyermek képes – azt maga tehesse meg; amit nem tud – ahhoz kapja meg a megfelelő segítséget.
- Elegendő időt biztosítunk a különböző tevékenységek elvégzéséhez, az elsajátítást fokozatosság jellemzi.
- A szülők segítségével gondoskodunk a gyermekek személyes ruházati tárgyairól (váltócipő, tornafelszerelés, játszóruha, váltóruha) és a jellel ellátott, testápoláshoz szükséges eszközökről. (fogápolási eszközök, fésű, zsebkendő, törölköző, pohár)

Az egészségügyi szokások kialakításakor is fontosnak tartjuk a családi háttér ismeretét. Tapintatos, segítőkész, türelmes óvónői magatartással igyekszünk meggyőzni a szülőt a helyes és elvárt magatartásról (higiéniai, tisztálkodási, öltözködési szokások) - ha ez nem járható út, az óvoda igyekszik pótolni az otthoni hiányosságokat, hogy a gyermeknek ne legyen rossz közérzete társai között.

Gondozási feladataink:

testápolás, tisztálkodás

- a kézmosás, törölközés, fésülködés, fogápolás, zsebkendőhasználat helyes, rendszeres végzésére szoktatás – nevelés az egészség megóvása érdekében,
- önálló WC használatra szoktatás, a WC-higiéniai szabályok kialakítása;

öltözködés

- az időjárásnak megfelelő egészséges és helyes öltözködés fokozatos, egyre önállóbb elsajátítása;
- az esztétikus külső iránti igény kialakítása /gombolás, cipőkötés, ruhaneműk rendben tartása/

táplálkozás

- a kulturált étkezés szokásaira nevelés:
 - esztétikus étkezésre szoktatás megfelelő teríték biztosításával
 - életkortól és fejlettségtől függő, étkezéshez szükséges eszközök helyes használata;
- az egészséges táplálkozás
 - a gyermekek számára ismeretlen ételek elfogadtatása;
 - mindenkori folyadékigény kielégítése;

1. 3. A pihenés rendszere

Feladataink:

- A napirenden belül a pihenés idejének biztosítása a gyermekek egyéni alvásigényének figyelembevételével /fokozatos ébresztés/
- A zavartalan, nyugodt pihenés feltételeinek biztosítása:
 - megfelelő szellőztetés,
 - csend, nyugalom,
 - az óvónő személyes jelenléte, testi közelsége /simogatás, dédelgetés/,
 - otthoni kedves tárgyak „társasága”,
 - elalvás előtti mese

1. 4. Testi képességek fejlesztése, mindennapi edzési lehetőségek

A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosításához nélkülözhetetlen a rendszeres, játékban gazdag, kellő aktivitást és terhelést nyújtó mindennapi mozgáslehetőségek biztosítása.

Óvodánkban kétféle úton kívánjuk elősegíteni a gyermekek testi képességének fejlődését:

- Spontán módon – a szabad mozgáslehetőség maximális kihasználásával.
- Tervezett és szervezett mozgás által:
 - a mindennapi testnevelésben;
 - a heti 2 alkalommal szervezett kötelező testnevelési foglalkozásokon;
 - valamint a célhoz kötődő séták, kirándulások szervezésével.

A spontán – szabad mozgáslehetőségek biztosításához kedvező feltételeket nyújt óvodánk udvara. A szabadban elhelyezett homokozó, fák, bokrok, udvari játékeszközök, a fajtátekok (mászó rendszerek, létrák, csúszdák, hinták, egyensúlyozó rendszerek stb.) sok örömet, szórakozást nyújtó változatos mozgási lehetőségeket biztosítanak, segítik a gyermekek fokozott mozgásigényének, motoros

aktivitásának kielégítését, a mozgáskoordináció, az erő, ügyesség, bátorság, a játékban, sportban való rátermettség fokozását.

A szabad levegőn biztosított tartalmas udvari élet során szerzett pozitív mozgásélmények elősegítik a mozgás megszerettetését – hozzájárulnak az egészséges életmód iránti igény megalapozásához.

Az óvónő feladatai:

- A gyermek napirendjének megszervezésével minél több időt biztosítani a napfény és levegő kedvező edzőhatásának érvényesüléséhez.
- A tartalmas udvari élet megszervezése, amely nem jelent túlzott irányítást, a gyermek mozgáselképzelésének korlátozását, hanem jelenti:
 - az évszaknak megfelelő lehetőségek, balesetmentes eszközök biztosítását;
 - a gyermeki igénynek megfelelő passzív ill. aktív óvónői közreműködést (ötlet, eszköz, segítségnyújtás, alkalmoszerű mozgásos játékok irányítása.)

A tervezett és szervezett mozgás részletesen a MOZGÁS c. fejezetben található.

1.5 Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkélmények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

1.6. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

- Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésénél, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.
- Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.
- Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.
- A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.
- Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez,

- halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)
- Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.
- Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel

és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvoda gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkalni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

1.7. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a fejlesztő szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✓ Kulturáltan étkezik
- ✓ Helyesen használja az evőeszközöket
- ✓ Önállóan használja a vécét
- ✓ Önállóan és helyesen mos kezet, száját öblít
- ✓ Szükség szerint használja a zsebkendőt
- ✓ Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- ✓ Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- ✓ Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri

III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az érzelmi alapigények /védetség és biztonság/ kielégítése feltételei annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kapcsolatot alakítson ki társaival, az őt körülvevő felnőttekkel. Biztonság és szeretetkapcsolat nélkül nem nevelhetünk. A védetség és biztonságérzet legfőbb közvetítője az óvónő, aki egyben MODELL szerepet is nyújt a gyermek számára.

A védelem és biztonságigényt állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk mindig a középpontban, de sohasem hagyjuk magára a gyermeket: mindig éreznie kell, hogy meghallgathatja lel: szüksége-igénye szerint támaszt, segítséget kap.

Éppen ezért fontosnak tartjuk:

- ✓ a személyhez szóló, egyénenkénti fogadást a naponkénti reggeli találkozáskor /köszönés, üdvözlés; egy-két kedves szó, megjegyzés: rövid tájékozódás a gyermek hangulatáról, érzelmi állapotáról, azokról a történetekről, eseményekről, amelyek befolyásolhatják érzelmi állapotát/
- ✓ a testközelséget, /ha a gyermek igényli, ha nem, nem erőltetjük/
- ✓ a segítőkész, de tapintatos pedagógiai magatartást „Semmit nem végzünk el a gyermek helyett, de mindenben segítünk, amikor arra szüksége van.”
- ✓ differenciált fejlesztéssel a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének elősegítését
- ✓ a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül
- ✓ a kapcsolatokat az óvoda alkalmazottjai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvoda alkalmazottjai között pozitívak legyen
- ✓ az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- ✓ Az óvoda a gyermek nyitottságára építsen, és ahhoz segítse a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődésalapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- ✓ A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.

2.1 A befogadás

Cél:

Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot, és nyugalmat ad. Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot a bölcsődéből érkezőknél. Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, eközben érzelmi bázist találjanak bennünk, óvónőkben.

Az első találkozás az óvodával nagymértékben meghatározza a gyermek óvodához, óvónőhöz fűződő viszonyát, ezért különösen fontos az ún. befogadás.

A befogadás kétféleképpen értelmezzük:

A szűk értelemben vett befogadás célja, hogy a gyermek megismerje, és elfogadja az őt körülvevő környezetet, társait és felnőtteket – a család segítségével megtalálja helyét az óvodában.

Befogadási rendszerünk jellemzői:

- lehetőség szerint előzetes családlátogatás, apró ajándékozás óvónők által készített tárgyakkal,
- beszoktatás előtti látogatás az óvodában /szülő-gyermek/,
- fokozatos elszakadás a szülőtől, eleinte igény szerint a szülővel együtt rövid ismerkedés /2-3 napig/ majd fokozatosan kitolva az óvodában tartózkodás idejét a szülő nélkül,
- alkalmazkodás az otthoni szokásokhoz (kedvenc tárgyak, cumi, játék stb.),
- beszoktatáskor a csoportban dolgozó felnőttek mindegyike egész nap jelen van,

Ez a folyamat akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében már megfigyelhetők az idegen személy és környezet elfogadásának jelei.

A tágabb értelemben vett befogadás, vagy régi gyerekek esetében a „visszaszoktatás” jelenti azoknak az egyszerű, életkornak megfelelő elemi szokásoknak és szabályoknak a megismerését illetve újbóli „felelevenítését”, amelyek segítik a gyermek biztonságos eligazodását az óvodai életben.

A gyermek társas szükséglete

Az óvoda községünkben a szocializáció első intézményes színtere. Biztosítja a gyermek egyéni szükségletei kielégítése mellett a gyermek társas szükségleteinek kielégítését is, amely jelenti a felnőttekkel, gyermektársakkal való kapcsolatalakítást és együttműködést.

Ha a gyermek egyéni testi-lelki szükségletei maximális kielégítése révén jól érzi magát a csoportban, ha lehetőséget kap, hogy megismerje, kipróbálja önmagát, a „MÁSÍK”-hoz /felnőttek, társak/ való kapcsolata révén megélje saját „ÉN”-je határait – fejlődik, erősödik én-tudata, a társas-közösségi kapcsolatok iránti igénye.

A gyermekkel együtt megfogalmazott elemi szabályok, közösségi szokások biztosítják a közös élet nyugalomát, biztonságát, a gyerekek védettségét, feltételezik a közösségi magatartás, érzelmek alakulását.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek szociális nevelésénél a sérülés mértékét figyelembe véve, annak arányában kell kialakítani pl: az alkalmazkodó készséget, akaraterőt, az önállóságra való törekvést, az együttműködést. stb...

Biztosítani kell számukra, hogy többnyire önállóan tudjanak cselekedni.

A közösségi szokásokat, szabályokat minden óvónő saját gyermekcsoportjának megfelelően alakítja ki

Általános szempontjaink:

- életkorhoz, a gyermekek fejlettségéhez igazodó egységes és következetes, de nem túl merev szabályokat fogalmazunk meg,
- fontosnak tartjuk, hogy a szabályokhoz való alkalmazkodást pozitív érzelmek kísérjék,
- fokozatosságra törekszünk,
- a gyermekek felismerjék, megtapasztalják a szokások értelmét (örömmel, önként vállalt)
- nem célunk a gyermekek életének túlzott szabályozása – hanem arra törekszünk, hogy a közösségi élet elfogadott normáit, az életkoruknak megfelelő elvárt és helyesnek tartott viselkedés és magatartásformákat preferáljuk (együttműködés, önállóság, segítőkészség, tolerancia, türelem, figyelmesség, konfliktusmegoldó képesség, aktivitás stb.)

A derűs szeretetteljes mindennapokban biztosított sokféle, változatos, közösen végzett tevékenységek során átélt pozitív élmények alakítják gyermekekben az összetartozás érzését, megalapozzák a „Mi” tudat kialakulását.

Az óvónő MODELLE szerepe

Mivel az óvodáskorú gyermek jellemzője a magatartás érzelmi vezéreltsége, az utánzási hajlam, nagyon fontos az óvónő személyisége.

Az óvónő modell szerepe szempontjából fontosnak tartjuk:

- ✓ a biztonságot és harmóniát árasztó egyéniséget (derű, nyugalom, kiegyensúlyozottság, esztétikus megjelenés),
- ✓ a gyermekekhez fűződő barátságos, szeretetteljes, őszinte, de határozott nevelői magatartás,
- ✓ nincs „kedvenc”, vagy „fekete bárány” – igyekszünk megtalálni minden gyermekben a jó tulajdonságokat, azokat az értékeket, amelyek biztosítják a differenciált fejlesztés alapját, befolyásolják az egyén gyermekcsoportban elfoglalt helyét, a társak értékítéletét,
- ✓ a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében fokozatosan érvényesítjük az egyéni bánásmód elvét, arra neveljük a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik irányában,

A dajkák szerepe

A dajkák a pedagógiai munka közvetlen segítői. Nevelési céljaink csak az, óvodapedagógus és dajka összehangolt együttes munkájának eredményeként valósíthatók meg. Mivel a dajka egyike a gyermekeket nevelő felnőtteknek, magatartásával, beszédmódjával éppúgy modellként szolgál.

2.2 Az értékelés és jutalmazás:

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermeki tevékenységek és produktumok vizsgálata és az 4. életévét betöltött gyermek esetében a DIFER alapmérés.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmaz.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, áterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítása. Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- ✓ Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- ✓ A csoport kialakult szokásrendszerét betartja
- ✓ Önbizalma megfelelő.
- ✓ Feladat és szabálytudata kialakult
- ✓ Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- ✓ Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- ✓ Tiszteli, becsüli szülőföldjét.

III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai életünk változatos tevékenységei /játék, mese-vers, bábozás, éneklés, manuális tevékenységek, mozgás, gyermeki munka stb./ lehetőséget teremtenek a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésére, célirányos bővítésére, a kognitív képességek fejlesztésére.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek megismerési folyamatának megvalósítását a Pedagógiai Szakszolgálatok által kijelölt szakemberek vállalják fel.

A kognitív képességek fejlesztése terén célunk:

- az egyre pontosabb, valósághű észlelés;
- figyelemösszpontosításra való képesség;
- a valósághoz közelítő képzeleti működés;
- reproduktív emlékezet;
- a problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- valamint az alakuló fogalmi gondolkodás fejlesztése

„ A gyermek gondolkodása és beszéde szoros kapcsolatban állnak egymással. Amint a gondolkodás nagyobb teljesítményre képes, a beszéd is – mind szóanyagában, mind folyamatosságában, struktúrájában – fejlődik. Ugyanakkor a nyelvi fejlettség alapja a megismerési folyamatok, a gondolkodás fejlődésének.”

Az értelmi fejlettség legfontosabb mutatója a nyelvi-kommunikációs képesség színvonala. Ezért az anyanyelv fejlesztése, az anyanyelvi – kommunikációs nevelés kiemelt jelentőségű, áthatja az óvodai élet minden mozzanatát.

3.1 Feladataink a nyelvi fejlesztésben:

- ✓ A gyermek otthoni nyelvi környezetének – egyéni képességeinek megismerése. (A gyermek nyelvi fejlettségét nagymértékben meghatározza környezetének beszédkultúrája. Ennek természetes megnyilvánulása a beszédkedv fejlettségének mutatója, szókincsének gazdagsága, artikulációjának tisztasága.)
- ✓ A beszédingert kiváltó helyzetek „találása” (egyéni foglalkozások, jó gyermek-felnőtt kapcsolat, élmények, tapasztalatok biztosítása)
- ✓ A beszédkedv és beszédbátorság felkeltése és fenntartása.
Összetevői:
 - . a gyermek türelmes meghallgatása
 - . a kérdésekre adott válaszok,
 - . beszédmintát adó, érthető, tiszta szép óvónői beszéd (dicséret, buzdítás)
- ✓ A gyermek passzív és aktív szókincsének gyarapítása.
- ✓ A beszédértés és beszédtechnika fejlesztése, helyes ejtés gondozása, ejtészabályok megelőzése.
- ✓ A beszéd tartalmi fejlesztése.
- ✓ A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása – szükség esetén logopédus segítségével.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ☀ Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket.
- ☀ Probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik
- ☀ Képes időrendiséget felállítani
- ☀ Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni
- ☀ Képről mondatokban beszél
- ☀ Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- ☀ Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- ☀ Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani
- ☀ Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését
- ☀ Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

3. 2. Tehetség gondozás

A tehetség meghatározása Harsány István szerint:

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.”

Az óvodai élet a maga kiegyensúlyozott, biztonságon, elfogadó légkörével akarva, akaratlanul felszínre hozza a többet mutató gyermekek adottságait, képességeit. Nekünk, óvónőknek az a feladatunk, hogy megfelelő neveléssel, tág cselekvési szabadságot adva lehetőséget biztosítsunk a tehetség kibontakoztatására, ezért fontosnak tartjuk, hogy időben felismerjük a tehetség jegyeit.

Óvónői személyiségjegyek a tehesség gondozás eredményes megvalósításához:

- a csoport légköre legyen elfogató
- a kapcsolat alapja a szeretet, az elvárás, a tisztelet legyen
- pozitív érzelmek keltésével segítse elő a gyermekek önértékelését
- a finommozgás rendszeres gyakoroltatása
- bátorítsa a gyermekeket egyéni megoldásokra
- adjon lehetőséget sokféle, kreatív tevékenységre

Tehesség gondozás lehetőségei óvodánkban:

- * Rajzkészség, kézügyesség felismerése, fejlesztése
 - Az óvónő feladata:
 - eszközök biztosítása, bővítése
 - a gyermeki fejlődés biztosítása s ennek érdekében minden lehetőség kihasználása /pályázatok/
- * Zenei készség felismerése, fejlesztése
 - Az óvónő feladata:
 - hallásfejlesztés, ritmusfejlesztés
 - zenei élményhez juttatás
 - mivel az iskolának van Zenetagozata, így már óvodás korban lehetőséget kínálunk a zenei előképzésre
 - eszközök, felszerelések biztosítása

IV. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.

Az óvodapedagógusok valamennyien felsőfokú végzettségűek. Az óvodavezető mesterpedagógus, szakvizsgával és gyógy-testnevelői képesítéssel, egy óvodapedagógus tanítói, egy pedig hitoktatói végzettséggel is rendelkezik. A nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársak fontos szerepet töltenek be a gyermekek gondozásában, létszámuk a törvényi előírásoknak megfelelően biztosítottak (dajkák, pedagógiai asszisztens).

Az óvodapedagógusok közel 60%-a, 55 évnél idősebb. Ez viszonylagos stabilitást és nagyfokú szakmai tapasztalatot jelent, ami kedvező a nevelőmunka szempontjából. Egyben jelzés, hogy fel kell készülnünk a személyi változásokra, az utánpótlásra.

Sajátos feladataink megvalósításához

- utazó logopédus
- fejlesztőpedagógus
- gyógy-testnevelő
- pszichológus
- gyógypedagógus

Óvodapedagógusaink módszertani képzettsége

Az elmúlt években elvégeztük azokat a kooperatív tréningeket, tanfolyamokat, amelyek az Óvodai Integrációs Program sikeres alkalmazásához szükségesek. Nevelőtestületünk nemcsak jól képzett, hanem mély hivatástudat és gyermekszeretet jellemzi.

Az új pedagógiai programok bevezetéséhez szükséges kompetenciákat továbbképzéseken, pályázati támogatásokból sajátítottuk el. Beiskolázási és továbbképzési tervünkben előnyt képeznek azok a képzések, amelyek az integrált nevelés feltételeinek megvalósítását szolgálják.

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét emberi értékeiket.

Az **ideális óvodapedagógus** az alapvető **humanista értékek** hordozója, amelyhez megfelelő szakmai felkészültség társul, s ez mindennapi pedagógiai tevékenységében kifejeződik. Fontos a „belső” és a „külső” összhangja, az érzések, gondolatok és a viselkedés „kongruenciája” (megfelelése). Ez biztosítja a nevelői magatartási megnyilvánulások **hitelességét**.

A nevelőtestület **közös értéknek** fogadja el, a toleranciát, empátiát, egymás segítségét, együttműködést, egymás véleménye iránti megértést, az emberi méltóság tiszteletben tartását, az

esztétikus óvodai környezet jelentőségét, a nevelői tevékenység rugalmasságát, a helyzethez és a gyermek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást, felelősségtudatot, az önművelési – önfejlesztési igényt.

Ezeket túl meghatározó személyiségjegye kell, hogy legyen a **demokratikus nevelési stílus**, amely ösztönzi a gyerekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket. Alapelvei az elismerés, a dicséret, az elfogadás. Körülötte a légkör oldott, bizalom teli, barátságos, melyre jellemző a csoport érzelmi kiegyensúlyozottsága, a közepes vagy alacsony zajsztint, az elmélyült játék, figyelmes viselkedés.

Az óvónő bánásmódja, az eltérő szükségletek, érzelmi állapotok és hangulatok iránti toleranciája a gyerekek egymás közötti kapcsolatában mintát jelent. Az, hogy az adott helyzetben mi tűnik a leginkább megfelelőnek, a tevékenység tartalma, a gyerekek életkora és sajátosságai, eddigi tapasztalatai és elképzelései alapján alakítja ki.

Az óvodába érkező gyermekek alapos megismerésének és szakszerű fejlesztésének alapvető feltétele az óvónők folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Ennek megvalósítását szolgálja az óvónők továbbtanulási terve, és a továbbképzési tervek, melyek az évenként elkészítendő munkaterv részét képezik.

Célunk a program megvalósítását segítő szakvizsgák, módszertani képzések, megszerzése. Az EMMI, a Magyar Óvodapedagógiai Egyesület, a Pedagógiai Szakmai és Szolgáltatók által meghirdetett szakmai programokon, előadásokon, továbbképzéseken, konferenciákon, országos szervezésű rendezvényeken való részvétel.

A nevelőtestület belső továbbképzéseit az előzőekben felsorolt óvodapedagógiai témájú rendezvényeken hallott, tapasztalt szakmai információkra építjük, egyéni érdeklődés, felajánlás és a nevelőtestület igénye alapján. Az intézmény innovációiban folyamatosan részt vesz.

Az óvodánkban folyó belső továbbképzések alapját a bemutató foglalkozások, a beszámolók, a munkaközösségi foglalkozások adják, ezek szintén részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsá tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása. A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

A dajkai munka szerepváltása csak az óvodapedagógusi munka szerepváltásának kontextusában értelmezhető.

Munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végezik, egyértelműen elkülönítjük mely esetben kompetens, mely esetekben segítő a szerepkörük.

A dajka kompetens szerepkört tölt be:

- ✓ az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során;
- ✓ a gyermekekről kapott információk felettese felé való továbbításában;
- ✓ az óvoda vagyon- és állapotvédelmében;
- ✓ a névre szóló, hitelesített munkaköri leírásában rögzített feladatok önálló, szakszerű teljesítésében;
- ✓ minden olyan esetben, amikor felettese – óvodavezető, gazdasági vezető, óvodapedagógus munkaköréből adódó, „Egyéb rendelkezések” alatt feltüntetett feladatokkal bízzák meg;

- ✓ saját szak- és önképzésében;
- ✓ megszerzett szakmai ismeret- és tudásanyagának a gyakorlati munkájába való beépítésében;
- ✓ munkakapcsolatainak kiépítésében, ápolásában;
- ✓ saját élményű tapasztalatainak átadásában;
- ✓ saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítésében;
- ✓ lelki egészségének védelmében.

A dajka segítő szerepkört tölt be

- ✓ az óvoda alap- és kiegészítő feladatainak teljesítésében;
- ✓ az óvoda nevelő-személyiségfejlesztő funkciójának betöltése során;
- ✓ az óvoda minőségi szolgáltatást nyújtó feladatainak ellátása kapcsán;
- ✓ az óvoda által kitűzött minőségcélok elérésében;
- ✓ a gyerekek hátránykompenzálásának folyamatában;
- ✓ a gyerekek tehetséggondozásában;
- ✓ a gyerekek egyéni bánásmódot igénylő feladatellátása során;

Az **alkalmazotti közösség** tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- ✓ Ismerjék meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit, működjenek együtt az óvónőkkel.
- ✓ Aktívan vegyenek részt a csoport életében.
- ✓ Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.
- ✓ Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- ✓ Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember közreműködését vesszük igénybe.

IV.2. Tárgyi feltételek

Az épület korábban lakóház volt, ezért belső átalakításokkal tették óvodának alkalmassá. Az épületben 3 csoportszoba a hozzá tartozó gyermeköltözőkkel és szociális blokkokkal, iroda, tálaló helyiség, fejlesztő szoba, orvosi szoba és szertár és tornaszoba található. Az étkezést a többcélú, közös igazgatású intézmény konyhája biztosítja.

A minimum eszközjegyzékben meghatározott helyiségek közül valamennyivel rendelkezünk.

Udvari mozgásfejlesztő eszközeink korszerűek, megfelelnek az EU-s szabványnak.

Nevelőmunkánk sikeres megvalósításában a megfelelő tárgyi feltételek biztosításának nagy szerepe van. (1.sz. függelék)

A mindennapi nevelőmunkánkhoz és azon túlmenően helyi programunk megvalósításához a szükséges feltételekkel rendelkezünk. A minőségi munka tárgyi feltételrendszerét sok sikeres pályázattal, szponzori segítséggel és egyéb bevételek segítségével biztosítjuk.

Ennek eredménye:

- ✓ a jól felszerelt csoportszobák
- ✓ korszerű, gyermekbarát fejlesztő játékok
- ✓ fejlesztő szoba, korszerű fejlesztő eszközökkel
- ✓ minden mozgást kielégítő udvari fejlesztő játékok
- ✓ udvari sportszerek, mozgásfejlesztő eszközök
- ✓ IKT eszközök
- ✓ tornatermi sportszerek

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó Önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi fejlesztéséhez pályázatok megírásával, eszközök készítésével járunk hozzá.

A Pedagógiai Programunk megvalósításához a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendeletet alapján (mellékletben).

IV.3. Szervezeti és időkeretek

A csoportok megszervezése

A csoportszervezés alapja a biológiai életkor, a nemek aránya.

A nehezen nevelhető vagy speciális fejlesztési igényű gyermek csoportbeli elhelyezésénél alapvető szempont a pedagógusok arányos terhelése, hogy elegendő ideje legyen a egyéni fejlesztésre (max. 1-2 fő/csoport).

Az óvodába felvehető létszám az Alapító okirat szerint 81 fő.

Óvodánkban 3 vegyes életszervezésű csoport működik. A gyerekek csoportba sorolásának szempontjai: életkorbeli különbségek csökkentése, életkori 1/3 arány megtartása, testvérek együttnevelésének biztosítása, valamint az óvodai fejlesztő program törvényi megfelelése.

A napirend kialakításának alapelvei a Mesevár Óvodában

- A gyermekek életkor szerinti összetétele alapján eltérnek a szükségleteik, differenciáltan biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges időtartamot.
- A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, a tétlenséget, a kapkodást.
- Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.
- A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.
- Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk
- A gyermekek alvási—pihenési igényének figyelembevétele

IV.3.1. A napirend

1. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi.
2. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
3. Tömbösített, nagyobb intervallumokat jelöl, a kezdet és a befejezés rögzítésével.
4. Az étkezések kezdő időpontja rögzített. (A biológiai szükségletek kielégítése, a gyermek fejlődő szervezete rendszerességet követel, de a befejezés nem, mert rugalmasan alkalmazkodik az igényekhez.)
5. Meghatározza a délutáni felkelés legkorábbi idejét. (A gyermekeknek szükségük van a pihenésre, de aki előbb felébred, vagy nem alszik, felkelhet és az alvókat nem zavaró tevékenységet folytathat.)
6. A napirend legnagyobb részét a JÁTÉK tölti ki.
7. A különböző tevékenységeket nem választjuk el egymástól, a játékkal szoros egységet alkotnak

Javasolt intervallumok az óvoda helyi adottságainak megfelelően

Tevékenység kezdete-vége	Tevékenységek
6.30 – 11.45. J Á T É K	* Gyermekek fogadása * Szabadon választható tevékenységek közben folyamatos reggeli * Mindennapos testnevelés * Szervezett tevékenység * Szervezett és tervezett megfigyelések, tapasztalatszerzés a szabadban
11.45 – 12.00.	* Testápolási teendők * Naposi munka, önkiszolgálás
12.00 – 12.30. 12.30 – 13.00.	* Ebéd * Testápolási teendők * Készülődés a délutáni pihenésre
13.00 – 14.30.	* Alvás előtti mese * Pihenés
14.30. – 15.00.	* Folyamatos felkelés * Testápolási teendők * Folyamatos uzsonna * Vidéki gyerekek öltöztetése, kísérése a buszra
15.00 – 17.00	* Szabad játék a csoportszobában, ill. az udvaron hazamenetelig

IV. 3.2. Heti-rend

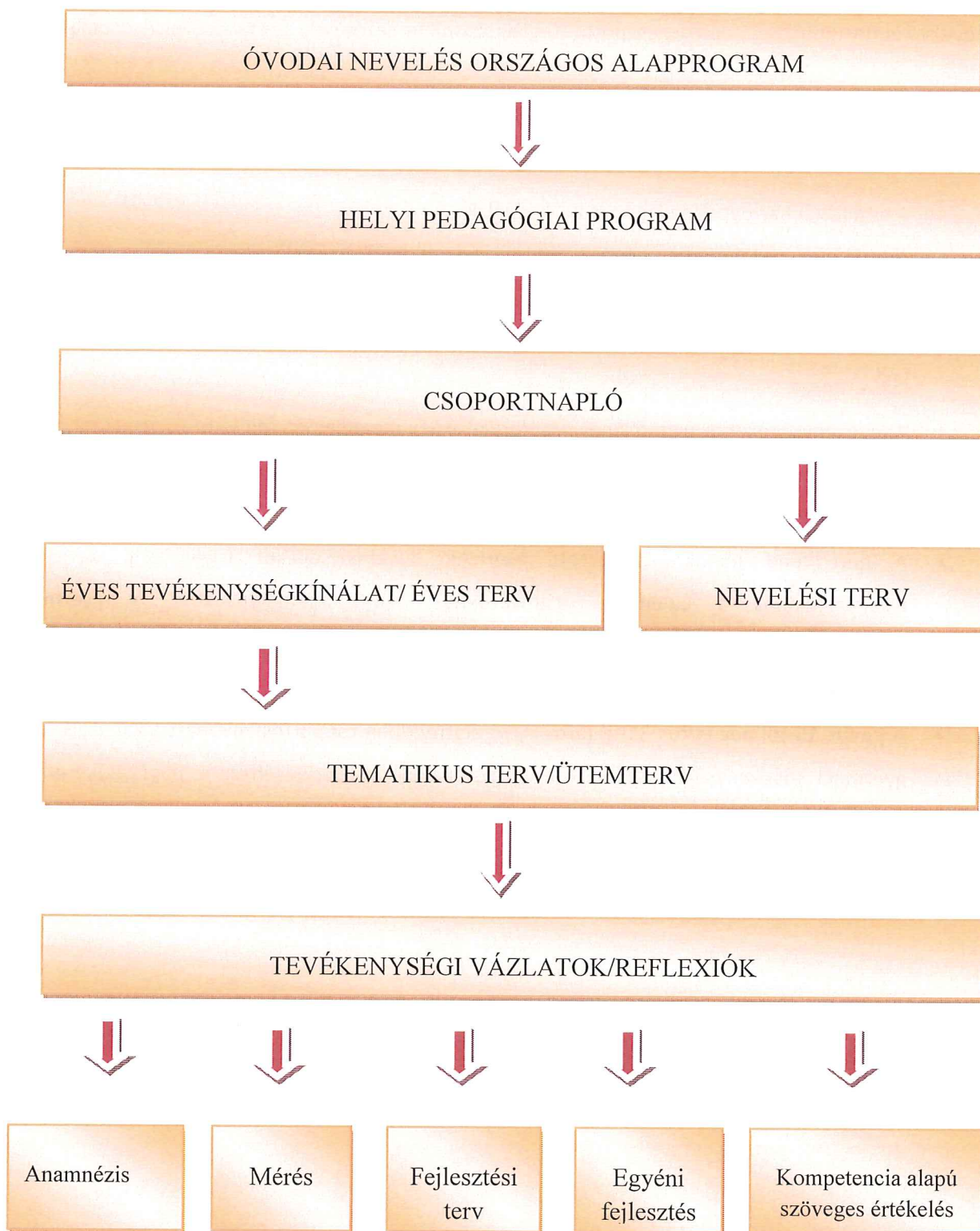
A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti-rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A heti-rend segíti az óvodapedagógus tervező-szervező munkáját, biztosítja a gyermekek napi életének „megszervezését”.

- * A heti rendet az óvodapedagógusok alakítják ki.
- * A heti rend tartalmazza az óvónő által szervezett tevékenységkínálatokat, azt a domináns tevékenységet, amelyben az óvópedagógus megvalósítja aktuális fejlesztési elképzeléseit, az új ismeretek, tapasztalatok bővítését, az ismeretek rendezését, a műveltségterületek közvetítését.
- * A tevékenységeket az óvónő a nevelési területeknek megfelelően foglalkozási áganként, vagy komplex foglalkozások rendszerében rögzíti. (Téma köré csoportosítja az ismeretek, tapasztalatok feldolgozását.)
- * A heti rend napokra beosztott gyermeki tevékenységeket rugalmasan kezeljük; alkalmazkodunk a különböző változásokhoz, külső körülményekhez, a gyermeki kezdeményezésekhez; elegendő időt és lehetőséget biztosítunk a gyermekek meghallgatására, ötleteik, javaslataik beépítésére.
- * A június 15-től augusztus 31-ig tartó nyári életrendben csoportösszevonást alkalmazunk. A gyermeki tevékenységek szervezése a gyermekek érdeklődéséhez, a napi időkerethez igazodik.
- * A nyári élet során lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek, hogy az év közben kialakított szokások, szabályok megtartásaival szabadon, kötetlen formában élvezzék az évszak örömeit.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A tevékenységi formák megtervezésének, dokumentálásának felépítése

V. 1. A JÁTÉK

„A jó óvoda legnagyobb értéke a játék. A fejlődés, a fejlesztés színtere, eszköze és megvalósulási módja is a játék. Minden a szabad játék keretében történik, annak gazdagítását szolgálja. A jó óvodában minden fontos dolog a játékban sajátítanak el a gyermekek. Az igazi óvodában az óvodapedagógusok elegendő időt, teret adnak az önfeledt játéknak.” (Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. – 21. századi közoktatás-fejlesztés, koordináció)”

Célja: A gyermekek szabad képzettszításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

V. 1. 1. A játék szerepe a gyermek életében

A játék az óvodáskorú gyermek legfontosabb tevékenysége: a gyermek a játékban él és fejlődik. Olyan tevékenység, amely a mozgást, az egész személyiséget fejleszti.

A játék a gyermek számára önként, örömmel végzett tevékenység: örömet okoz számára maga a cselekvés, a manipuláció, a különböző funkciók gyakorlása, az elképzelés megvalósítása, a vágyak – kívánságok játékban megvalósítható beteljesülése.

A gyermek a játék közben:

- ✓ ismerkedik a világgal, ismereteket, tapasztalatokat szerez;
- ✓ kipróbálja önmagát (erejét, ügyességét, gyorsaságát, problémamegoldó képességét, megfigyelő-képességét, fantáziáját, kreativitását stb.);
- ✓ kiélheti, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket;
- ✓ megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre;
- ✓ megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit, lereagálhatja érzelmeit, újraélheti kellemes élményeit.

A játékban nem a végeredmény a fontos, hanem maga a játékfolyamat, vagy a folyamatot kísérő érzelmek, indulatok, élmények.

A játék célja a játék maga.

V. 1. 2. A játék helye a nevelési folyamatban

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető, mindent átszövő, legtermészetesebb tevékenysége.

A játék:

Elválaszthatatlan a mozgástól:

- egyrészt minden játékot valamilyen nagy, vagy finomabb mozgás kísér (pl. szerepjátékok utánzó mozgásai, játékhoz kapcsolódó mozdulatok, építés-konstruálás stb.)
- másrészt a gyermek a különböző mozgásos tevékenységeket játékként éli meg (önként, örömmel vállalt tevékenység)

Szorosan összekapcsolódik a korai tanulással:

- a gyermeket hajtó belső késztetés (tevékenységi vágy, megismerési vágy, utánzási vágy stb.) újabb és újabb cselekvésre, próbálgatásra, tapasztalatszerzésre ösztönzi – eközben sokoldalú tapasztalatokat, felfedezéseket, ismereteket szerez, újabb mozgásformákat ismer meg, fejlődnek különböző képességei – azaz észrevétlenül tanul.
- az együttjátszáshoz nélkülözhetetlen társigény kielégítéséhez „meg kell tanulnia” az együttműködést, a másik tiszteletben tartását, az egymáshoz, az elfogadott viselkedési szabályokhoz való alkalmazkodást. (szociális tanulás)
- a játékot kísérő beszéd, az óvónő által tudatosan szervezett nyelvi-kommunikációs játékok kapcsán bővül a gyermekek szóincse, verbális ismerete, kifejezőképessége. (verbális tanulás)
- a játékban, a játékon keresztül valósul meg az óvónő részéről az irányított tanulás: több érzékszervet igénybevevő tapasztalatszerzés, sokoldalú érzékeltetés, változatos cselekedtetés. (napi tevékenységkínálat)

Magában foglalja valamennyi fontos gyermeki tevékenységet

- spontán módon épül be a mindennapi éneklés, mondókázás, vers és mesemondás,
- a gyermekek a nap folyamán bármikor kedvük és igényük szerint rajzolhatnak, mintázhatnak, kézimunkázhatnak, bábozhatnak, dramatizálhatnak, gyakorolhatják a mozgásos játékokat.

V. 1. 3. Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki játék során:

1. A játék objektív feltételeinek biztosítása

Összetevői:

- ✓ **nyugodt légkör:** amelyben önállóan választják meg játékukat, a szükséges társat, helyet és eszközt. Az elmélyült játék kibontakozását segítik a közös szokások, a gyermekekkel együtt megfogalmazott érthető és ésszerű szabályok.
- ✓ **folyamatos játékidő:** napirenden belül a legtöbb időt a játék tölti ki, a napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. (folyamatos napirend)

- ✓ **az óvónő** által szervezett egyéb tevékenységek egyes gyermekek, kisebb csoportok vagy alkalmankénti csoportos tevékenységek szervezése esetében (kötelező foglalkozás, séta, kirándulás, bábszínház stb.) időlegesen megszakítják a játék folyamatosságát, de jellemzően a játékkal szoros egységet alkotnak.
- ✓ **megfelelő hely a játékhoz:** fontos, hogy legyenek állandó és ideiglenes játszóhelyek. A játéktér a gyermeki igényeknek megfelelően változtatható legyen (bútorok mozgatása, térelválasztók, függönyök). Elegendő hely legyen a különféle játékfajtákhoz.
- ✓ **eszköz:** elegendő mennyiségű, balesetmentes a gyermekek életkorának megfelelő, a sokoldalú fejlődést elősegítő, játékra inspiráló eszközök biztosítása. Pl. manipulációs játékok, különféle értelem, ill. képességfejlesztő játékok; a felnőttek eszközei, ill. azok kicsinyített mása – szerepjátékok kellékei; bábok stb.

2. Az óvónő jelenléte, irányító szerepe (szubjektív feltétel)

Amely jelenti:

- olyan hangulatok, ingerek, egyéni és közös élmények biztosítását, amelyek a gyermek spontán játékát beindítják.
- az állandó készenlétet a gyermeki igénynek megfelelő együttjátszásra, (játékvezetőként, játszótársaként), a gyermek játékának segítésére, (ötlettel, eszközhasználat bemutatásával, új játék megismertetésével, társas játékok szabályismertetésével stb., a konfliktusok feloldására tett javaslattal stb.)
- a támogató, serkentő, ösztönző magatartást, nem direkt reakciót
- a játékfigyelések, tapasztalatok tudatos felhasználását a gyermeki képességek kibontakoztatása a nevelési célok megvalósítása érdekében.

V. 1. 4. A játékok fajtái, téma és tartalom

Óvodánkban valamennyi játékfajta jelen van. A szabadjáték túlsúlyának érvényesülése kiemelt fontosságú.

Hogy egyes gyermekek mikor, milyen játékfajta részesítenek előnyben, milyen tartalmakat hordoz játékuk, függ a gyermek egyéni képességeitől, tapasztalataitól, eszközhasználati ismereteitől, élményanyagától, fantáziájától.

Játékfajták:

- * **Gyakorló vagy funkciójátékok:** amely magában foglalja a játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációkat, a véletlen mozgásából, cselekvésből fakadó örömteli tevékenységek ismételtetését.
- * **Építő játékok:** amelynek során a gyermekek különféle építő, konstruáló játékokból építményeket, játékszereket, tárgyakat hoznak létre. Az eleinte spontán készült „alkotásokat” fokozatosan felváltják a bonyolultabb alkotások létrehozása, a játékelemek biztos kezelése. Az építőjáték során készült építmény, alkotás gyakran egy más jellegű pl. mozgás, vagy szabályjáték, szerepjáték fontos eszköze.

- * **Szerep (utánzásos) játékok:** amelyben a gyermekek tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóságból a számukra lényeges mozzanatokot.
- * **Dramatikus játékok, bábozás:** amelyben a gyermekek irodalmi élményeiket dolgozzák fel. Kötetlen formában, saját elgondolásuknak megfelelően, a szereplők tipikus vonásait reprodukálva játsszák el az élmény adta mesét, vagy annak egyes jeleneteit.
- * **Szabályjátékok:** jellemzője, hogy a játék meghatározott szabályok szerint zajlik, amelyekhez a gyermeknek alkalmazkodnia kell.
- * **Mozgásos játékok:** ide tartoznak a testnevelési játékok, a dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, versenyjátékok. A mozgásos játékok tartalmi gazdagságuk, a feladatok változatossága, sokszínűsége, intenzív fejlesztő hatása miatt fontosak az óvodai nevelés mindennapjaiban.
- * **Értelemfejlesztő játékok:** magában foglalják a különböző társasjátékokat, képes kirakókat, kártyajátékokat, a különféle nyelvi játékokat. Segítségükkel nagymértékben fejleszthetők a gyermekek különböző képességei pl.: megfigyelő-képesség, emlékezet, beszédképesség stb.

V. 1. 5. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ A különböző játéksituációkban pontosabbá válik a gyermekek észlelése, érzékelése, megfigyelőképessége.
- ☀ Fejlődik fantáziájuk, képzeletük, kitartóbbá válik figyelmük.
- ☀ Játékaikban dominánsan jelentkeznek a szerep és értelemfejlesztő játékok.
- ☀ Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- ☀ Az építő – konstruáló játékok, a játékba ágyazott kézimunka-tevékenységek során fejlődik kez ügyességük, kreativitásuk és koncentráló képességük
- ☀ A külső késztetések belső indítékká válnak.
- ☀ Szociális kreativitásuk fejlődik (magatartásmód, szerepek fölcserélése, rugalmas átalakítása, mások ötletei iránti nyitottság).
- ☀ Beszédkedvük, közlési vágyuk a játék hatására fokozódik, kommunikációs készségük fejlődik.
- ☀ Kialakulnak a társas viselkedés szabályai, együtt tudnak működni egymással, felnőttel.
- ☀ A játék során önállóságuk, aktivitásuk, kezdeményező képességük megfelelő szintet ér el.
- ☀ A szabályokat elfogadják, betartják, néha alkotják.
- ☀ Barátságok szövődnek, szoros kapcsolat alakul ki a játék során.

V. 2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Célja: a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével, többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, versek felhasználásával.

V. 2. 1. Szerepe a gyermek életében

A kisgyermeket születésétől kezdve „irodalmi hatás éri”: altatók, dúdolók, mondókák, játékos versikék, a környezetében élő felnőttek kitalált meséi, történetei által.

A gyermek számára a mese, a vers- élmény, örömforrás.

A mese – a valóság, a vágyak és csodavilág áthidalása a szó, a beszéd segítségével. Az egyetlen beszédmód, amelyre a 7 éven aluli gyermek tartósan, kényszerítés nélkül figyelni tud: képi ereje, folyamatossága, cselekménye, hangulata fogva tartja a gyermeket. Meghitt, biztonságos légkört, bensőséges viszonyt teremt gyermek és felnőtt között, elindítja a gyermeki képzelet szárnyalását, szórakoztat vagy gyönyörködtet, segíti a világ megismerését. Emberi kapcsolatokra „tanít”, továbbgondolható válaszokat ad a lét alapkérdéseire. (népmesék)

A mondókák, dúdolók, versek, ritmusa, a hozzá kapcsolódó mozgás és szó egységével érzéki-érzelmi élményeket ad a gyermek számára. Feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a megfelelő viselkedésformákat.

Helye a nevelési folyamatban

- A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.
- A mese, „lelki szükséglet”.
- Jelen van az óvodai mindennapokban.
- Helye és ideje van mindig, ahányszor csak a gyermek igényli.

Célunk: hogy olyan örömet nyújtó „irodalmi életet” biztosítsunk a gyermekeknek, amelyben a sok-sok irodalmi élmény hatására gazdagodik érzelm és ízlésviláguk, felébred a szó, a beszéd iránti szeretetük, a könyv az irodalom iránti vonzódásuk.

A mese és vers az óvodában a gyermek anyanyelvi nevelésének és érzelmi biztonságának megteremtését, erősítését segítő eszköz.

V. 2. 2. Az irodalmi élménynyújtás lehetőségei, tartalma

Óvodai életünk számtalan lehetőséget biztosít arra, hogy akár a gyermeki kezdeményezésből kiindulva, akár óvónői kezdeményezésre mesét, verset mondjunk a gyermekeknek. Bármilyen is a kiinduló alap, mindegyik fontos a gyermek számára.

Mesélni, verselni lehet önálló tevékenységként, de lehet más tevékenységek közben pl. könyvnézegetés, együttes játék, a különböző tevékenységek gyakorlása közben, az óvónő által kínált napi tevékenységekhez kapcsolódóan, séták, kirándulások alkalmával, a délutáni pihenő előtt.

Az irodalmi nevelés anyagát elsősorban a magyar népköltészet és népmesekincs adja, de hallanak a gyermekek nekik, róluk szóló műmeséket és elbeszéléseket, folytatásos történeteket is.

Értékes versélményekhez jutnak a mai magyar költők gyermekversei segítségével. /Weöres Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Csanádi Imre stb./

Tartalmát tekintve:

- * jó ritmusú, mozgással kísérhető népi mondókák;
- * évszakok hangulatát kifejező;
- * ünnepek köszöntését szolgáló;
- * állatokról, növényekről szóló;
- * tréfás, humoros hangulatú;
- * a tündérvilágot megjelenítő;
- * a gyermekekhez közelálló rövid, hangulatos, játékos versikék;
- * az élet egy-egy fontos eseményét, jelenségét ábrázoló mesék, versek.

A meséket, verseket nem tanítjuk, de a gyakori ismétlések, a többszöri és változatos feldolgozások lehetővé teszik, hogy a gyermekek önkéntelenül is elsajátítsák a számukra kedvelt irodalmi alkotásokat; bábozás, dramatizálás során reprodukálják irodalmi élményeiket.

Természetesen nem kizárt, hogy egy-egy ünnephez, hagyományhoz kapcsolódóan pl. anyák napja, évzáró, karácsony 1-1 rövidebb vers, vagy versrészlet megtanulására és önálló elmondására serkentjük a nagyobb gyermekeket.

V. 2. 3. Az óvodapedagógus feladatai

Legfontosabb, hogy megteremtse mindazon feltételeket, amelyeken keresztül érvényesülhet a tevékenység nevelő hatása, az irodalmi nevelés célja.

Feladatok:

- ✓ Mesehallgatási alkalmak megteremtése, helyének biztosítása a napirendben.
- ✓ Mesehallgatási szokások kialakítása. (nyugodt légkör, a csoporton belüli „mesesarok” helye, a ráhangolódás, motiváció külsőségeinek biztosítása pl. mesehívogató dalok, mesetarisznya stb.)
- ✓ Mesék, versek kiválasztása a gyermekcsoport összetételének megfelelően – egyéni repertoár összeállítása. Fontos, hogy az anyag kiválasztásakor érvényesüljön a gyermeki fejlődés jellemzőinek figyelembe vétele. A kicsik számára legalkalmasabb a rövid mondókák, tapsoltatók, lovagoltatók, rövid történetek, egyszerű, állatokról szóló láncmesék stb., míg a nagyobb gyermekek igénylik és szeretik a bonyolultabb, hosszabb terjedelmű verseket, meséket.
- ✓ A részben osztott és vegyes csoportokban törekedni kell a helyes arányok megtalálására, hogy valamennyi korosztály igényének és érdeklődésének megfelelően irodalmi élményekhez jusson.
- ✓ Az eszközök, kellékek biztosításával serkentse a gyermekeket az önálló bábozásra, dramatizálásra.

- ✓ A versek, mesék előadásakor törekedjen a szemléletes a gyermekek számára is példát adó kifejező előadásmódra. (hanghordozás, gesztus, mimika)
- ✓ Saját könyvgyűjtemény, a helyes könyvhasználati szokások kialakításával tanítsa meg a gyermekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére. Ezt szolgálják az óvónő által szervezett könyvtárlátogatások is.

V. 2. 4. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ Várják, igénylik a mesehallgatást.
- ☀ Szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- ☀ Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- ☀ Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.
- ☀ A folytatásos mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- ☀ Kialakul a „mesetudat”, fejlődik emlékezetük, képzeletük.
- ☀ Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- ☀ Azonosulnak a pozitív meseszereplők tetteivel, elutasítják a rosszat.

Képességfejlesztés lehetőségei a vers és mesehallgatás alkalmain

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
Érzelmi biztonságuk kialakítása, érzelmi életük gazdagítása, igazságérzet kialakítása. kapcsolatteremtő képesség.	Belső képi világuk, fantázia, reprodukció készség mese megértése, időrendiség, Testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia.	Mozgásos észlelés, tapintásos észlelés, hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédritmus,. Beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédkészség, nyelvi kifejezőkészség, beszédkultúra, pantomimija. Nonverbális készségek.	Ritmuserzők, auditív ritmus egyensúlyérzők, finommotoros tevékenység: beszéd és mozgás összekapcsolása.

V. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Célja: a közös éneklés, a közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

V. 3. 1. Szerepe a gyermek életében

A zene az ember legősibb kifejezési formája, „lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható.” /Kodály z./

Életünk minden pillanatában jelen van. A zene kapcsolatot teremt ember és ember között, értelem-, érzelem-, hangulat-, és gondolatformáló ereje van, alkalmas gondolatok, érzések kifejezésére. Az éneklés, a zene, egyes esetekben megnyugtat, máskor feszültségeket teremt, szórakoztat, vagy gyönyörködtet, de mindenképpen erősen hat ránk. Befolyásolja közérzetünket, hangulatunkat, formálja személyiségünket.

A kisgyermek számára a különféle zenei hatások élményt nyújtanak, felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Gazdagodik érzélemviláguk, felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.

V. 3. 2. Helye a nevelési folyamatban

Az éneklés, mondókázás, az élményt nyújtó zenei tevékenységek, a zenei hangok, zörejek, tárgyak és környezeti hangok jelen vannak az óvodai mindennapot bármely szakában. A gyermekek hangulatának, kezdeményezésének megfelelően beépülnek a szabad játékba (pl. mozgásos, énekes játékok; szerepjátékok kísérője: babaaltatás, főzőcske, lakodalmas játék stb.) éppúgy, mint az óvónő által szervezett tevékenységekbe. (pl. dramatizálás, testnevelés, környezet megismerése stb.) A zenei élmények hatása megjelenik a gyermek beszédében (dallam, ritmus, tempó, kifejezés mód, új szavak, beszédkezdés) a vizuális tevékenységek közben, vagy azok témáiban. Óvodánkban a mindennapi éneklés, mondókázás mellett fontosnak tartjuk az óvónő által kezdeményezett kötetlen, vagy esetenként kötött ének-zenei tevékenységeket. Ezek időtartamát a gyermekek érdeklődése, aktivitása határozza meg. Zenei nevelésünk célja: hogy a gyermekeket óvodába kerülésük pillanatától kezdve rendszeresen és tudatosan zenei élményekhez juttassuk. Kezdvé a barátkozó mondókáktól, lovagoltatóktól az énekes gyermekjátékokon át a magyar népdal megismeréséig, a környezeti hangok megfigyeltetésétől a zenei hangok szépségének felfedeztetéséig. Óvodánkban a mindennapi zenei élményszerzési lehetőség mellett más fontos zenei események is vannak.

Fontos élménynyújtó zenei alkalom a helyi zeneiskola növendékeinek „hangversenye”. A zeneiskolás gyermekek az óvodások által jól ismert dalokat szólaltatják meg különböző fafúvós, rézfúvós hangszereken, hegedűn, énekelhetnek a gyerekek zenei kísérettel, együtt játszhatnak különböző zenei készségfejlesztő játékokat. /Pl. hangulatfelismerő, dal felismerés hangszeres előadás után, hangszerek hangjának felismerése stb./

V.3.3. A zenei nevelés tartalma

Feladataink:

1. Tiszta éneklési készség fejlesztése

Ezt segíti a minél több természetes énekhang hallása, a gyermekeket körülvevő zenei hangok, zörejek felfedeztetése

2. Ritmusfejlesztés

- ♪ egyenletes löktetés megéreztetése változatos módon,
- ♪ dalok, mondókák ritmusának megfigyeltetése,
- ♪ tempó-, és ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával
- ♪ ismerkedés táncos lépésekkel /oldalzáró, után lépés, forgás stb./

3. Hallásfejlesztés

- ♪ halk-hangos, magas-mély különbségének megéreztetése énekes gyakorlatban,
- ♪ dallamfelismerés
- ♪ dallambujtás,
- ♪ hangszínérzék fejlesztése,

4. Komplex készségfejlesztés

- ♪ zenei formaérzék fejlesztése /ritmus és dallamotívumok megéreztetése/
- ♪ akusztikus emlékezet fejlesztése dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal, improvizációs készség, kreativitás fejlesztése
(játékok, játékos mozgások, dallamok kitalálása, énekes beszélgetések, kérdés-felelet játék)
- ♪ belső hallás fejlesztése
- ♪ játékos, táncos mozgásokkal az esztétikus mozgás igényének felkeltése

5. Zenehallgatás

- ♪ esztétikai élmény nyújtása
- ♪ a zene nyugodt, figyelmes befogadására nevelés

V.3.4. A zenei nevelés anyaga

1. Népi mondókák, kiszámoló

- ♪ cirógatók,
- ♪ ölbe vevő,
- ♪ tapsoltató,
- ♪ csiklandozó,

- ♪ ujj és tenyérjátékok,
- ♪ lovagoltatók,
- ♪ csúfolók

2. Népi dalos játékok

- ♪ legfeljebb 6 hangterjedelemben

3. Komponált gyermekdalok

- ♪ a magyar népzenei sajátosságokra épülő alkalmi és ünnepi dalok

4. Zenehallgatás

- ♪ magyar és külföldi népdalok,
- ♪ művészi értékű egyszerű műdalok,
- ♪ zenei betétek.

Segédanyagaink:

- ♪ Forrai Katalin: Ének az óvodában
- ♪ Törzsök Kálmán: Zenehallgatás az óvodában
- ♪ Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- ♪ Európai gyermekdalok I-II

V. 3. 5. Az óvodapedagógus szerepe a zenei nevelésben

A zenei feladatok megvalósításában az óvónő legfontosabb feladatai:

- ♪ A zenei élményt befogadó nyugodt légkör megvalósítása
- ♪ Zenei alkalmak, élmények biztosítása

Tudatos, tervszerű fejlesztő hatások megszervezése:

- ✓ Mind a dalanyag, mind pedig a zenei feladat meghatározásában figyelembe kell venni a gyermekek aktuális érdeklődését, fejlettségi szintjét, életkori és egyéni adottságait, a fokozatosság elvét.
- ✓ A zenei anyag kiválasztásakor fontos, hogy a dalanyag a gyermekekhez közelálló, könnyen elsajátítható legyen, hangkészlete alkalmazkodjon a gyermekek életkorához. Tartalmát tekintve életükhöz, eseményekhez, évszakokhoz, a környezet tárgyaihoz, állatokhoz, növényekhez, emberekhez kapcsolódjanak.
- ✓ Az énekes játékok szabályai érthetőek, világosak, áttekinthetőek, a különböző térformák és mozgásanyagok változatosak legyenek.
- ✓ Az óvónő éneklésre ösztönző, példamutató magatartásával /tisztá szép éneklés, megfelelő artikuláció, vidám, természetes előadásmód, megfelelő hangerő, tempó és hangszín/ segítse a gyermek éneklési kedvének felkeltését.
- ✓ A felnőtt minta utánzásával váljon mindennapi tevékenységgé az éneklés, zenélés

- ✓ A gyermekek zenei önbizalmának erősítésében fontos a gyermekek önmagához mért reális értékelése, az egyéni bánásmód érvényesítése
- ✓ Zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógusnak figyelembe kell vennie a nemzeti névelés esetében a gyermekek nemzetiiségi hovatartozását is.

V. 3. 6. Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ Élvezettel játszanak énekes játékokat.
- ☀ Érdeklődnek a zene iránt, zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálódik
- ☀ Zenei hallásuk, ritmusérzésük, zenei emlékezetük életkoruknak megfelelően fejlődik.
- ☀ Egyszerű dallam vagy ritmusmotívumokat képesek visszaénekelni, visszatapsolni.
- ☀ Alakul éneklési kedvük, az értékes zene iránti igényük.
- ☀ Fejlődik, alakul a harmonikus, szép mozgás iránti igényük.
- ☀ Érdeklődéssel, szívesen hallgatják a zenét, a hangszereket.

V.3.7. VERONIKA ZENEPROJEKT

2012-ben 3 óvodapedagógus elvégezte a „Veronika” zeneprojekt 30 órás képzését. A képzés hasznos és gyakorlatias volt. Az ott tanultakat beépítettük, és ezután is szeretnénk beépíteni mindennapjainkba a zenei nevelés területeibe.

A Veronika Zeneprojekt adekvát megfogalmazása

A Veronika zeneprojekt felöleli a 3-7 éves korú sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű és más okokból akadályozott fejlődésű gyermekek személyiségfejlesztését zenepedagógiai módszerek alkalmazásával. Pozitív hatását minden gyermekre kiterjeszti.

Zenepedagógiai segítség a különleges bánásmódot igénylő, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésében. Zeneprojekt kitalálója, megálmodója Ursula Priscilla volt.

5 ország dolgozta ki:

A zenélés önmaga olyan élményt ad a tevékenységet folytatónak, ami belső összerendezettséget eredményez. Kodály azt írja, hogy „ az ének felszabadít, gátlásokból kigyógyít, testi-lelki diszpozíciót javít, munkára kedvet csinál,...”. Ez a zene néhány hatásának zseniális meglátása.

A Veronika zeneprojekt filozófiája

- ♪ A központ a gyermek, a maga összetéveszthetetlen egyéniségével és a benne rejlő tehetség kibontakoztatásának lehetőségével.
- ♪ Az integráció minden ember számára egyenlő részt ad a közös világból. Ugyanazokat a jogokat nyújtja a pedagógiai fejlesztés és az individuális fejlődés terén-tehát megszünteti a „sérült” „nem sérült” elkülönítését.

A Veronika zeneprojekt alapelvei

- ♪ A zene erőteljes kommunikációs csatorna mindenki számára, szociális kapcsolatokat épít ki és ápol.
- ♪ A zene módszer egy komplex kognitív fizikális, motorikus képességfejlesztésre, erősen hat érzelmi-emocionális területekre.
- ♪ A zene tér a szabadságra és biztonságra, melyben a kreativitás, önkifejezés, önbecsülés egyénileg bontakozik ki

Biztosítja: - Hogy minden gyermek számára nyitott legyen, így a sérült és egészséges gyermek is bekapcsolódhat a zenei játékba a saját maga módján. – Kialakít egy csoportot, melyben az összetartozás, a biztonság teremti meg az egységet közös zenei alappal. – A zene – mozgás - kommunikáció segítségével lehetőséget biztosít a gyermek számára az önmagához viszonyított fejlődésre, a kreativitásra, a szabad asszociációkra, az önbizalom és a pozitív énkép kialakítására.

Elve: - A játékosság, a fokozatosság, egyszerűtől a bonyolultig, a sikerorientáltság, így a mozgás mindenki számára élménnyé válik. – Nincs deficit, nincs megfelelési kényszer, csak oldott, derűs légkör, melyben mindenki jól érzi magát.

Ebből következik a Veronika zeneprojekt hitvallása:

A zene egy folyamat, amelyben minden gyerek megtalálja kifejezőmódját, minden gyerek számára azt nyújtja amire saját individuumának szüksége van.

Veronika zeneprojekt módszerei

- ♪ Zene, zenehallgatás, zenefeldolgozás
- ♪ Játék, játékoság
- ♪ Mozgás, tánc
- ♪ Relaxációs gyakorlatok
- ♪ Beszélgetés, kommunikáció
- ♪ Hangulatfestés szóban, képen
- ♪ Ritmikus hangzás gyakorlatok testhangszerekkel és hangszerekkel
- ♪ Elementális drámajátékok
- ♪ Testkontaktus orientált mozgáspedagógiai módszerek

A foglalkozások célja és feladata Veronika zeneprojekt módszereivel:

Komplex készség és képességfejlesztése

- ♪ Figyelemkoncentráció, gondolkodás, logika
- ♪ Mozgás, mozgáskultúra fejlesztése szabad és kötött formában
- ♪ Verbális és zenei memória
- ♪ Hallásfejlesztés
- ♪ Ritmusérzék, egyensúly
- ♪ Utánzóképeség, beleérző képesség
- ♪ Térpercepció, testséma
- ♪ Verbális és vizuális kifejezőképesség
- ♪ Szociális érzelmek, szociális kapcsolatok
- ♪ Kreativitás, improvizációs képességek
- ♪ Önuralom, önbizalom, önbecsülés

A zenés játékok mindegyike beszéd nélkül terem természetes kapcsolatot a gyermekek között, segíti a csoportkohézió kialakulását, olyan gyermeket is megmozgat, aki egyébként passzív, nem szívesen vesz részt közös játékban. A gátlások leküzdésében, egymás elfogadásában, a nemek közti feszültség oldásában is jelentős szerepük van.

„Veronika” zeneprojekt általunk használt zenés-fejlesztő játécai

Táncok

- ♪ Specterin
- ♪ Einer Alle
- ♪ Most zárd az ajtót...

Köszöntő, bemutatkozó játékok

- „Mi állunk itt a körben...”
- „Hálló Józsi itt vagyunk”
- Tenyérbarát
- Lufis játék

Együttmozgást igénylő, közös csoportos játékok

- Varázslabda
- Pókháló
- Interjú játék
- Pöttyös játék
- Fenn az égen...
- Robot-tündér tánc
- Balázs ballon
- Tengerész
- Vadnyugat
- Apacs játék
- Ide nézz, oda nézz...
- Icipici pókocska
- Cirkusz
- Green Apple
- Glisszando-lufi utánzása
- Hangszeres játékok – Szóló tutti

Testkontaktus orientált mozgáspedagógiai alapgyakorlatok

Cél: pozitív kapcsolatok kialakítása közös mozgással sérült és egészséges gyermek között – sérült gyermeknek szerepet ad, egészséges gyermeknek pedig felelősséget
3 területet különböztetünk meg:

Óvó-védő:

- Önmagunk testének megismerése, önmasszírozás lábtól a fejig
- Saját két tenyerünk összehúzása, energiák érzése önmagunkban
- Társakkal tenyerek közelítése – kinél érez melegebbet
- Tükörjáték – együttmozgás párral
- „Vak” játék – hullahopp karikával
- „Vak” játék – kendővel
- Kendő lengetése párral zenére
- Ua. labdával
- Egymás testének körbejárása
- Ringatás párba

Egymás elleni:

- „Told el a másikat”
- „Ragadj a földhöz”
- Csomagolás

Együtt egymásért:

- Libikóka – guggolásból felállás egymás segítségével
- Csoportalagút
- Vízágy

Képességfejlesztés lehetőségei az ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységében

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
Zenehallgatás – befogadás, zenei ízlés, népi hagyományok ápolása, ismerkedés a klasszikus zenével a szép, - mint esztétikai élmény egymáshoz való pozitív viszony érzelmi élet gazdagodjon. Alkalmazkodó képesség, együttműködő készség, közösségi érzés	Auditív memória, belső hallás, vizuális memória, dallam felismerés hangszerről, énekhangról, dallamvisszhang. Zenei érdeklődés, téri tájékozódás – keresztcsatornák, zenei kreativitás, zenei improvizáció, pontos szövegkiejtés, tiszta éneklés és artikuláció. Testséma, testrészek	Hangszín felismerés: zörejhangok, különböző hangú tárgyakkal halk hangos felismerés, maga – mély hang érzékelése, megkülönböztetése, felismerése, ritmusérzék, egyenletes lüktetés, környezet hangjainak megfigyelése	Mozgáskultúra fejlesztés, mondóka, játékos mozgással, egyenletes lüktetés, különböző mozgásformákkal, ritmustartás, ritmustapsolás, ritmushangszerek megismerése, mondóka ritmusa, nagy mozgások fejlesztése: gyors – lassú mozgások, egyensúlyérzék és finommotorika

V.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Célja: a gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín-képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

V. 4. 1. Szerepe a gyermek életében

A különféle ábrázolási és kézimunka-tevékenységek a gyermekek fontos és kedvenc tevékenységei. Lehetővé teszik a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását.

Az óvodai ábrázolótevékenység célja nem a művészi, esztétikailag kifogástalan, a valóságot hűen tükröző produktum létrehozása, hanem az, hogy a gyermek:

- az alkotó, játékos ábrázolótevékenység öröme által megismerkedjen az ábrázolás különféle eszközeivel, anyagaival;
- megismerje és gyakorolja a különböző ábrázolási technikákat;
- a maga sajátos módján tükrözze a környező világról szerzett tapasztalatait, elképzeléseit, átélt élményeit, a hozzájuk kapcsolódó érzelmi megnyilvánulásait – mindazt, ami valamiért fontosak a számára

V. 4. 2. A tevékenység helye a nevelési folyamatban

Minden korosztály számára kialakítunk egy olyan „műhely” jellegű sarkot, ahol a gyermekek számára elérhető helyen mindig rendelkezésre állnak azok az anyagok, eszközök, a természet összegyűjtött kincsei, barkácsolási eszközök, kellékek stb. amelyekkel szabadon, önállóan elképzelés alapján, a nap bármely részében tevékenykedhetnek. (pl. rajzolás különböző eszközökkel, barkácsolás, tépés, vágás, ragasztás, kézimunka stb.)

A szabad játékba ágyazott, a gyermekek által kezdeményezett ábrázolási tevékenységek mellett fontosnak tartjuk az óvónő által irányított, ill. szervezett ábrázolási tevékenységeket, amelyekben a gyermekek kötetlen módon érdeklődésüknek megfelelően, önként kapcsolódhatnak be.

Az óvónő által tervezett és szervezett ábrázolási tevékenységek pedagógiai alapját az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai, eseményei, a hozzájuk érzelmileg közelálló ünnepek, az örömmel átélt közös és egyéni élmények adják.

A gyermekek által önként megkezdett tevékenység egész nap, illetve szükség szerint több napon keresztül folyhat. A kötetlen szervezés nagy előnye, hogy egyszerre kisebb létszámú gyermekcsoport tevékenykedik – így az óvónő számára nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód, a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembe vételére.

Az egyéni „alkotás” mellett nagy jelentőségűek a közösen készített ún. kollektív munkák. Az ilyen munkában szívesen vesznek részt a gyengébb rajzképességű, visszahúzódó gyermekek is, hiszen a közös kép, vagy tárgy egy-egy apró részletével részesei lehetnek a közös sikernek – ezáltal erősödik önbizalmuk, ábrázolás iránti kedvük.

A gyermekek által készített munkákkal az aktualitásnak megfelelően díszítjük a csoportszobákat, öltözőket – így a szülők is figyelemmel kísérhetik a gyermekek képi kifejezőképességének fejlődését. Egy- két évenként minden érdeklődő számára nyitott kiállításon mutatjuk be az év közben készült sokféle technikát, anyagot, témát felvonultató gyermeki alkotásokat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Óvodánkban sokféle, változatos anyaggal és eszközzel igyekszünk biztosítani a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különféle lehetőségeit.

Megismertetjük a gyermekeket sokféle ábrázolási technikával, a képalakítás, az egyszerűbb plasztikai munkák készítésének különböző lehetőségeivel.

Kézimunka-tevékenységek során megjelennek a népi kismesterségeket őrző elemek:

- ✓ a népi kismesterségek egyes technikái, pl. szövés, fonás, batikolás, hímzés stb.
- ✓ a felnőttek játékeszköz készítési technikáinak utánzása természetes anyagokból, ágak, levelek, termények, növényi részek felhasználásával stb.
- ✓ az ünnepi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnepekhez kapcsolódó jelképek elkészítésében. Pl. adventi koszorú, mézeskalácssütés, karácsonyi dísz készítés, farsangi álarc készítése, húsvéti tojásfestés, díszítés.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka személyiségfejlesztő hatása

- ✓ A vizuális tevékenységek során átélt alkotás öröme, a sikerélmény újabb alkotásra motiválja a gyermeket – ezáltal formálódik alkotó képzelet, fejlődik alkotókedve, vizuális önkifejező képessége.
- ✓ A különféle anyagokkal való manipuláció során finomodik taktilis érzékelésük, tapasztalatokat szereznek a különféle anyagok, eszközök tulajdonságairól, használhatóságáról.
- ✓ Fejlődik kez ügyességük, a kéz finommozgása, megfigyelő-képességük, probléma-megoldó gondolkodásuk.
- ✓ Alakul elemi komponáló és rendező képességük, gazdagodik élmény és fantáziaviláguk, szín-, forma-, és alakképzetük.
- ✓ Egyéni képességeiknek megfelelően alakul képi-plasztikai kifejezőképességük, fejlődik térbeli tájékozódásuk, a rész-egész viszonyának megértése.
- ✓ A képzőművészeti és egyéb kiállítások esztétikai élményt nyújtanak, alakítják esztétikai ítéliképességüket, a szép iránti vonzódásukat.
- ✓ A közösen végzett ábrázolási tevékenységek hozzájárulnak a gyermek közösségi magatartásának erősödéséhez.
- ✓ A vizuális tevékenységek utáni rendrakás nemcsak fontos gyermeki munka, hanem hozzájárul a környezet esztétikájának megőrzéséhez.

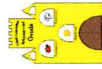

V. 4. 3. Az óvodapedagógus feladata a vizuális nevelés területén

- ✓ Legfontosabb, hogy felkeltsük a gyermekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenységi vágyat, ábrázolási kedvet
- ✓ Megismertessük a gyerekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemivel és eljárásaival.
- ✓ Változatos eszközökkel biztosítsuk a teret az ábrázolási tevékenységekre egész nap folyamán, amely a kreatív önkifejezésre ösztönöz.
- ✓ Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázolókéességének fejlődését. (élmény, hely, elegendő idő, jó minőségű eszközök, kellékek biztosítása)
- ✓ A gyermek önfejlődéséhez igazodva állandó bátorítással, dicsérettel, megfelelő útmutatással, szükség szerint ötlettel, javaslattal segítjük a gyermeket az általa elképzelt ötlet egyéni kivitelezésében.
- ✓ Az óvodapedagógus feladata a gyermekek esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének alakítása igazi képzőművészeti, népi- és iparművészeti alkotások megismertetésével. E feladatunk megvalósításában igyekszünk kihasználni falunk és a szomszéd város adta lehetőségeket. (kiállítások, rendezvények stb.)

V. 4. 4. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ Koruknak megfelelő élményekkel és tapasztalatokkal rendelkeznek.
- ☀ Felismerik, hogy a valóságot, érzelmeiket és elképzeléseiket az ábrázolás eszközeivel kifejezhetik.
- ☀ Felébred ábrázolás iránti szeretetük, önbizalmuk, erősödik kitartásuk.
- ☀ Kialakul bennük a szép iránti vonzódás, fejlődik érzelmi kapcsolatuk.
- ☀ Bátran megvalósítják elképzeléseiket, fejlődik önállóságuk.
- ☀ Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, tudnak formákat mintázni.
- ☀ Bátran és változatosan használják a színeket, megoldanak díszítő feladatokat.

Képességfejlesztés lehetőségei a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységében

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
Akarati tulajdonságok, igényesség, szép iránti fogékonyság, esztétikai érzelmek, frusztráció. Önismeret, önértékelés, önbizalom, testséma, testrészek, keresztcsatornák, pozitív énkép, önellfogadás, alkalmazkodási készség.	Alakítás, formaállandóság, rajzi kifejezőképesség, emlékezet, fantázia, alkotóképeség, észlelőképesség, formák, arányok, méretek, színek, színharmóniák, színárnyalatok. Formaérzék, formaismeret, formaképzelet, színérzék, díszítő érzék, irányérzék, mozgásos észlelés rész – egész látás, tapintás, észlelés, megfigyelőképesség, vizuális memória, ritmus, összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás, téri tájékozódás síkban, térbeli alakzatok felismerése, létrehozása.	Fogalomrendszer, szókincsbővítés Időviszonyok Tárgyi megnevezések Testfogalom Verbális fejlesztése Rajzi kifejezőkészség komplex fejlesztése.	Egyensúlyérzék, Finommotorika, kézügyesség. Helyes eszközfogás, ülés, testtartás Nagymozgások szem – kéz, szem – láb koordinációja, mozgás feletti kontroll, mozgás tudatos irányítása, szemmozgatás, szemfixáció

V.5 MOZGÁS

Célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

V. 5. 1. Szerepe a gyermek életében

A mozgás a 3-7 éves fejlődő gyermek természetes testi és lelki szüksége. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. A gyermek mozgási vágyának kielégítése közben ismereteket, tapasztalatokat szerez környezetéről, fejlődik csont és izomrendszere, fizikai erőnléte, fejlődnek kondicionális és koordinációs testi képességei. A gyakorlások révén újabb és újabb mozgástapasztalatokat szerez, önállóbbak, finomabbak lesznek mozdulatai, alakul mozgáskészsége – egyre inkább képessé válik mozgásának, viselkedésének tudatos irányítására. A rendszeres, mindennapi/egészségfejlesztő mozgás az egészséges életvitel alakításának nélkülözhetetlen eleme.

A mozgás helye a nevelési folyamatban

A mozgás sokoldalú feladat és tevékenysége átszövi az egész óvodai életet. Jelen van a szabad játékban éppúgy, mint a testnevelési foglalkozásokon, az ábrázolási manipulációkban, az énekes és dalos játékokban, vagy az önkiszolgáló, gondozási tevékenységekben.

Egyetértünk a mozgásfejlesztés tágabb értelmezésével /Porkolábné B. Katalin/: „az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magában foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.”

A mozgásfejlesztés célja és feladata

- Mozgásélmények, tapasztalatok biztosításával a természetes mozgáskedv megőrzése, rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.
- A gyermek motoros/kondicionális képességeinek (erő, ügyesség, állóképesség, teherbíró képesség, mozgékonyság, gyorsaság, téri tájékozódó képesség, egyensúlyérzék, ritmusképesség, a kéz finommozgása stb.) fejlesztése, a testi fejlődés elősegítése, a mozgásműveltség alakítása.
- Mozgáson keresztül az értelmi és szociális képességek fejlesztése.

V. 5. 2. A mozgásfejlesztés területei, tartalma

A gyermek mozgásigényének kielégítése, ill. a mozgásfejlesztő céljaink, feladataink megvalósulása kétféle módon történik.

A./ Spontán módon – a szabad játékban.

B./ Szervezett és irányított módon:

- * a mindennapi testnevelésben,
- * a kötelező testnevelési foglalkozásokon,
- * a célhoz kötődő hosszabb séták, kirándulások által.

A./ Mozgásfejlesztés a szabad játékban

A mindennapok során napirendünk célszerű alakításával igyekszünk biztosítani a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének, a csoport összetételének megfelelő mozgásos tevékenységeket, a szükséges helyet és eszközöket.

Ilyen mozgásos tevékenységek:

- a természetes nagymozgások fejlődését elősegítő csúszó, mászó és bújó játékok – elsősorban a 3-4 éves gyermekek számára.
Eszközei a teremben: asztalok, székek, szőnyegek, padok stb. Udvaron a különböző mozgásfejlesztő fajták.
- A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlődését elősegítő célba dobó, gurító, ugró, labdajátékok, manipulációs és barkácsoló tevékenységek (elsősorban 4-5 éves kortól)
Eszközei: labdák, teke, kugli, ugráló kötél, karikák, ugráló labdák, főző és manipulációs játékok stb.
- Az egyensúlyérzék fejlesztését szolgáló különböző pörgő, hintázó, szökdecslő, ugró játékok, kerékpározás, rollerezés, egyensúlyozó játékok stb. (4-5 éves kortól)
- A finommotorika fejlődését elősegítő sokféle kézimunka jellegű tevékenység, apró elemű építés, konstruálás, sokféle változatos kézi szer használata (5-6-7 éves k.)

A tevékenységek megvalósításának feltétele az elegendő hely, mozgásra inspiráló biztonságos környezet a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Óvodánk mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt udvara (csúszdák, mászóházak, létrák, hinták,) a rendelkezésre álló játék és tornaeszközök (biciklik, motorok, ugráló labdák, lépegető hengerek, labdák, ugráló kötelek stb.) optimális lehetőséget biztosítanak ahhoz, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének megfelelő tevékenységet.

B./ Mozgásfejlesztés szervezett, irányított módon

1. Mindennapi testnevelés

Napirendünk rendszeresen visszatérő eleme a mindennapos testnevelés.

Célja: a szervezet felfrissítése, megmozgatása.

Időtartama: a gyermekek életkorától, a csoportösszetételtől függően 10-20 perc

Anyagát: elsősorban a mozgásos játékok alkotják, kiegészítve néhány gimnasztikai gyakorlattal, ill. a test deformitás megelőzését célzó ún. preventív gyakorlatokkal. /pl. különböző járások, helyes testtartást elősegítő utánzó mozgások, szabadon és eszközzel végzett lábgyakorlatok.

Érdekes játékokkal, játékos irányítással igyekszünk olyan derűs, jókedvű légkört teremteni, amelyben a gyermekek szívesen, örömmel vesznek részt a tevékenységben – ezáltal igényükké, szokásukká válik a rendszeres mozgás.

A mindennapi testnevelés napirendben belüli helyét az óvónők határozzák meg. Jól bevált gyakorlatunk, a délelőtti rendrakás utáni, a mese előtti ill. a levegőzést megelőző időszak.

Természetesen, ha az időjárás engedi e tevékenységet is elsősorban a szabadban szervezzük.

2. Testnevelési foglalkozás

Óvodánkban mindhárom csoportban az egyetlen kötelező jellegű foglalkozás a heti 2 alkalommal szervezett testnevelés.

Helye: az eszközökkel jól felszerelt tornaszoba, ill. óvodánk udvara.

Eszközeink: padok, bordásfalak, zsámolyok, Wesco eszközök, Body Roll hengerek, különböző méretű szőnyegek, kézi szerek mint pl. botok, kendők, babzsákok, kockák, labdák, karikák, szalagok, tűsi párna, járó folyosó, érzékelő korong, érzelmi labdák, puffok stb.

A kötelező jelleg természetesen nem jelenti a gyermekek erőltetését. Fokozatos együttjátszással, játékos irányítással, türelemmel, a mozgásról szerzett pozitív élmények erősítésével igyekszünk elérni, hogy a gyermekek örömmel, belső igényből fakadóan, szívesen vegyenek részt a foglalkozásokon.

A testnevelési foglalkozások célja: a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával a szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a mozgásigény sok játékkal, természetes mozgással történő kielégítése.

A foglalkozások időtartamát, tartalmi felépítését minden óvodapedagógus maga határozza meg saját csoportja összetételét, a gyermekek életkorát, képességeit figyelembe véve.

A testnevelés-foglalkozások mozgásanyaga:

Atlétikai jellegű gyakorlatok

- járások: természetes járás, járás ütemtartással, irányváltoztatással, különböző kartartásokkal, feladatokkal
- futások: lassú, közepes iramú, belegyorsuló, gyors futás, futás tempóváltoztatással térd és sarokemeléssel, futás versenyszerűen
- ugrások: távolugrás és magasugrás helyből, nekifutásból
- dobások: távolra és célba vízszintes és függőleges irányba.

Torna jellegű gyakorlatok

- szabadgyakorlatok: különböző állások, ülések, térdelések, kéz és lábtámaszok, karmozgások, láb és törzsmozgások, járások, testsúly áthelyezések, szökdelések, ugrások, kézi szer gyakorlatok
- talajgyakorlatok: gurulások /hossztengely körüli gurulás, gurulóátfordulás előre, hátra/; a kézállás előgyakorlata; tarkóállás
- természetes támaszgyakorlatok: csúszások, kúszások, mászások talajon, padon, különböző eszközökön; függések érintő magas szereken.
- egyensúlyozó járások: talajon, padon, gerendán, eszközzel, ill. anélkül.
- szekrényugrások: felugrások, függőleges repülés /gyertya/ zsugorkanyar.
- labdás gyakorlatok: gurítások talajon és padon, labdavezetések, átadások kézzel és lábbal, labda feldobások, elkapások, pattintások, célba dobások függőleges és vízszintes irányba.
- testnevelési játékok: futó, fogó, küzdő játékok, egyéni versengések, sorversenyek, váltóversenyek

Egyszerű, majd egyre bonyolultabb szabályokkal, különféle eszközök, szerek segítségével.

3. Séták, kirándulások

Minden évszakban tervezünk célhoz kötődő rövidebb-hosszabb sétákat, kirándulásokat a közeli erdőkbe, falunk területén és egész napos „buszos” kirándulásokat. Ilyenkor igyekszünk egy-egy szép tájat megnézni, bejárni. /Abaliget, Mecsek, Malomvölgyi-tó stb./

A hosszabb, különböző terepeken végzett gyaloglás, séta jól szolgálja az álló- és teherbíró-képességük, ügyességük, egyensúlyozási képességük fejlődését, számtalan lehetőséget nyújt sokféle mozgásos tevékenységre. /pl. bújások, mászások, futás, ugrás/

A mozgás hatása a személyiségfejlődésre

- A rendszeres mozgás hatására a gyermekek szervezete ellenállóbb, erősebb lesz, az újabb és újabb mozgásformák megismerése, begyakorlása révén fejlődnek mozgásszervei, mozgáskultúrája.

- Az életkori fejlődésnek, és egyéni képességeknek megfelelő mozgásanyag hatására fejlődnek testi képességei. (állóképesség, teherbírás, ügyesség, erő, gyorsaság, egyensúlyozó képesség, téri tájékozódás, ritmusképesség, mozgékonyaság stb.)
- A manipulatív mozgások, a foglalkozásokon erősödik testséma tudatuk, téri tájékozódó képességük, térészlelésük.
- Fejlődnek a gyermek értelmi képességei, (megfigyelő-képesség, vizuális memória, problémamegoldó gondolkodás, helyzetfelismerő és megoldó képesség, koncentrációképesség, figyelem stb.)
- A mozgást kísérő verbális megnyilvánulások révén fejlődik kommunikációs képességük.
- A közös játékok, mozgásos gyakorlatok során alakulnak társas kapcsolatai. Megtanulnak vigyázni önmaguk és társaik testi épségére, egyre inkább képesek lesznek az alkalmazkodásra, együttműködésre.
- A játékok, játékos versengések során ügyességre, bátorságra tesznek szert, erősödik önbizalmuk, a szabályokhoz való alkalmazkodás fejleszti szabálytudatukat.
- Megtanulják az átélt örömeket, esetleges kudarcok kezelését.

V. 5. 3. Az óvodapedagógus feladata a testi nevelés területén

Az óvodapedagógus legfontosabb feladata, hogy az óvodába kerülő gyermekek mozgás iránti kapcsolatának, mozgásfejlettségi szintjének megismerése után:

- ✓ megteremtse azokat a biztonságos körülményeket,
- ✓ sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákat, játékokat
- ✓ biztosítsa a szükséges feltételeket: hely, idő, mozgáslehetőségek, eszközök,
- ✓ kialakítsa a mozgásfejlesztéssel kapcsolatos szokásokat, szabályokat, amelyek segítségével kielégítheti a gyermekek változó mozgásigényét, megvalósíthatja a mozgásfejlesztés feladatait.
- ✓ törekedjen a gyerekek legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A testnevelési foglalkozások összeállításának és levezetésének fontos szempontjai:

A tudatos tervezés:

- a gyermekek képességeinek megfelelő, optimális terhelést biztosító, egymásra épített, fokozatosan nehezített mozgásanyag tervezése.

Körültekintő szervezés:

- elegendő hely, eszköz, kevés várakozási idő, elegendő ismétlés alkalom, pergő foglalkozásvezetés.

Játékos hangvétel:

- példamutató, helyes mintát adó bemutatás, rövid érthető utasítások, ösztönző, de türelmes óvónői magatartás.

5. 5. 4. Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ Szeretik, igénylik a mozgást, örömet jelent számukra.
- ☀ Mozgásuk összerendezett, harmonikus.
- ☀ Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.
- ☀ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ☀ Fontos személyiségtulajdonságok fejlődnek ki (bátorság, kitartás, fegyelmezettség).
- ☀ Természetes mozgásuk, egyensúlyérzékelésük életkoruknak megfelelően fejlett.
- ☀ Átélik saját testük mozgását, törekednek a mozgásformák esztétikus és pontos elvégzésére.
- ☀ Ismerik és értik a vezényszavakat, ügyelnek mozgás közben a szabályok betartására
- ☀ Bátran és rendeltetésszerűen használják a tornaszereket.

Képességfejlesztés lehetőségei a mozgástevékenység terén

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
Erő, ügyesség, összerendezett mozgás, egyensúlyérzék. Finommotorika, állóképesség, mozgásigény, nagymozgások, szem – kéz koordináció.	Aktivitás, érzelmi motiváltság erősítése, kitartás, szabálytudat, nehézségek leküzdése. Közöségi magatartás, kudarc elismerése, önbizalom, önértékelés, testfoglalom, testséma, testrészek és funkcióik megismerése, oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása, ön maga felismerése (tükör).	Térérzékelés, téri irányok és viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos. Vizuális időrendiség és ritmus, vizuális diszharmonia.	Tárgyak testrészek megnevezése, téri irányok viszonyok megnevezése, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése, mozgással és a testsémával kapcsolatos szavak gyakorlása.

V. 6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti- emberi-tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.

V. 6. 1. Szerepe a gyermek életében

Miközben a gyermek éli a maga életét (játsszik, beszél, mozog) spontán ismereteket, tapasztalatokat szerez a természet változásáról, az őt körülvevő tárgyi és emberi környezetről, a környezet – ember, ember-ember közti kapcsolatokról.

Természetes aktivitása, érdeklődése és kíváncsisági vágya újabb és újabb cselekvésre, felfedezésekre ösztönzik. A tapasztalatok, egyszerű ok-okozati összefüggések meglátása, felfedezése révén megpróbálja „megérteni”, és életkorának megfelelően megmagyarázni a környező világot.

„Ebben a gyermeki világképben még keverednek, és jól megférnek egymás mellett az igaz és téves tapasztalatok.”

Az óvodai környezeti, matematikai nevelés feladata, hogy a gyermeki tapasztalatok közül kiemelve az igaz, pontosítsa a téves tapasztalatokat. A gyermek érdeklődési, megismerési, tevékenységi vágyára építve, valós ok-okozati összefüggések megismertetésével és megértetésével, újabb és bővebb tapasztalatszerzési lehetőségekkel segítse a gyermeket a környezetben való, életkornak megfelelő biztonságos eligazodásban.

A tevékenység helye a nevelési folyamatban

A külső világ megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Mindig, és mindenben jelen van: játékban, önkiszolgáló tevékenységben, mozgásban éppúgy, mint a beszélgetéseken, séta, kirándulás, vagy udvari tevékenységek közben.

A cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra épülő ismeretszerzés és bővítés, az összefüggések felfedeztetése történhet spontán gyermeki és tudatos óvónői kezdeményezésre a mindennapokban (pl. folyamatos megfigyelések, spontán tapasztalatok) ill. a heti rendben meghatározott napon. (óvónő által kínált alkalmak pl. séta, kirándulás, didaktikus játékok, kötött ill. kötetlen foglalkozások)

V. 6. 2. A tevékenység tartalma

A./ A környezet megismerése és védelme

Célja: hogy a gyermeket körülvevő természetes környezetben megfigyeltessük, személyes megtapasztalás révén megéreztessek, életkori szintjüknek megfelelően megértessük a gyermekkel a szűkebb és tágabb természeti-társadalmi környezet viszonyát.

Feladataink:

- A természeti változások, a természet szépségeinek, összefüggéseinek meggláttatása, az ember életmódbeli alkalmazkodása. (időjárás, öltözködés, évszakok változása; állatok, növények, tulajdonságai, életmódja, gondozásuk; az ember alkalmazkodása)
- Társadalmi változások megfigyelése:
 - A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet jelenségeinek megismerése. (közlekedési ismeretek, lakóhelyünk jellegzetessége, ünnepeink-hagyományaink)
 - Különböző szerepek, magatartási-, viselkedési, életmódbeli minták megismerése, gyakorlása. (egészségmegőrzés és egészséges életvitel; családi szerepek, kötelékek; egymásra figyelés; helyes közlekedésre nevelés stb.)
 - A felnőttek által végzett munka jellemzőinek megismerése, a munka értelmi, értéke.
- Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, a természet óvó-védő tevékenységek segítségével a természethez való kötődés, környezetvédő, környezetet pozitívan alakító magatartás.

Témakörök:

- ☀ Növekedünk (óvodások lettünk, iskolások leszünk)
- ☀ Család
- ☀ Testünk, egészségünk
- ☀ Közlekedés
- ☀ Évszakok
- ☀ Napszakok
- ☀ Állatok
- ☀ Gyümölcsök, zöldségfélék, virágok
- ☀ Emberek munkája
- ☀ Lakóhelyünk
- ☀ Ünnepeink
- ☀ Környezettudatos neveléshez kapcsolódó Jeles napok – (víz, föld, madarak-fák napja)

A különböző témakörök a gyakorlatban nem válnak szét. Komplex módon kapcsolódnak, összefüggnek egymással illetve más gyermeki tevékenységekkel.

Pl. Őszi kirándulás:

- évszak, állatok, gyümölcsök, növények jellemzői;
- az ember betakarító, alkalmazkodó munkája;
- helyes közlekedés gyakorlása,
- irodalmi és énekes, zenei élmények felelevenítése;
- mozgásos játékok, tevékenységek;
- szerzett élmények megjelenítése a vizuális tevékenységekben;
- gyűjtött kincsekkel az élősarok gazdagítása, felhasználása a barkácsoló, játékkészítő tevékenységekbe.

B./ A környezet mennyiségi, formai összefüggései (matematikai nevelés)

A matematikai nevelés célja: A gyermek életkori és egyéni fejlettségéhez igazodva a környező világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában.

Feladatok:

3-4 éves korban: a matematikai érdeklődés, kíváncsiság felkeltése, a mindennapi tevékenységekben matematikai tartalmú játékokkal, matematikai fogalmak természetes használatával a matematikai szemlélet megalapozása.

5-6-7 éves korban: sok-sok játékkal, cselekvéssel, minden érzékszervet megmozgatva a matematikai érdeklődés kibontakoztatása, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Matematikai tartalmú tevékenységek során a megismerő képességek, a logikus gondolkodás fejlesztése.

Matematikai tartalmak:

Halmazok:

- * képzése, összehasonlítása tulajdonság szerint
/szín, forma, nagyság, rendeltetés, azonos fogalmi kör stb./
- * szétválogatása, bontás részhalmazokra különböző szempontok szerint
- * elemek sorba rendezése
- * becslés, pár fogalma

Mennyiségek:

- * létrehozása, összehasonlítása megadott szempontok alapján
összeméréssel
magasság: alacsony-magas
hosszúság: rövid-hosszú
szélesség: keskeny-széles
- * számosság megállapítása: becsléssel, párosítással, számlálással
- * tapasztalatok a mennyiségek változásairól:
hozzátevés, elvevés, ua-vá tétellel több, kevesebb, ugyanannyi létrehozása

Építések szabadon, ill. megadott szempontok alapján.

Tapasztalatok a szimmetriáról – tükörjátékok.

Testek, síkmértani formák felismerése, megkülönböztetése.

Relációk gyakorlása térben és síkban (*bal, jobb, fenn, lenn, benn, alatt, fölött, mellett, mögött, között stb.*)

Az óvónő által szervezett tapasztalatszerzés lehetőségei:

- * matematikai tartalmú szabályjátékok,
- * irányított probléma és feladatmegoldások,
- * a gyermeki kérdésekre adott magyarázatok
- * az óvónő által kezdeményezett kötetlen, játékos foglalkozások – az egyéni és mikro csoportos foglalkoztatási forma előtérbe helyezésével.

A tevékenység hatása a személyiségfejlődésre

→ A gyermek által szerzett sokoldalú tapasztalatok, élmények hozzásegítik, hogy az életkorának megfelelően megértse a külső világ történéseit, jelenségeit, biztonságosan eligazodjon, tájékozódjon környezetében.

- Alakul a természethez, emberekhez, lakóhelyhez való magatartása, pozitív érzelmi viszonya.
- Képesse válik elemi problémák felismerésére, alakul önálló probléma megoldási igénye, fejlődnek a megoldást segítő képességek: pl. azonosítási, megkülönböztetési képesség, megértés, összefüggések felismerése, ítélőképesség, érzékelése, észlelése, megfigyelőképessége, emlékezete.
- Bővülnek a gyermek verbális ismeretei, kommunikációs készsége.
- Erősödnek kapcsolatteremtő, akarati tulajdonságai.

V. 6. 3. Az óvodapedagógus feladatai

1./ A gyermekek spontán szerzett ismereteire, tapasztalataira építve megteremteni a feltételeket a külső világ tevékeny megismeréséhez:

- ✓ minél több tapasztalat, és élményszerzési lehetőség biztosítása a természeti-társadalmi környezetről (séták, kirándulások, bolt, piac, különböző intézmények látogatása, betekintés a felnőttek világába, munkájába, részvétel különböző ünnepeken rendezvényeken stb.)
- ✓ sokoldalú, változatos, több érzékszervet megmozgató gyakorlási, élmény-feldolgozási lehetőség;
- ✓ tevékenységekre inspiráló játékok, eszközök biztosítása
- ✓ helyezzen hangsúlyt a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására

2./ A gyermekek aktív, cselekvő részvételével a megismerő és gondolkodási tevékenységek életkori sajátosságokat figyelembevevő egyéni fejlesztése.

V. 6. 4. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek. Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- ☀ Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- ☀ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Felismerik a napszakokat.
- ☀ A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket.
- ☀ Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- ☀ Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- ☀ Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- ☀ A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint. 10-es számkörben visszaszámlálás.
- ☀ Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).
- ☀ Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- ☀ Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükséges.

Képességfejlesztés lehetőségei a külső világ tevékeny megismerése során

ÉRZELMI-SZOCIÁLIS	ÉRTELMI	VERBÁLIS	TESTI
Egyensúlyérzék, finommotorija, nagymozgások, szem – kéz, szem – láb koordináció. Manipulációs készség, gyors reagálás.	A természethez való pozitív érzelmi viszony szülőföld, emberek, a táj szeretetre nevelés, tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme. Feladattudat, szabálytudat, kitartás, türelem, ítélőképesség, kapcsolatteremtő képesség, közösségi érzés, szociabilitás, másokkal való kapcsolat igénye, testséma ön maga felismerése. Intellektuális érzelmek, együttműködési készség, feladattartás, önálló feladatmegoldás.	Érzékelés, íz érzék, térérzékelés, idő érzékelés, érzékszervi működés. Figyelem – koncentrált, - szándékos: Formaalkítás, hallási érzékelés, szem fixációs működése, tapintásos érzékelés. Téri helyzetek, cselekvések, színek, irányok, formák, tulajdonságok, méretek felismerése. Fogalomalkotás, számfogalom, számolási készség, problémamegoldó gondolkodás Szándékos figyelem Problémakezelés Analizáló-szintetizáló készség fejlesztése	Beszédkultúra, kérdéskultúra, kifejezőkészség, magabiztos tudatos kreatív önkifejezés. Választékos nyelvi eszközökben gazdag, kulturált stílus különböző kommunikációs helyzetekben. Beszédbátorság erősítése, beszédtechnika fejlesztése, szövegértés, kialakítása szövegalkotási kedv felkeltése Kommunikációs igény motiválása. Szókincsbővítés, tiszta artikuláció fejlesztése, verbális fejlesztés, testrészek neve.

V. 7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

V. 7. 1. Szerepe a gyermek életében

A munka jellegű tevékenységek a gyermeki önkéntességre, aktivitási, megismerési, érdeklődési vágyára épülő, j á t é k o s jellegű, örömmel végzett tevékenységek.

Szükségessége, sokféle fejlesztő hatása miatt fontos szerepet tölt be a 3-7 éves gyermek életében.

A gyermeki munkavégzés célja: hogy önállóan, vagy másokkal együttműködve valamely munka jellegű tevékenységgel eredményt érjen el – megvalósítson egy önmaga, vagy mások által kitűzött célt, saját maga és mások számára is tapasztalhatóvá tegye munkája eredményét, értelmét.

A tevékenység helye a nevelési folyamatban

A különböző munkák, munka jellegű tevékenységek jelen vannak az egész nevelési folyamatban, az óvodai mindennapokban. Magában foglalja a gyermek saját maga érdekében végzett önkiszolgáló tevékenységét, a csoport érdekében végzett naposi és alkalmoszerű munkákat, a másoknak való segítséget éppúgy, mint a környezet rendjének, esztétikájának megőrzését. A tevékenységek által a gyermek egyre több és pontosabb ismereteket, tapasztalatokat szerez környezetéről, ok-okozati összefüggéseket fedez fel, megismeri és gyakorolja a különböző munkafolyamatokat, eszközök használatát, egyre önállóbbá válik, megtanulják értékelni, megbecsülni saját és mások munkáját.

V. 7. 2. A munka tartalma

A./ Önkiszolgálás:

- * Amely magában foglalja a gyermek saját személyével kapcsolatos tevékenységeit. (öltözködés, testápolás, étkezés)

B./ Másokért, a csoport érdekében végzett munkatevékenységek:

- * Naposság: étkezéssel, étkezések utáni rendrakással kapcsolatos teendők, segítség a felnőtteknek, naposi megbízatások pl. mosdófelelős, virágfelelős stb.
- * Alkalmoszerű munkák: pl. rendrakás, takarítás, segítség a felnőtteknek, egymásnak, teremrendezés, teremdíszítés, ajándékkészítés stb.
- * Növénygondozás: pl. a csoportszoba növényeinek ápolása, élősarokban végzett csíráztatások, hajtások, rügyeztetések, az udvarrészek, virágos kertek évszaknak megfelelő rendben tartása.
- * Állatgondozás: amely óvodánkban a téli madáretetést, madárvédelmet jelenti.

A gyermeki munka hatása a személyiségfejlődésre

- Ténylegesen végzett, cselekvő tevékenységük közben sokoldalú ismereteket, tapasztalatokat szereznek környezetükről, az ember és környezete viszonyáról, az emberi munka fontosságáról.

- Fejlődnek a munkavégzéshez szükséges képességei, tulajdonságai, mint pl. a kitartás, önállóság, a felelősségérzet, céltudatosság, döntési képesség, együttműködési készség.
- Alakul a gyermek önértékelése, mások munkájának megítélési képessége.
- Az együttes tevékenységek alakítják együttműködő-, segítőkészségüket.
- Felfedezik az emberi munka fontosságát a környezet védelmében, szépítésében.

V. 7. 3. Az óvodapedagógus feladatai

1./ Feltételek megteremtése

- ✓ Munkalehetőségek: mindennapjaink során a gyermekek olyan munkát elvégezhetnek amit önként, szívesen vállalnak és nem veszélyeztetni testi épségüket. Az egyes munkafajtákat nem kötjük életkorhoz. Hagyjuk, hogy a gyermekek saját képességeik szerint, kedvük és teljesítőképességüknek megfelelően végezzék a különböző tevékenységeket. Ügyelünk arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyiket sem terheljük túl.
- ✓ Megfelelő méretű, balesetmentes eszközök, tárgyi feltételek, a szükséges jelképek /jelzések, kítűzők, naposi kötények, napostábla stb./ biztosítása – a gyermekek számára mindig elérhető helyen legyen
- ✓ Az önállóság biztosítása – egyrészt a felkínált munkalehetőségek közötti választásban, másrészt a feladat megvalósításában.
Elvünk: „Semmit nem végzünk el a gyermek helyett, amire képes, de mindenben segítjük, amikor arra szüksége van.”

A kezdeti segítségadást fokozatosan felváltja az önállóság erősítése.

2./ Az eszközök használatának, a különböző munkafolyamatok legcélszerűbb módjának, sorrendjének megismertetése.

3./ A munkavégzési készségek, szokások alakítása

4./ A gyermeki munkavégzés közben adódó egyéni és csoportfejlesztési lehetőségek tudatos kihasználása

V. 7. 4. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- ☀ A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- ☀ Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- ☀ Önállóan, igényesen végzik a rájuk bízott feladatot.
- ☀ Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.

V. 8. TANULÁS

Célja: természetes élethelyzetekben, a gyermekek életkorának, érdeklődésének megfelelő gazdag tevékenységgel (cselekvő aktivitás, közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás) a tudásgyarpítás, az ismeretek elsajátítása, képességek, készségek fejlesztése, jártasságok kialakítása, tapasztalatok bővítése, rendezése.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek körébe fontos a multiszenzorális fejlesztés, mely magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességet, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését. Az egyes sérüléseknek megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt. E területek fejlesztését szakember végzi.

V. 8. 1. Szerepe a gyermek életében

Az óvodás gyermek – életkori sajátosságaiból következően – cselekvéseinek, érzékszervi, mozgásos, tapintásos észlelésen keresztül tanul.

Motorja: a gyermek természetes játékkedve, kíváncsisága, megismerési-, tevékenységi- és utánpótlási vágya, nagyfokú mozgásigénye.

A gyermek testi-lelki szükségleteit kielégítő inger gazdag óvodai környezetben egyre aktívabbá, érdeklődőbbé válik – egyre több ismeretet sajátít el, tapasztalatokat szerez; gyarapodnak készségei, képességei, szokásai; jártasságokat szerez a különböző tevékenységeken keresztül – vagyis önkéntelen módon TANUL.

A tanulás hatása a személyiségfejlődésre

Az óvoda tervszerű munkájának eredményeként, a különböző tevékenységi formák gyakorlása során gyarapodnak a gyermek ismeretei. Cselekvései közben, érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, ezáltal fejlődik értelme, intelligenciája.

Kialakulnak benne azon testi, értelmi és szociális képességek, amelyek alkalmassá teszik az iskolai élet megkezdésére.

V. 8. 2. Megvalósulási formái, tartalma

Spontán tanulási lehetőségek

- Spontán játék
- Játékos cselekvéses tanulás
- Utánpótlásos viselkedéstanulás /minta-, és modellkövetés, szokások alakítása/
- Mozgás
- A gyermek által kezdeményezett bármilyen tevékenység
- Az óvónő általi játékcélú kezdeményezés
- Gyermeki kérdésre adott válaszok
- Gyakorlati problémamegoldás
- Kommunikációs kapcsolatok

Szervezett, irányított tanulási lehetőségek:

- Az óvónő által kezdeményezett: beszélgetés, megbízás, gyakorlati probléma-, feladat megoldása, megfigyelések, tapasztalatszerzések.
- Tervezett játékok (mozgásos játékok, szituációs játékok, különböző képességfejlesztő szabályjátékok, nyelvi kommunikációs játékok)
- Tervezett egyéb tevékenységek: séta, kirándulás, ünneplés, hagyományápolás, napi tevékenységkínálat (kötetlen, ill. kötelező formában)

A tanulási tartalmakat, célzott képességfejlesztési lehetőségeket a „nevelés alapvető keretei”, ill. a gyermeki tevékenységeket részletező fejezetek tartalmazzák.

V. 8. 3. Óvodapedagógus feladatai a tanulás megszervezésében

- ✓ A természetes élethelyzetekben megnyilvánuló derű és nyugalom melletti gazdag tevékenykedtetés, feltételek megteremtése.
- ✓ A gyermek belső késztetésének, aktuális motivációinak ismerete, figyelembevétel a célirányos egyéni képességfejlesztésben, a fejlődés sürgetése nélkül.
- ✓ A gyermeki szabadság és a pedagógiai irányítás egyensúlyának megteremtése
- ✓ A szervezett tanulási helyzetekben is érvényesüljön a fokozatosság, élményszerűség, játékoság és komplexitás elve.
- ✓ Az óvónő utánozható mintával, pozitív megerősítéssel segítse elő(dicséret, buzdítás) a gyermek önállóságát, kezdeményezőképességét, a belső érdeklődés kibontakozását, az elmélyült figyelem kialakítását, a kívánt viselkedési forma elsajátítását.
- ✓ A vegyes életszervezésű csoportokban különösen fontos, hogy célszerűen alakítsa a tanulási szokásokat; a feladatok, a kitűzött célok, tartalmak feleljenek meg a különböző életkorú és képességű gyermekek egyéni képességeinek. (Ha túl könnyű – nincs fejlesztő hatása, ha túl nehéz – sikertelenség, kudarcélmény forrása lehet)

V. 8. 4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Testi fejlettség jellemzői

- ☀ Óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, ellenállóbb lesz.
- ☀ A megtanult mozgásokat egyre pontosabban, tökéletesebben hajtja végre.
- ☀ Mozgása összerendezettebbé válik, javul teljesítménye, alakul mozgáskombinációra való képessége.
- ☀ Fejlődnek koordinációs képességei, finom motorikája./harmonikus finommozgásra képes
- ☀ Képessé válik mozgása, viselkedése, testi szükségletei irányítására.

Szociális magatartás jellemzői

- ☀ A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.
- ☀ A gyermekek igényévé válik a kapcsolatalakítás, a társakkal, felnőttekkel való tevékenykedés.
- ☀ Szívesen vesznek részt a közös tevékenységekben.
- ☀ Alakul kapcsolatteremtő, alkalmazkodó, együttműködő képességük.
- ☀ Egyre több és bonyolultabb szabályhoz tudnak alkalmazkodni, magatartásukban megtalálható az udvariasság, figyelmesség, segítőkészség, alakul egészséges versenyszellemük.
- ☀ Saját maguk és társaik kiszolgálásában önállóvá válnak.
- ☀ Kialakulóban van feladattudatuk, egyre inkább fellelhető tevékenységükben az önfegyelem, türelem, kitartás, a teljesítmény iránti igény.
- ☀ A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- ☀ A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai életre.

Értelmi fejlettség jellemzői

- ☀ Érdeklődők, ezáltal gazdag ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, a környező világ dolgairól, jelenségekről, történésekről.
- ☀ Képesé válnak arra, hogy gondolataikat szóban is megfogalmazzák.
- ☀ Beszédük tisztább, érthetőbb lesz, fejlődnek kommunikációs képességei, bővül szókincsük, fogalomalkotásuk.
- ☀ Kifejezőmódjuk árnyaltabb, színesebb lesz (normál tempó, hangsúly és hanglejtés; többféle szófaj, összetett mondatok, változatos mondatfajták használata).
- ☀ Alakul életkoruknak megfelelő beszédfigyelmük és beszédfigyelmük.
- ☀ Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességeik.
- ☀ Differenciált érzékelés és észlelés útján (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos, téri) szerzett egyre több tapasztalat felidézése, felfogása, megértése révén alakul a gyermek szándékos és hosszabb idejű figyelme, figyelem-megosztási és megfigyelő-képessége, emlékezete, problémamegoldó és elemi fogalmi gondolkodása.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait, az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodai nevelés országos alapprogramja megfogalmazza, hogy „Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.”

A fentiek érdekében munkánk **prevenció, feltáró, és problémákat megszüntető tevékenység**, ami átfogja az óvodai nevelésünk egészét.

Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

VI. 1. Célunk:

- Feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését befolyásolják
- Olyan légkör kialakítása, amelyben a gyermekek nem érzik magukat kizártnak,
 - * hátrányos helyzetük
 - * származásuk
 - * bőrszínük
 - * vallásuk
 - * etnikai hovatartozásuk
 - * vagy bármely más ok miatt.

VI. 2. Feladatunk:

- felismerve a problémát az óvodai kereteknek megfelelően megadjuk a segítséget a hátrányok csökkentéséhez;
- lehetőségeinkhez mérten segítjük a hátrányok kompenzálását;
- a prevenció keretében megelőzzük a veszélyeztetettség kialakulását;
- az óvodai kereteken túlmenő problémákat jelezzük az illetékes szakembereknek.
- kapcsolattartás a helyi gyermekjóléti szolgálattal

Óvodánkban az óvodavezető látja el a gyermekvédelmi feladatokat. Napi kapcsolatban van az óvónővel, így szükség szerint azonnal meg tudjuk beszélni az aktuális feladatokat, problémákat.

Év elején elkészítjük a Gyermekvédelmi tervet, melyben kimutatást készítünk az alábbi szempontok alapján:

- Hátrányos helyzetű
- Halmozottan hátrányos helyzetű
- Veszélyeztetett
- Nagycsaládos
- Gyermekét egyedül nevelő
- Utazó

Körzetünkben évről-évre magasabb a hátrányos illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma. Ezért sajátos feladatunk a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, különböző problémákkal küzdő gyermekek számára az óvodapedagógus közvetlen kapcsolatot jelent, így a gyermek „hogyléte”, folyamatosan nyomon követhető.

Vallási, világnézeti kérdésekben nevelőmunkánk során semlegesek vagyunk.

VI. 3. Baleset megelőzés feladatai

Valamennyi pedagógus feladata és kötelessége a gyermekbalesetek megelőzése. A védő-óvó intézkedések részletes feladatai mindkét csoportban a csoportnaplókban van lefektetve. Ennek ismertetése minden óvónő kötelessége.

BALESETVÉDELMI TERV

HELYISÉGEK	BALESET MEGELŐZÉS FELADATAI
Csoportszoba (fejlesztő szoba)	A teremben ne szaladgáljanak; az ajtókat figyelmesen csukják – zárják; ügyeljenek a saját és társaik testi épségére; székekre, asztalokra, padokra ne álljanak fel; a magasabb polcokon lévő játékokat kérjék el; a játékokat ne dobálják, ne vegyék a szájukba; az apró játékokat pl. Gyöngy, gyurma nem szabad orrba, szájba, fülbe tenni; az ollóval, tompa végű tűvel csak felnőtt jelenlétében dolgozhatnak; otthonról hozott játékokkal csak az óvónő engedélyével játszhatnak; étkezésnél az evőeszközöket megfelelően használják; ha a termék el akarják hagyni, kéretőzzenek; kérjék a felnőtt segítségét, ha bizonytalanok valamiben; mozgásos játékokat csak a szabályok pontos betartásával végezzenek, ügyelve a saját és egymás testi épségére.
Mosdó - WC	A mosdóban, WC-ben ne szaladjanak mert elcsúszhatnak; a tisztálkodási eszközöket megfelelően használják, ha nem érik el a fogmosó poharukat, kérjék a felnőtt segítségét; legyenek türelmesek, segítőkészek egymáshoz;
Udvar	Csak akkor mehetnek ki az udvarra, ha van már kint felnőtt; a kapun napközben csak felnőtt kíséretével léphetnek ki, a kaput mindig zárva kell tartani; kerítésre, lépcsőkorrátra felmászni, korlát közé bújni nem szabad; az udvaron lévő dísnövények bogyóit és az éretlen gyümölcsöket megenni nem szabad; a homokot, port ne szórják egymás szemébe, ruhájára; a mászókákat, csúszdát csak rendeltetésszerűen használják, biciklizni csak a sík, betonozott helyen szabad, a csúszdán fölfelé ne mászzanak, várják meg, amíg az előttük lévő lecsúszik és feláll; az óvoda területét kéretőzés nélkül nem hagyhatják el.

Séta, kirándulás	Párokban, egymás kezét fogva haladjanak, a sorból engedély nélkül nem mehetnek el; a kerítéstől távolabb megyünk, hogy az esetleg kibújó kutya ne harapjon meg senkit; az állatokat nem szabad megsimogatni, megfogni; a házak kerítésére felmászni nem szabad; a közlekedési szabályokat megbeszéljük, amiket be kell tartani; ha autóbuszon vagy vonaton utazunk az utazási szabályokat be kell tartani.
Tornaszoba	A tornaszoba csak felnőtt jelenlétében szabad tartózkodni; bordásfalat, kötet és más tornaeszközt csak felnőtt jelenlétében szabad használni, vigyázzanak a saját és társaik testi épségére; a teremből engedély nélkül kimenni nem szabad; csak azokat a feladatokat szabad végezni amit az óvónő ad.

VI. 4. Az óvodapedagógus feladatai, pedagógiai tevékenységének tartalma

A pedagógusnak óvodai munkájának kapcsolódnia kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseihez, a helyi nevelési programban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során joga van saját módszereit alkalmazni, saját értékrendjét, világnézetét megtartva közvetíteni az ismereteket. Köteles azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családjá világnézetét, értékrendjét nem kényszerítheti rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalhat állást nevelőmunkája során.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi lelki állapotát:

Ha

- fejlődési
- beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- sajátos törődést igényel (dyslexia, fogyatékos)
- egészségügyi problémákat tapasztal,
- nemzetiséghez tartozik,
- hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Feladatai a gyermekvédelem területén

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását
- a különböző tünetek alapján a hátrányos, ill. veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrése (pl. szorongás, félelem, tudásbeli hiányosságok, nem megfelelő viselkedés, agresszivitás, zárkózottság, ruházat, higiénia, stb.)

- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén óvó-védőintézkedésekre javaslatot tenni
- az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé tenni
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni, a felzárkóztatást megszervezni
- a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolni
- az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérrni, szükség esetén jelezni a hiányzást
- a gyermek családi körülményeinek, óvodai magatartásának, megjelenésének, fejlődésének nyomon követése – elakadás, változás esetén a családi nevelés feltérképezése
- a szülővel való kommunikációs kapcsolat kialakítása – a tapintatos, személyes kapcsolat megteremtése, a szülők jogainak tiszteletben tartása
- egyéni esetmegbeszélések a vezetővel, ill. a gyermekvédelmi felelőssel.

Az óvodavezető feladatai:

- **Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat**, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.
- A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, **védi őket** a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- A nevelési év elején **megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot**.
- Munkájáról évente **beszámol** a nevelőtestületi értekezleten. **Kapcsolatot tart** konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.
- Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- **Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet** az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.
- Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.
- Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

VI. 5. A gyermekvédelmi felelős feladatai

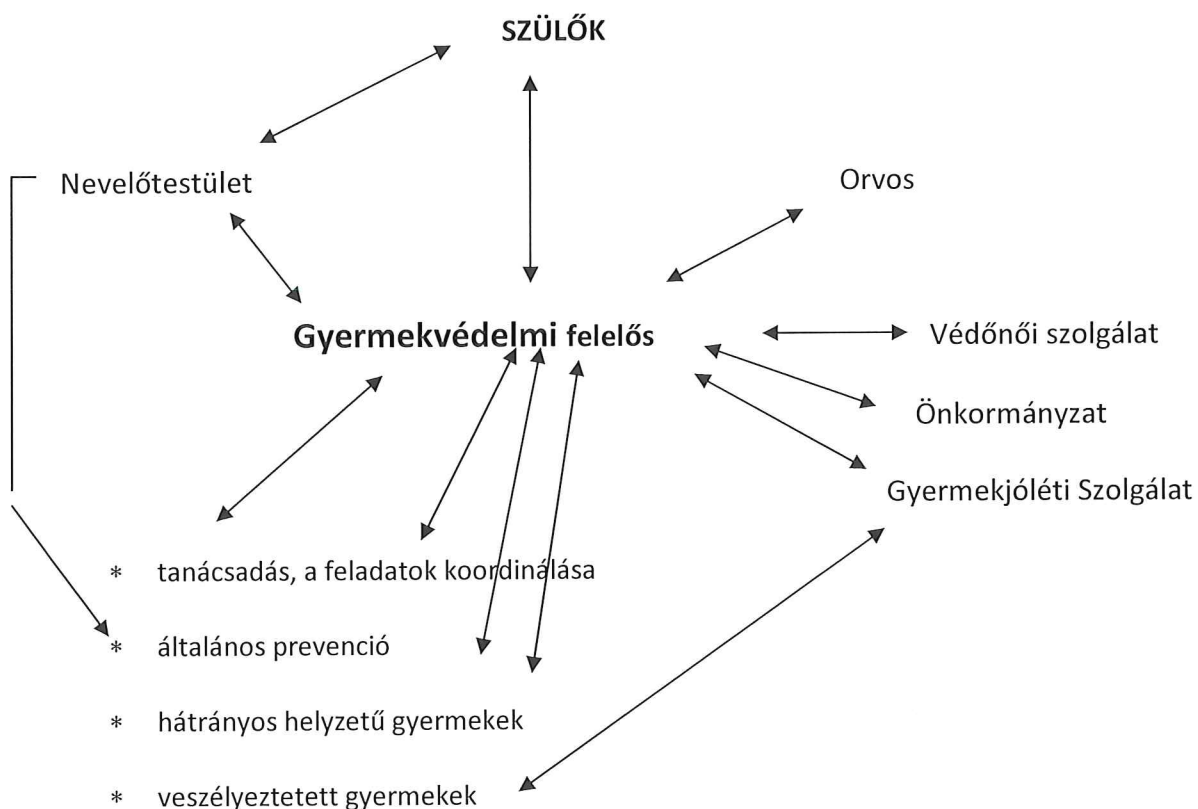
Óvodánkban a gyermekvédelmi munka koordinálását az óvodavezető látja el.

A helyi programban kitűzött feladatokat folyamatosan, minden pedagógus végzi, a gyermekvédelmi felelős irányításával.

Feladata:

- ✓ a családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöbölni a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat
- ✓ megvédi őket a testi-lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat
- ✓ a nevelési és elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre
- ✓ év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról

KAPCSOLATTARTÁS

1./ Feladatai az intézmény valamennyi gyermekére:

- általános prevenció;
- mentálhigiénés programok;
- szociális ellátók számbavétele;

- a gyermekek érdekeinek képviselete;

2./ Feladata a hátrányos helyzetű gyermekekkel:

- a csoportos óvónők közreműködésével a hátrányos helyzetű gyermekek felmérése;
- nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ennek alapján javaslattevés a további teendőkre;
- rendszeres óvodába járás nyomon követése, szükség esetén családlátogatás a csoportos óvónőkkel;
- az egyéni fejlődés figyelemmel kísérése;
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése;

3./ Feladata a veszélyeztetett gyermekekkel:

- a csoportos óvónőkkel a veszélyeztetettség felmérése,
- nyilvántartásba vétel, veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése alapján javaslattevés a további teendőkre
- egyeztetés a Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámüggyel;

4./ Feladatai a nevelőtestületben:

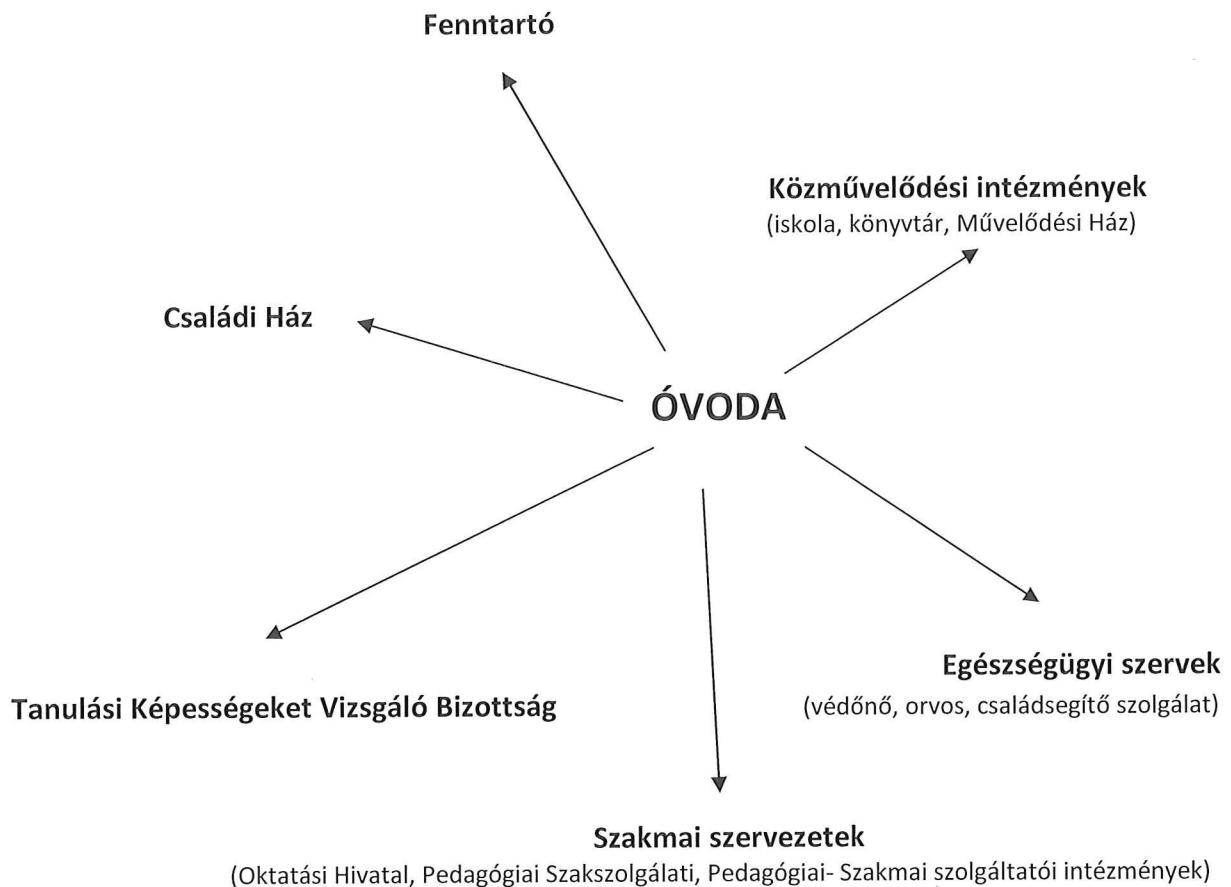
- együttműködés és szemléletformálás;
- információ áramoltatás;
- szakirodalom ajánlása;
- szakmai tanácsadás – eszmegbeszélés

5./ Feladatai a szülők körében:

- tanácsadás;
- együttműködés, szemléletformálás;
- családlátogatások – eszmegbeszélések;
- előadások szervezése;

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

VII.1 Kapcsolat a Családi Házzal

A családok többségénél az óvoda az első intézmény, ahol a gyermek „idegen” kezekbe kerül. Az, hogy ez az idegenkedés kellemes kapcsolattá váljon, hogy a viszony kölcsönös bizalommal alakuljon, ez tőlünk függ, pedagógusoktól.

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus/szoros együttműködés van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez.

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Az óvoda folytatja, kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. A családban végbement funkcionális változások következtében az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása, különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknél.

Fontos, hogy meghatározzuk a céljainkat, feladatainkat, a stratégiánkat az eredményességhez az óvoda-család kapcsolatában.

Célunk:

- egy partneri, nevelőtársi kapcsolat kialakítása a gyermekek nevelése érdekében
- az együttes nevelés és családi nevelés elősegítése
- a szülők ismerjék meg óvodánk helyi programját
- szülő és a gyermek egyaránt jól érezze magát óvodánkban
- a szülő és a gyermek is érezze a segíteni akarást

VII. 1. 1. Kapcsolattartás formái

Cél:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülői elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

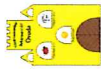
Sikerkritérium:

- ☀️ közösen szervezett gyermek és felnőtt programok
- ☀️ nyílt napok – 90%-os érdeklődéssel
- ☀️ szülői elégedettségmérés 90%
- ☀️ óvodán kívüli szakmai programok

Kapcsolattartás várható eredményei:

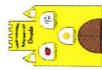
- ☀️ A családok elégedettek az óvoda működésével.
- ☀️ Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.
- ☀️ A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.
- ☀️ A szülők nevelési problémáikkal, gondjaikkal, bizalommal fordulnak az óvónőkhöz, akiktől segítséget kapnak.
- ☀️ Azonosulnak az óvoda elveivel.
- ☀️ Hálózati tanulás megvalósul

FORMÁLIS	INFORMÁLIS
Családlátogatások	Napi, aktuális beszélgetések
Értekezletek	Faliújságon aktuális tájékoztatás
Fogadó órák	Óvodapedagógus pozitív példája
Nyílt napok	Esetmegbeszélő találkozások
SZM megbeszélések	
Kérdőívek	
Ünnepek, ünnepélyek	
Munkadélutánok	
Szabadidő programok	

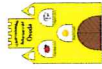

VII.1.2. Kapcsolattartás tartalmi formái

Kapcsolattartás formája	Meghatározás, célok, feladatok, várható eredmények	Idő
Óvodai beíratás	Bemutakozó ismerkedés a leendő óvodásokkal Nevelőmunka előkészítése, megalapozása Általános adatok felvétele személyes dokumentumokkal Nyilatkozatok aláíratása	Április
Szülői értekezlet a leendő óvodások szüleinek	Speciális témájú szülői értekezlet Tájékoztató jellegű kötetlen beszélgetés a zökkenőmentes óvodakezdés érdekében <u>Célja:</u> * az ismeretnyújtás és a segítő szándék * egymás kölcsönös megismerése * szülőikkel való kapcsolattartás megalapozása <u>Feladat:</u> * fontos információk átadása (csoportbeosztás, jelek, szükséges eszközök, családlátogatás, beszoktatás megbeszélése)	Június
Családlátogatás	Komplex állapotfelmérés, anamnézis felvétele Kötetlen beszélgetés a szülővel a gyermek otthoni viselkedéséről Célja: az óvodapedagógus megismerje a gyermek közvetlen környezetét, felméri a helyét a családban, tájékozódik a családi nevelés szokásairól	Augusztus (új gyerekeknel óvodába lépés előtt) (szükség esetén, ha a gyermek érdeke úgy kívánja év közben többszöri alkalom)

Szülőszabott beszoktatás	Egyénre szabott beszoktatás, figyelembe véve az otthoni szokásokat Fokozatos elszakadás a szülőktől A gyermek szülői jelenlét segítségével ismerkedik az óvodával, társakkal	Augusztus- Szeptember
Szülői értekezlet	A szülővel a gyermeket, a csoportot érintő legfontosabb problémákat beszéljük meg, tájékoztatjuk a szülőket az aktuális eseményekről	Évente 3 alkalommal
Ügyeskedjünk	Kézműves délután, együttműködés a szülővel, nagyszülővel, Célja: * óvoda és a szülői ház kapcsolatának elmélyítése * közös élménynyújtás * ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó ötletek nyújtása, családi ünnepek meghittebbé tétele	Évente 5-6 alkalommal („Ősz” „Tök jó” „Karácsonyváró” „Farsangváró” „Húsvétváró”)
„Szülői klubja”	Meghívott szakemberek előadása (logopédus, pszichológus, gy. orvos) Célja: * szülővel való partneri kapcsolat erősítése * szakmai segítségnyújtás *	Évente 2-3 alkalommal
Szöveges értékelés	A gyermek fejlődéséről való tájékoztatás Személyes problémák megbeszélése A gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok kölcsönös átadása	Évente 2 alkalommal
Ünnepekhez, eseményekhez kapcsolódó közös programok	Célja: * tartalmas együttlét eltöltése * közösségi érzés erősítése * szülővel való kapcsolattartás erősítése * szülő-gyermek kapcsolat erősítése	Évente több alkalommal

Vasárosdombói Mesevár Óvoda Pedagógiai Programja

	/Szüreti felvonulás, Márton-nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Májusfa állítás, Anyák napja, Családi nap- Gyermeknap, Évzáró)	
Projektek megvalósításához szülők bevonása	Az aktuális projektekről szülők tájékoztatása Lehetőség szerint eszközök küldése pl. termés, gyümölcs, zöldség	Folyamatosan
Nyílt napok	A szülők betekintést nyerhetnek az óvodai mindennapokba A foglalkozások játékos formában történnek, kihasználva minden lehetőséget a komplex fejlesztésre	Április
Tréningszerű szülői értekezlet az iskolába készülő nagycsoportosok szüleinek	<u>Célia:</u> * átmenet megkönnyítése * egymás munkájának megismerése * ismerkedés a tanító néikkel	Május
Közös kirándulások	Közös programon való részvétel Szülőikkel való kapcsolattartás erősítése (csoportos kirándulások, Orrfűi kirándulás- búcsú a nagycsoportosoktól)	Május- Június
Szülői Munkaközösség	Tagjait a szülők választják, csoportonként 2 főt A választott Szülői Munkaközösséggel az óvodavezető tartja a kapcsolatot A kapcsolattartás formái: * év elején a munkaprogram ismertetése * óvoda szintű rendezvények szervezésébe való segítség * folyamatos információadás az óvoda életéről * kirándulásokon, programokon való részvétel	

Tartalmi formák

1./ Beiratkozás, befogadás

Nevelőmunkánk előkészítése, megalapozása a gyermekek beiratkozásával kezdődik. Az első találkozás az óvodával nagymértékben meghatározza a gyermek óvodához, óvónőhöz fűződő viszonyát, ezért különösen fontosnak tartjuk a beiratkozást, beszoktatást.

Befogadási rendszerünk jellemzői:

- közös szülő-gyermek beiratkozás /anamnézis felvétele/
- tájékoztató jellegű szülői értekezlet, még óvodakezdés előtt /nyáron/
- lehetőség szerint előzetes családlátogatás
- beszoktatás előtti látogatás az óvodában /szülő-gyermek/
- fokozatos elszakadás a szülőtől /eleinte igény szerint a szülővel rövid ismerkedés, majd fokozatosan kitolva az óvodában tartózkodás idejét a szülő nélkül/
- alkalmazkodás az otthoni szokásokhoz /kedvenc játék, cumi, stb./

2./ Családlátogatás

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermek közvetlen környezetét, felmérje a helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés szokásairól. Arra törekszünk, hogy még óvodakezdés előtt eljussunk minden óvodásunkhoz.

Szükség esetén, ha a gyermek érdeke úgy kívánja a családlátogatást év közben többször megismételjük a gyermekvédelmi felelőssel.

3./ Szülői értekezletek

Szülői értekezletet évente három alkalommal tartunk, ahol a gyermekeket, a csoportot érintő legfontosabb problémákat beszéljük meg, illetve tájékoztatjuk a szülőket az aktuális eseményekről. A szülői értekezletek idejét és témáját mindig az éves Munkaprogramban határozzuk meg.

Speciális témájú szülői értekezletet évente két alkalommal tartunk:

- az új szülőknek tájékoztató jellegű megbeszélés, a zökkenőmentes óvodakezdés érdekében
- a beiskolázás előtt az elsős tanító néni tájékoztatja a nagycsoportos gyermekek szüleit a beiskolázással kapcsolatos tudnivalókról

Mindkét értekezlet célja az ismeretnyújtás és a segítő szándék.

4./ Fogadóórák

Minden szülői értekezletet fogadóóra követ, ahol lehetőség van a személyes problémák megbeszélésére a gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok kölcsönös átadására. Természetesen a gyermekekkel kapcsolatos problémák megbeszélésére, az információk átadására felhasználjuk mindennapi találkozásainkat. Ha szükséges mindkét fél kezdeményezhet előzetes időpont-egyeztetés után fogadóórát.

5./ Nyílt napok

Óvodai életünkbe betekintést biztosítunk a szülőknek, a beszoktatás, a karácsony, a farsang, az anyák napja, az évzáró, a majális alkalmával. Igyekszünk, hogy a lehetőséggel sok szülő éljen.

A nagycsoportosoknak az iskolai beíratás előtt nyílt napot tartunk, hogy a szülők láthassák gyermekeiket egy-egy foglalkozások. A foglalkozások játékos formában történnek, kihasználva minden lehetőséget a komplex fejlesztésre.

A nyílt napok lehetőségéről és számáról az éves munkaprogram alapján az első szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket.

6./ Szülői Munkaközösség

Óvodánkban a szülői képviseletet a Szülői Közösség látja el, amelynek tagjait a szülők választják. A választott Szülői Közösséggel az óvoda vezetője tartja a kapcsolatot.

A kapcsolattartás formái:

- év elején a munkaprogram ismertetése, elfogadtatása
- óvoda szintű rendezvények szervezésébe való segítség
- folyamatos információ adás az óvoda életéről
- kirándulásokon, programokon való részt vétel

VII.1.3 Ünnepek, ünnepélyek

1./ Születésnapok

- mindkét csoportban a hagyományoknak megfelelően – belső ünnep
- az egészséges életmód keretében az ünnepelt gyümölccsel, vitamintájjal kedveskedik a csoportnak
- a csoport ajándékkal, verssel, énekkel köszönti az ünnepeltet

2./ Mikulás

- a két csoport közösen várja a Mikulást
- verssel, dallal, rajzzal kedveskednek a Mikulásnak
- fontos a rákészülés

3./ Karácsony

- adventi készülődés, ünnepvárás, teremdíszítés, karácsonyi díszek készítése csoporton belül.
- rákészülés
- nyílt ünnep, a felnőttek ill. a gyermekek adnak műsort a szülőknek

4./ Farsang

- a két csoport közösen Farsangol
- vidám, bohókás délelőtt
- játékos, mókás versenyek, táncok
- közös gyümölcs, vitamintál, szendvicsek, gyümölcstea készítése

5./ Március 15.

- közös megemlékezés az iskolával
- zászló, kokárda készítése
- óvodás-iskolás együtt emlékezik

6./ Húsvét

- csoportos belüli ünnep
- tojásfestés, fészekrakás
- népszokások felelevenítése

7./ Anyák napja

- nyílt ünnep mindkét csoportban a csoport hagyományoknak, a csoportösszetételnek megfelelő szervezésben /műsor, vendéglátás, közös játék stb./
- vendégségbe hívjuk az anyukákat, nagymamákat
- ajándékkal, verssel, énekkel kedveskedünk

8./ Évzáró

- tiszta nagycsoportban az óvodai élet alatt megismert versekből, dalokból, mesékből összeállított műsorral búcsúznak az óvodától
- egyes csoportokban az utolsó együtt töltött napon, vagy a majálison a kisebb csoporttársak elköszönnek a nagyoktól, az iskolába indulók búcsút vesznek a társaktól, az óvodától

9./ Gyermeknap – Családi nap

- óvodai majális keretében, melyet a Szülői Közösség és az óvoda együttesen szervez
- közös program a szülőkkel: játékos vetélkedők, játszóház, bábszínház
- sikeres pályázat esetén közös kirándulás, színházlátogatás a szülőkkel

VII.2. Kapcsolat az iskolával

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és képesek legyenek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyünk. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő- és megtartó kapcsolatra törekszünk az iskolával. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

A kapcsolattartás formái:

- látogatások, tapasztalatcserék
- tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről

- értekezletek, esetmegbeszélések
- munkaközösségi foglalkozások
- továbbképzések
- egymás rendezvényein, ünnepein való megjelenés, közreműködés
- tájékoztatás a várható alkalmazkodási nehézségekről

A kapcsolattartás formáit az évenkénti Együttműködési és az éves Munkaprogramunk tartalmazza.

VII. 3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

1./ Fenntartóval

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Formái:

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések
- óvodavezető beszámolója
- az óvodavezető által részvétel az oktatási közösség munkájában
- közös pályázatírás

2./ Közművelődési intézményekkel

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk, rendszeres konzultációkat szervezünk.

Formái:

- gyermekműsorok
- közös programok szervezése: Falunap, Gyermeknap, stb.
- könyvtárlátogatások, gyermekfoglalkozások, stb.

3./ Egészségügyi szervekkel: védőnő, orvos, családsegítő szolgálat

Formái:

- évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- évenkénti fogászati szűrés
- hallásvizsgálat, szemvizsgálat évente
- tanköteles korú gyermekek részére alkalmassági vizsgálat
- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek
- alkalmanként esetmegbeszélések
- szükség szerint közös családlátogatások

4./ Szakmai szervezetekkel: Oktatási Hivatal, Megyei Pedagógiai-szakmai szolgáltatás, Pedagógiai Szakszolgálat

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek, illetve a programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeinek megfelelően részt veszünk azokon. Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük segítségüket.

A szakszolgálatok szakértőivel folyamatos a kapcsolattartás, a speciális nevelést igénybe vevő gyermekek fejlesztése érdekében.

A magatartászavarok kezelése, a korai fejlesztés óvodai keretek közti megvalósítása érdekében kikérjük a Nevelési Tanácsadó véleményét.

5./ Tanulási Képességeket Vizsgáló Bizottság

A beiskolázás előtt kikérjük a bizottság szakvéleményét azokról a gyermekekről akikről úgy gondoljuk, hogy még egy évig óvodában maradjanak, vagy tanulmányaikat a sajátos nevelési igényű tagozaton kezdjék meg.

VIII. Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése

VIII. 1. A gyermekek megismerését, fejlődésének nyomon követését szolgáló feladataink

„Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét is – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.” (20/2012. (VIII. 31.) Korm.rend.)

Éppen ezért minden óvodás gyermekről egyéni fejlődési naplót vezetünk, amely tartalmazza azokat a dokumentumokat, amelyek segítségével nyomon követhető a gyermek képességeinek fejlődése.

A folyamatosság azért fontos, mert a gyermek folyamatosan – akár napról napra – változik, fejlődik, érik.

A megfigyelés csak akkor hiteles:

- ✓ ha folyamatos, a nap bármely szakaszában és természetes helyzetben
- ✓ ha minden funkcióra kiterjed
- ✓ ha nem tesz különbséget, nem állít értékrendet a képességek között
- ✓ ha figyelembe veszi a gyermek előzetes ismereteit.

A megfigyelésnél/mérésnél az eredmény egyértelműen értékelhető. Kiderül pontosan, hogy a gyermeknek hol, melyik területen van elmaradása, miben mennyit kell fejleszteni.

Mindenki fejleszthető valahonnan valameddig. „A végcél maga a csillagos ég”. Az óvodában a végcél az iskolaérettség állapota. Nem szabad feladni egy gyerekénél sem.

A fejlesztésnél mindig apró területeket kell megcélozni.

Alapelvek:

- ✓ gyermekközpontúság
- ✓ játékközpontúság

A gyermekekről vezetett, dátumozott fejlődési lapokkal/naplóval célunk, hogy az első óvodai naptól az iskolába lépésig folyamatosan tervezett és látható legyen a gyermekek fejlődése a nevelési és tanulási folyamaton belül. A fejlesztés tartalma konkrétan meghatározott és részletesen kidolgozott, segítve a rászoruló gyermekek egyéni fejlesztését, a halmozottan hátrányos helyzetű, különösen a cigány gyermekek számára az esélyegyenlőség megteremtését.

Az elmúlt években elvégeztük azokat a kooperatív tréningeket, módszertani tanfolyamokat, amelyek az óvodás gyermekek méréséhez, értékeléséhez nagy segítséget nyújtottak számunkra.

2009/2010-es nevelési évben módszertani munkacsoportot alakítottunk, amely a mérés, értékelés egységesítését hivatott szolgálni. Kidolgoztuk a gyermekek fejlődésének nyomon követését, egy egységes fejlesztési mérőeszközt, fejlesztési tervet és szöveges értékelést, vagyis a 3-7 éves óvodás gyermekek egyéni fejlődési naplóját.

VIII.2. A fejlesztés dokumentálása

- *Anamnézis*: alapja a családlátogatás, a szülővel történt személyes beszélgetések, tapasztalatok. Célunk, hogy a szülő és a gyermek is érezze a segíteni akarást, amely biztonságot ad számukra. Ezáltal elérjük, hogy rendszeresen járjanak óvodába.
- *Befogadás* ill. visszazoktatás: ideje alatt célzott megfigyelések, beszélgetések, gyermekmunkák elemzésének segítségével felmérjük a gyermekek aktuális fejlettségét.
- Fejlettségmérő lapot vezetünk minden gyermekről, amit saját szempontjaink alapján dolgoztunk ki.
- Difer mérőrendszerrel mérünk minden 4 éves gyermeket évi két alkalommal
- Ez a kiindulópont a fejlődés, fejlesztés szempontjából, hiszen az adatok rögzítése során képet kapunk arról, hogy melyek a fejlesztés legfontosabb területei illetve mely területeken kell fokozottan figyelni, szükség szerint segíteni a gyermeki fejlődést.
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk minden gyermekről.
- Elmaradásukat: mely területen, milyen módszerrel, eszközzel, eredménnyel folyamatosan dokumentáljuk.
- Szöveges értékelés formájában tájékoztatjuk a szülőket gyermekeik fejlődéséről
- A fejlesztés kapcsán munkánk elsősorban prevenció, hiszen tudatos odafigyelést tükröz a gyermekre

Munkánk akkor sikeres, ha minden iskolába lépő óvodásunk elsajátítja azokat a képességeket, készségeket, ami megkönnyíti az átmenet nehézségeit!

VIII.3. Megfigyelés, mérés/értékelés tartalmi formái

Szakasz	Megfigyelés, mérés/értékelés formái	Feladatok	Idő	Igazoló dokumentum
Óvodába lépés előtti megfigyelések	1. Óvodai beíratás	Bemutakozó ismerkedés a leendő óvodásokkal Általános adatok felvétele személyes dokumentumok alapján	Április	Meghívó Felvételi-előjegyzési napló
	2. Családlátogatás	A gyermek szociális környezetének megismerése Ismerkedés a gyermekkel Apró ajándék átadása Adatok egyeztetése Kötetlen beszélgetés a szülővel a gyermekről, otthoni viselkedéséről, szokásairól	Augusztus	„Családlátogatás tapasztalatainak rögzítése” „Általános adatok” „Gyermek otthoni viselkedés
	3. Szülői befogadás	A gyermek befogadásának, első napjainak megfigyelése	Augusztus-szeptember	„Befogadás – első napok tapasztalatainak rögzítése”
Óvodai megfigyelések, értékelések, mérések	1. Megfigyelés	A gyermek megfigyelése játékon keresztül	Szeptember-október	„A gyermek fejlődésének nyomon követése 3-7 éves korban”
	2. Difer-mérés	Rövid difer teszt elvégzése minden 4. életévét betöltött gyermeknél	Évente kétszer Október Április	„Fejlődési mutató” – Rövid „difer” eredménytáblázat

	3. Egyéni fejlesztési terv	Egyéni fejlesztési terv készítése a differ eredmények, valamint a játékon keresztüli megfigyelés alapján az „Alma Matrix Start” szoftver átdolgozott változatának segítségével	Évente kétszer Október /1. félév/ Január /2. félév/	Egyéni fejlesztési tervek Munkanapló
	4. Egyéni fejlesztések	A gyermek egyéni fejlesztése	Folyamatos	Egyéni fejlesztési lapok
	5. Szöveges értékelés	A gyermek értékelése a szülő felé Szöveges értékelés az „Alma Matrix Junior” szoftver átdolgozott változata segítségével az egyéni fejlesztési terv alapján	Évente kétszer /November Május/	„Kompetencia alapú értékelő lap” táblázatos formában Értékelés
	6. „Diszlexia gyorsesz”	„Diszlexia gyorsesz” elvégzése a nagycsoportosokkal	Május	„Diszlexia gyorsesz”
	7. „Iskolaérettség megállapítása”	ÓNAP által meghatározott iskolaérettség kritériumainak megállapítása a nagycsoportosoknál	Május	„Iskolaérettség kritériumai”
	1. Óralátogatás az elsőöknél	Óvoda-iskola átmenet keretében – Óralátogatás az elsőöknél	Október	Fényképes beszámolók
	Után követés			

VIII. 4. A gyermek egyéni fejlődési naplójának dokumentumai

Minták:

- ✍ „Általános adatok”
- ✍ „Gyermek otthoni viselkedése”
- ✍ Családlátogatás tapasztalatai
- ✍ Befogadás – első napok tapasztalatai
- ✍ „A gyermek fejlődésének nyomon követése 3-7 éves korban”
- ✍ „Fejlődési mutató”
- ✍ „Rövid difer eredményei”
- ✍ Írás-mozgás koordináció feladatlapja
- ✍ Írás-mozgás koordináció értékelési táblázata
- ✍ Egyéni fejlesztési terv
- ✍ „Egyéni fejlesztési lap”
- ✍ „Gyors diszlexia teszt”
- ✍ „Iskolaérettség megállapítása”
- ✍ „Kompetencia alapú értékelő lap” – szöveges értékelésre

ÁLTALÁNOS ADATOK

Gyermek neve:	
Születési hely, idő: Lakcím: Telefonszám:	
Anyja neve:	
Foglalkozása, munkahelye:	
Iskolai végzettsége:	
Apja /gondozója/ neve:	
Foglalkozása, munkahelye:	
Iskolai végzettsége:	
Testvérek száma:	
Lakáskörülmények:	öröklakás, főbérlet, albérlet, egyéb:..... összkomfortos, komfortos, komfort nélküli hány szobás?
A gyermek egészségügyi állapota:	
Egészségügyi probléma: /allergia, lázgörcs, asztma, epilepszia stb./	
Egyéb megjegyzés, közölni való:	

A GYERMEK OTTHONI VISELKEDÉSE

Mennyit alszik naponta? Alvási szokásai?	
Mennyit játszik naponta? Kedvenc játéka?	
Kivel játszik leginkább? /egyedül, testvérrel, szülővel/	
Otthoni dicséret, jutalmazás módjai:	
Otthoni büntetés módjai:	
Mi hat rá leginkább?	
Véleménye szerint gyermek:	Nyugodt – élénk Zárkózott – közlékeny Kiegyensúlyozott – labilis Szófogadó – engedetlen Érzékeny
Van-e valamilyen nevelési problémájuk?	
Mesélnek-e otthon a kisgyermeknek? Ki? Néz-e televíziót? Mennyit?	
Egyéb megjegyzés, közölni való:	
Mit várnak az óvodától?	

CSALÁDLÁTOGATÁS TAPASZTALATAI

Példa egy családlátogatás tapasztalatainak rögzítésére

J. ...helységben él családjával egy családi házban. Könnyen odataláltunk hozzájuk, az édesanya és a gyerekek éppen kint játszottak az udvaron. Nagyon örültek érkezésünknek. J. testvérével, S.-val játszott, aki szintén kis óvodásunk lett. Így kettő ajándékkal érkeztünk hozzájuk. J. kicsit vonakodva, de elfogadta a plüssállatot, és az ajándék virágot. Az édesanya kedvesen invitált minket be a házba. Belépve a konyhában találtuk magunkat. A konyha helyiségében van kialakítva egy kis fürdőszoba rész, fürdőkáddal és a vízcső csomaggal. Ez a kis rész egy függönnyel van elválasztva. A ház 3 szobás, ahol 8-an laknak. A szülők és a 6 fiúgyermek. A két legkisebbik fiú J., és S. A fiúknak idősebb testvérükkel van külön szobájuk. A bútorok szegényesek, ugyanakkor tiszták. A fiúk legszívesebben a nagy területű udvaron játszanak, ahol leginkább fociznak. Ameddig az anyukával beszélgettünk a konyhában J. bújócskázni kezdett. Ha kérdeztük mosolyogva, kissé megszeppenve válaszolt. Az anyuka süteménnyel és kávéval kínált minket. Nagyon kedves volt, jó benyomást gyakorolt.

BEFOGADÁS – ELSŐ NAPOK TAPASZTALATAI

Példa egy befogadás – első napok tapasztalatainak rögzítésére

J. édesanyjával, és testvérével, S.-val érkezett csoportunkba. A fiúk közt egy év különbség van, nagyon hasonlítanak egymásra, olyanok, mint két tojás. Napok kellettek, míg megtanultuk nevüket, jelüket. A csoportszobában elsősorban az építőkockákkal, legokkal játszottak, egymástól nem mozdultak. Anyukájuk mellettük ült és figyelte őket. Egyik nap idősebb testvérük, D. is elkísérte őket az óvodába. Nagyon érdekelte J.-t az idősebb régi óvodások játéka a szőnyegen. Hosszas ideig figyelte őket. Kérdésünkre nem, vagy csak egyszavas mondatokkal válaszolt. Az udvaron jobban felszabadult, szívesen próbálta ki a bicikliket és a csúszdát. Anyukájától való elválás zökkenőmentes volt, picit sírdogált. Felnőttek közeledését nehezen fogadta el az első napokban, ami hétről hétre azonban megváltozott. Főként egyedül, vagy testvérével, S.-val játszott asztali játékokkal.

A GYERMEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE 3-7 ÉVES KORBBAN

A gyermek neve: _____

Születési ideje: _____

I. A gyermek testi fejlettsége, mozgása

	1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Testarányok, kisgyermekes testforma								
Egészségi állapot – Egészséges Beteges								
Teherbíró képesség								
Mozgása összerendezett								
Mozgása biztonságos								
Mozgása nyugodt, ritmikus								
Biztos-e a térbeli tájékozódásban, irányok								
Pontos-e a térészlelés (nagyság, távolság)								
Kialakult-e a testséma								
Szem, kéz koordináció								
Finommotorika (ceruza, ecsetfogás, ollóhasználat)								
Domináns oldal (jobb, bal)								
Megjegyzés:								

Kitöltési szempontok:

I-igen

N-nem

K-kialakult

F-fejlesztendő

S-segítséggel

J-jó

II. A gyermek szociális fejlettsége

		1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
<i>Kapcsolatteremtés felnőttel</i>	<i>Kezdeményező</i>								
	<i>Elfogadó</i>								
	<i>Visszahúzó</i>								
	<i>Elutasító</i>								
<i>Beilleszkedés a tevékenységekbe</i>	<i>Szemlélődő</i>								
	<i>Magányosan tevékenykedő</i>								
	<i>Bekapcsolódó</i>								
	<i>Alkalmazkodó</i>								
	<i>Együttműködő</i>								
	<i>Kezdeményező</i>								
	<i>Irányító</i>								
<i>Feladat megértése, feladattartása</i>	<i>Megéri</i>								
	<i>Elfogadja</i>								
	<i>Teljesíti</i>								
	<i>Nem érti</i>								
	<i>Érti, de nem teljesíti</i>								
	<i>Részben teljesíti</i>								
	<i>Irányítással, segítséggel elv.</i>								
	<i>Önállóan teljesíti</i>								
	<i>Elmélyül, kitartó</i>								
	<i>Kapkodó, szétszórt</i>								
<i>Érzelmi élete</i>	<i>Kiegyensúlyozott</i>								
	<i>Nyugtalan</i>								
	<i>Erőszakos</i>								
	<i>Változó hangulatú</i>								
	<i>Zárkózott</i>								
<i>Megjegyzés:</i>									

III. A gyermek szociális érettsége

		1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Önállósága	Személyi kontaktus nélkül is teljesít								
	Időnként személyi kontaktust igényel								
	Állandó személyi kontaktust igényel								
Feladatvégzése	Motivált, jó megoldásra törekvő								
	A motiváltság hiány jellemzi, erőtlén								
	Tevékenysége elmélyült								
	A feladat nem köti le								
	Kitartó a tevékenységben								
	Kapkodó, kitartásra nem képes								
Munkatempója	Gyors, dinamikus								
	Átlagos								
	Lassú, nehézkes								
	Könnyen vált más tevékenységre								
	Nehezen vált más tevékenységre								
Választevékenységek akadályozása	Kivárára képes								
	Feladja								
	Indulatkitöréssel válaszol								
	Személyek elleni agresszióval								
	Regresszióval								
Megjegyzés:									

IV. Játék

	1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Elmélyült								
Szerepet vállal								
Együttműködik								
Alkalmazkodik a szabályokhoz								
Társaihoz alkalmazkodik								
Nagyrészt gyakorló játékot folytat								
A szerepjátékba nem kapcsolódik be								
Nem együttműködő								
Játéka kapkodó								
Sztereotíp játék								
Magányosan játszik								
Szabálytudata nem alakult ki								
Megjegyzés:								

V. Gondozás, egészségügyi szokások

		1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Öltözködés	Segítséggel								
	Önállóan								
Tisztálkodás	Segítséggel								
	Önállóan								
Táplálkozás	Segítséggel								
	Önállóan								
Önkiszolgálás	Segítséggel								
	Önállóan								
Megjegyzés:									

VI. A gyermek finommotoros koordinációjának fejlettsége, emberábrázolásának fejlettsége

		1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Részletek feltüntetése	Firka								
	Van feje								
	Van lába								
	Van karja								
	Van törzse								
	Van nyaka								
	A fej részletei: haj, fül								
	Az arc részletei: szem, orr, száj								
	Ruha, kéz, láb részletei								
Arányok	Fej, kar, láb, törzs aránya helytelen								
	Fej, kar, láb, törzs aránya helyes								
Dimenzió	A végtagok kétdimenziósak								
	Több szempontú profil								
Érintkezés	A négy végtag összefügg a törzsszel								
	A nyak vonala átmegy a fej, törzs vonalába								
	A törzs vonala átmegy a láb vonalába								
Megjegyzés:									

VII. A gyermek nyelvi kifejezőképességének fejlettsége

		1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Szókincs	Gazdag, árnyaltan kifejező								
	Átlagos								
	Szegényes, hiányos								
Elvont kifejezések előfordulása	Gyakran								
	Néha								
	Soha								
	Beszédhibás								
Beszédritmus	Folyamatos								
	Akadozó								
	Gyors								
	Lassú								
Képolvasás	Felsorol								
	Egyszerű cselekvést megnevez								
	Összefüggéseket felismer								
Szöveg-visszaadás	Nem képes visszaadni								
	Hiányos								
	Lényeges mozzanatok								
	Teljes, pontos								
Megjegyzés:									

I. Értelmi képességek

	1.évben		2.évben		3.évben		4.évben	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Észlelés differenciált								
Figyelme szándékos								
Szándékos figyelme rövid ideig köthető le								
Emlékezete pontos, megbízható								
Emlékezete pontatlan								
Életkorának megfelelő szinten képes gondolkodási műveletekre								
A mennyiség fogalma kialakult								
A mennyiség fogalma nem alakult ki								
Ismeretei hiányosak								
Ismeretei életkörnyezetére megfelelőek								
Tanulékonyága gyenge								
Megjegyzés:								

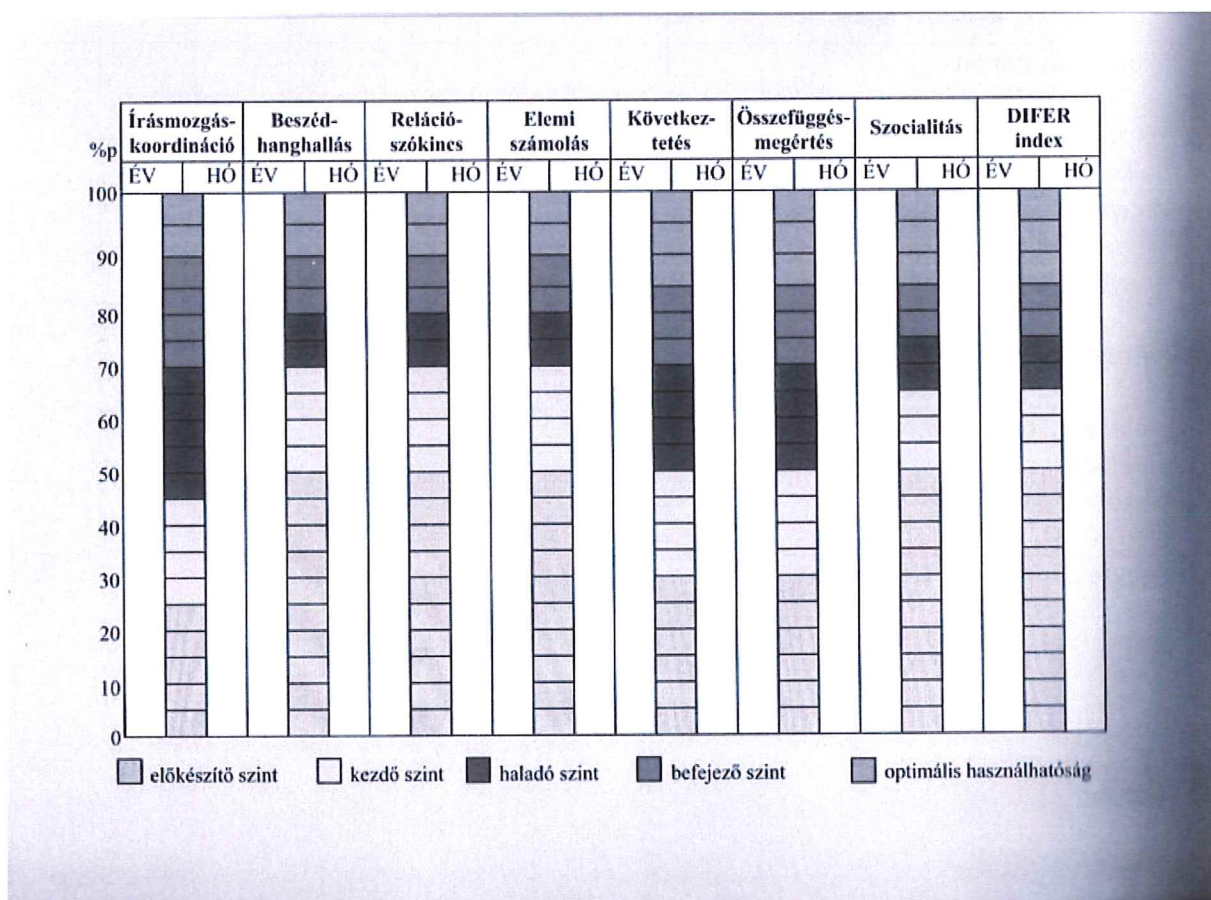

FEJLŐDÉSI MUTATÓ

4-8 éveseknek

Név: születési év:

hónap:

RÖVID DIFER TESZT EREDMÉNYEI**RÖVID DIFER**

Értékelés: szocialitás: 5= nagyon jól működik, 4= jól működik, 3= működik, 2= még nem működik, 1= még hibásan működik
 Számlálás: A) 0-21 oszlopban 0-21-ig pontszám, a többiben ✓= működik vagy ?= még nem működik

Dátum		Szocialitás						Számlálás					
		KF	Erkölesei érzék		FV	Feladattartás			A) 0-21	B) 50	C) 500	D) 14-3	E) 98-101
Jancsi	Pityu		kitart.	érz.		konc.							
év	hó												

KF= kapcsolatfelvétel, FV= feladatvállalás, kitart. = kitartás, érz. = érzelmi viszonyulás, konc. = koncentráció

Értékelés: ✓= működik vagy ?= még nem működik

Dátum		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	X	Y	Z	p*	5p
év	hó																										

* p = pipák számának összege, 5p = pipák összegének ötszöröse

A DIFER index kiszámítása a RÖVID DIFER alapján (zárójelben a lehetséges pontok):

DIFER index tesztpont (5-204) = Szocialitás:(5-35) + Számlálás:(0-25) + A-Z(0-24) * 5: (0-120) + Írásmozgás-koord:(0-24)

Az írásmozgás-koordináció fejlettségét a *Fejlesztési mutató* első oldalára kell rögzíteni, a tesztpontot onnan kell leolvasni.

Előkészítő szint							Kezdő szint				Haladó szint			Befejező szint			Optimum			
p=	5	20	40	60	80	102	103	113	123	133	134	143	153	154	164	174	175	185	195	204
%p=	0	10	20	30	40	50	51	55	60	65	66	70	75	76	81	85	86	90	95	100

p = A RÖVID DIFER-en elért pontok (pipák) száma, alatta a %pontban kifejezett eredmény.

Az egymás alatti két szám bekarikázandó. Két szám közé tesszük a jelzést, ha közéjük esik az elért pontszám.

Handwriting practice lines showing the letters T, O, n, z, n, w, M, and M, followed by empty lines for practice.

AZ ÍRÁSMOZGÁS-KOORDINÁCIÓ FEJLŐDÉSE

[illegible]

Előkészítő szint	Kezdő szint	Haladó szint	Befejező szint	Optimum
p = 1 2 3 4 5	6 7 8 9 10 11	12 13 14 15 16	17 18 19 20 21	22 23 24
% = 4 8 13 17 21	25 29 33 38 42 45	50 54 58 63 67	71 75 79 83 86	92 96 100

102

EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV

Példa fejlesztési tervre – átdolgozott változat

Egyéni fejlesztési terv

Hátrányos helyzetű tanulók integrált neveléséhez

Név: XY

Születési idő:

Anyja neve: B.Z.

Intézmény neve: Vásárosdombói Mesevár Óvoda

Azonosító: kis01

Készítette: Szitáné Sperling Bernadett

Dátum: x év, y hónap

Szociális képesség

Testápolás:

Testápolási teendőket (kézmosás, fogmosás, WC-használat) segítséggel végzi.

=>Testápolási teendők gyakorlása, gyakoroltatása.

Étkezés:

Segítséggel étkezik.=> Önálló étkezésre szoktatás, gyakoroltatás.

Öltözködés:

Segítséggel öltözködik.=> Önállóságra szoktatás fokozatosan.

Közösségért végzett munka:

Önkiszolgálást önállóan végzi.

Játékhelyzetek:

A közös játék során főként szemlélődő, magányosan játszik, igényli a felnőtt jelenlétét.

=>Szituációs játékok, pl. bábozás, szerepjátékok, játékokba bevonás

Játék fajtái:

Nagyrészt gyakorlójátékokat folytat.

=>Motiváló, manuális eszközökkel. Válasszon társat, akivel együtt szeretne játszani, Játékba való folyamatos bevonás, baráti kapcsolatok kialakulását segítve.

Napirend, normakövetés:

Időnként nem azonosul az óvoda napirendjével, szabályok betartására figyelmeztetni kell.

=>Folyamatosan vonjuk be a napi tevékenységekbe, a hibákat, tévedéseket azonnal korrigáljuk.

Közösségi magatartás:

Szabályok betartására csak felnőtt segítségével képes.

=>Olyan játékhelyzetek teremtése, amelyek szabálykövetésre készítik a gyermeket.

Szociális fejlettség:

Kapcsolatteremtésben visszahúzódó, magányosan tevékenykedik. Feladatértése, feladattartása nem alakult ki.

=>Változatos eszközökkel és játékhelyzetek teremtésével, bábozással.

Szociális érettség:

Tevékenységekbe nem vonható be, feladat nem köti le. Személyi felügyelet mellett sem teljesít.

=>Érdeklődési körének megfelelően játékon keresztül, például bábozással.

Fejlettségi szintek testi, nyelvi, értelmi képességek terén

Mozgáskoordináció:

A természetes mozgásokat felnőtt irányításával, állandó felügyeletével végzi, mozgása összerendezett.

=>Végezzen természetes mozgásokat tornateremben, csoportszobában felnőtt irányításával, majd önállóan.

Finommozgás:

Szem-kéz koordinációja fejletlen, nem megfelelő. Nem érdekli ábrázolással kapcsolatos munkáinak eredménye, gyorsan túl akar lenni rajta. Emberábrázolásra nem képes.

=>Finommozgást fejlesztő játékhelyzetek teremtése, pl. apró tárgyak, gyöngyök szedegetése, gyurmázás stb. Egyes testrészek szerepének tudatosítása, játékos gyakorlatok tükör előtt.

Nagymozgás:

Képtelen testgyakorlatot irányítással elvégezni. Nem képes az elemi mozgások végrehajtására közös tevékenységek során. (labdagyakorlatok, ugrókötelezés, célba dobás)

=>Adjunk alkalmat a nagymozgásokat igénylő segítségre, pl. ágazás, tájékozódási játék az udvaron. Közös játékok játszása.

Testséma, térbeli tájékozódás:

Térbeli tájékozódása, testsémája kialakulatlan, domináns oldal bizonytalan, váltja a kezét.

=>Spontán és irányított játéktevékenységek közben.

Szókincs:

Szókincse átlagos. A környezetében megtalálható tárgyak, eszközök nevét általában ismeri és használja. Családi kapcsolatok rendszerében nem ismeri pontosan a fogalmakat.

=>Mesekönyvek nézegetése közben szókincs fejlesztése. Kérdezzünk rá mit csinálnak az emberek képek segítségével (tevékenységek, foglalkozások). Családi fotó nézegetése

Kifejezőképesség:

Gondolatait, érzéseit nem mindig képes érthetően elmondani. Összefüggéseket nehezen ismeri fel. Mondatszerkesztése gyakran hibás. Szóbeli közléseket nem mindig érti meg.

=>Tevékenységek végzése közben mondókák, versek mondogatása, bábozás, mesedramatizálás.

Képek segítségével összefüggések megértése.

Figyelem, megfigyelőképesség:

Figyelme szétszórta, rövid ideig köthető le. Megfigyeléseiből nem képes szabályt alkotni. Feladatok, játékok nem keltik fel érdeklődését.

=>Mindennapi élettel kapcsolatos képek válogatása, érdeklődésének megfelelő játékok, feladatok választása

Emlékezet:

Ismereteket, eseményeket nehezen idéz fel.

=>Rövidtávú memória fejlesztése, pl. mit csináltál tegnap, mit csináltunk délelőtt.

Érzékelés, észlelés:

Észlelése differenciálatlan. Emberek, tárgyak, hangszerek, állatok hangját nehezen ismeri fel. A tárgyak, rajzok közötti különbségeket segítséggel ismeri fel. Tanulékonyasága gyenge.

=>Tárgyak, rajzok közötti különbségek felfedeztetése. Zsákbamacska játék, mi változott meg?

Zörejhangok, hangszerek, állatok hangjának felismertetése, hangokhoz kapcsolódó képek egyeztetése.

EGYÉNI FEJLESZTÉSI LAP

Gyermek neve:

Dátum:

Óvodapedagógus neve:

HÓNAP	HÉT	FEJLESZTÉS TARTALMA	ALÁÍRÁS
SZEPTEMBER			
OKTÓBER			
NOVEMBER			

HÓNAP	HÉT	FEJLESZTÉS TARTALMA	ALÁÍRÁS
DECEMBER			
JANUÁR			
FEBRUÁR			
MÁRCIUS			

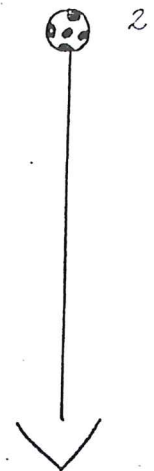
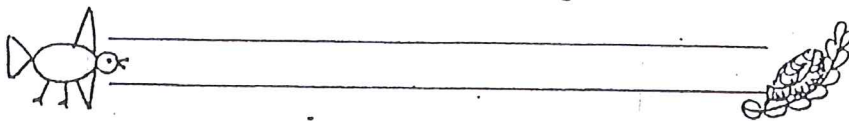

HÓNAP	HÉT	FEJLESZTÉS TARTALMA	ALÁÍRÁS
ÁPRILIS			
MÁJUS			
JÚNIUS			

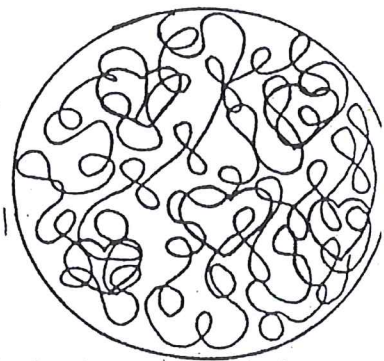
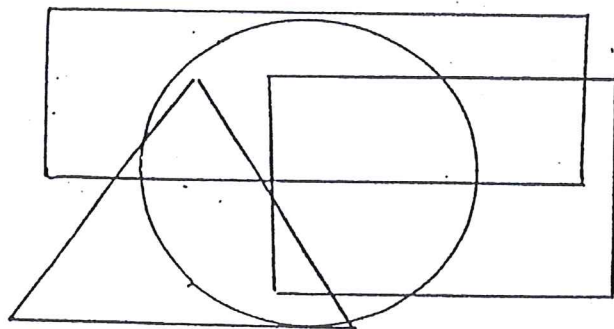

„GYORS DISZLEXIA TESZT”

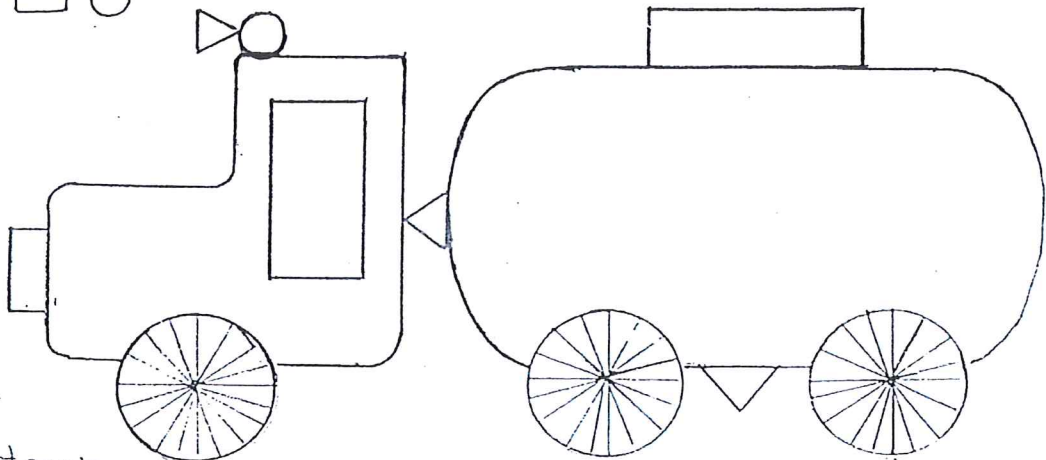
Diszlexia gyors teszt / a.

1. Szem-Kéz Koord. fejl. + vonalvezetés

2. Alak-hátter megkülönb.

Alakkonstancia

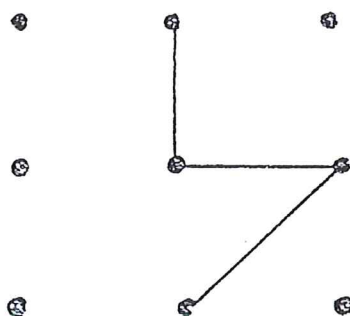
Diszlexia gyorsítást/ b.

22.

q p b q d p q b

△○ △○ ○△ ○△ △○ ○△ △○ ○△

4. Térbeli helyzetek vizsgálata.

5. Térbeli viszonylagosság vizsgálata.

| ||

||| |

6. Ritmusism., követés

107.

ISKOLAÉRETTSÉG MEGÁLLAPÍTÁSA

/Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, valamint a Pedagógiai Program alapján/

Gyermek neve:

Szül.idő.:

Dátum:

Jellemzők meghatározása		Igen	Kevésbé	Nem
TESTI JELLEMZŐK	Túljutott az első alakváltozáson			
	Megindult a fogváltás, a tejfogak elvesztése következtében már kezdenek megjelenni a maradandó fogak			
	Mozgása egyre harmonikusabb, már képes mozgását koordinálni			
	Finom motorikus képességei jók, kialakult a kéz dominanciája, jól fogja a ceruzát			
	Képes testi szükségleteit késleltetni, szándékosan irányítani			
LELKI JELLEMZŐK	Motivált az új dolgok iránt, érdeklődő, természetes kíváncsiság jellemzi			
	Érzékelése, észlelése differenciált, testsémája kialakult, jól tájékozódik térben és síkban, felismeri az irányokat (fent, lent, előtt, mögött, között, jobb, bal...)			
	Vizuális és akusztikus észlelése differenciált, képes az alak-háttér megkülönböztetésére, képes a rész és egész viszonyát felismerni, képes a lényeg kiemelésére, képes felismerni az azonosságokat és különbségeket			
	Képes szándékosan figyelni, ennek terjedelme minimum 15 perc			
	Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, egyre nő a megőrzés időtartama			
	Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás			
	Nem beszédhibás, a hangokat tisztán, érthetően ejti, képes gondolatait, érzelmeit kifejezni			
	Képes türelmesen meghallgatni társait és a felnőtteket			
	Megfelelő ismeretei vannak az őt körülvevő világról	Tudja a nevét, a lakcímét, szülei foglalkozását		
		Felismeri, megnevezi a napszakokat		
		Ismeri és betartja a gyalogos közlekedés alapvető szabályait		
		Ismeri a szűkebb lakóhelyét, az ott élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét		
		Tudja, hogy az adott időjáráshoz milyen öltözködés szükséges		

		Tisztában van a viselkedés alapvető szabályaival, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek			
		Képes a mennyiségek összehasonlítására, helyesen használja a mennyiségi fogalmakat (több-kevesebb, kisebb-nagyobb...), számolási készsége életkorának megfelelő (tízes számkörben mozog)			
SZOCIÁLIS JELLEMZŐK	Érzelmileg kiegyensúlyozott				
	Képes a közösség által kialakított szabályokhoz alkalmazkodni				
	Képes társaihoz alkalmazkodni, társas kapcsolatot kialakítani és fenntartani				
	A kapott feladatokat megérti, képes azokat kitartóan, eredményesen elvégezni				
	Megfelelő önfegyelemmel rendelkezik				

Megjegyzés:

Dátum:

Szülő aláírása

Pedagógus aláírása

Óvodai csoport:

Gyermekek neve:

Születési ideje:

Korcsoport:

	NOVEMBER			MÁJUS		
	Nem fejlődött	Fejlődött, de továbbbi fejlesztést igényel	Képességei szintjén teljesít	Nem fejlődött	Fejlődött, de továbbbi fejlesztést igényel	Képességei szintjén teljesít
Szociális képesség	Testápolás					
	Étkezés					
	Öltözködés					
	Közösségért végzett munka					
	Játékhelyzetek					
	Játék fajtái					
	Napirend, normakövetés					
	Közösségi magatartás					
	Szociális fejlettség					
	Szociális érettség					
	Szociális érettség					

A szülővel közölt szöveges értékelés dátuma:

Óvodapedagógus aláírása:

IX. SAJÁTOS FELADATAINK

IX.1. A SAJÁTOS NEVELÉS IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE, HABILITÁCIÓS, REHABILITÁCIÓS TEVÉKENYSÉGEK

Óvodánk részt vesz a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – az egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő beszédfigyatekos gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- ☀ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- ☀ Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- ☀ Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- ☀ A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- ☀ Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, rehabilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- ☀ Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- ☀ A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt
- ☀ Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- ☀ Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- ☀ Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A habilitáció általános célja:

- ☀ a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása
- ☀ A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése
- ☀ Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása

A habilitáció fő területei:

- ☀ az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vestibuláris, kinezteziás- fejlesztése
- ☀ a motoros készségek fejlesztése
- ☀ a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése, szükség esetén alternatív kommunikációs eszköz használatával
- ☀ a szociális készségek fejlesztése
- ☀ a kognitív készségek fejlesztése
- ☀ az önellátás készségeinek fejlesztése

A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- ☀ Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- ☀ Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- ☀ Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- ☀ A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő, a mindenkor számot éves munkatervünk mellékleteként határozzuk meg, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.
- ☀ Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

IX.2. Óvodai fejlesztő program – Óvodai IPR

IX.2.1 SZERVEZÉSI FELADATOK

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása

CÉL: A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása, az esélyegyenlőség biztosítása.

FELADAT:

Kapcsolatfelvétel :

- Védőnői hálózattal (3 évesek névsora, családi körülményeik, fejlettségük)
- Jegyzővel (a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek névsora)
- Cigány kisebbségi önkormányzattal
- Családsegítő Szolgálattal
- Gyámügyi előadóval

Integrációt elősegítő csoportalakítás

CÉL: A megfelelő csoportösszetételek kialakítása az integrációs elvek alapján.

FELADAT:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezése a gyámügyi előadó adatszolgáltatásával.
- Csoportelosztási szempontok kidolgozása
- A szempontoknak megfelelő óvodai csoportok kialakítása

Igazolatlan hiányzások minimalizálása

CÉL: Az indokolatlan hiányzások minimalizálása.

FELADAT:

- A hosszabb ideig hiányzó gyermekek felkeresése, otthonukban, a hiányzás okának felderítése céljából.
- Szoros együttműködés: a Védőnői Szolgálattal, a Családsegítő Szolgálattal és a Kisebbségi Önkormányzattal.

Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés

CÉL: A gyermek sokoldalú megismerése, fejlődésüknek nyomon követése

FELADAT: Állapotfelmérés, a fejlesztés dokumentálása

- Anamnézis: alapja a családlátogatás, a szülővel történt személyes beszélgetések, tapasztalatok. Célunk, hogy a szülő és a gyermek is érezze a segíteni akarást, amely biztonságot ad számukra. Ezáltal elérjük, hogy rendszeresen járjanak óvodába.
- Beszoktatás ill. visszazoktatás: ideje alatt célzott megfigyelések, beszélgetések, gyermekmunkák elemzésének segítségével felmérjük a gyermekek aktuális fejlettségét.
- Fejlettségmérő lapot vezetünk minden gyermekről, amit saját szempontjaink alapján dolgoztunk ki.
- Ez a kiindulópont a fejlődés, fejlesztés szempontjából, hiszen az adatok rögzítése során képet kapunk arról, hogy melyek a fejlesztés legfontosabb területei illetve mely területeken kell fokozottan figyelni, szükség szerint segíteni a gyermeki fejlődést.
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk minden gyermekről.
- Elmaradásukat: mely területen, milyen módszerrel, eszközzel, eredménnyel folyamatosan dokumentáljuk.
- A fejlesztés kapcsán munkánk elsősorban prevenció, hiszen tudatos odafigyelést tükröz a gyermekekre

A gyermekekről vezetett, dátumozott fejlődési lapokkal célunk, hogy az első óvodai naptól az iskolába lépésig folyamatosan tervezett és látható legyen a gyermekek fejlődése a nevelési és tanulási folyamaton belül. A fejlesztés tartalma konkrétan meghatározott és részletesen kidolgozott, segítve a rászoruló gyermekek egyéni fejlesztését, a halmozottan hátrányos helyzetű, különösen a cigány gyermekek számára az esélyegyenlőség megteremtését.

IX.2.2. PREVENCIÓS KÉSZSÉGFEJLESZTÉS

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egy részénél – különösen, ha a gyermek későn kerül óvodába, vagy rendszertelenül jár, vagy a szociokulturális háttérből adódóan fejlődése sok területen eltér az életkornak megfelelően elvárható szinttől – gyakran éretlenek azok a funkciók, amelyek feltételezik a minél zökkenő mentesebb iskolakezdet.

- kialakulatlan a térbeli tájékozódásuk, testsémájuk
- bizonytalan a ritmusérzékük
- szegényes a szókincsük, fejletlen a beszédképességük
- nehezen differenciálják a zöngés-zöngétlen mássalhangzókat
- nehezen fejezik ki magukat
- nem megfelelő a szem-kéz koordinációjuk
- fejletlen a kézügyességük, finommozgásuk
- gyenge a verbális, vizuális emlékezetük

Ezért ezeknél a gyermekeknél az iskolaérettség szempontjából fontosnak tartjuk a részképességek egyénre lebontott, célzott fejlesztését.

A fejlesztést egyrészt a képességfejlesztő játékeszközök segítségével, másrészt Csabai Katalin: Lexi I-II. c. mesetankönyve felhasználásával kívánjuk megvalósítani.

A fejlesztés területei

I. Téri tájékozódás, testséma tudat fejlesztése

Bal-jobb irányok tudatosítása, megkülönböztetése

- ☀ saját testsémán, cselekedtetéssel
- ☀ társon
- ☀ didaktikus játékokkal, képekkel
- ☀ feladatlapokon

Soralkotás vizuális úton /balról-jobbra haladási irány/

- ☀ képolvasással
- ☀ sorrendezés tárgyak, képek segítségével
- ☀ grafomotoros fejlesztés – balról-jobbra vízszintes vonalak rajzolása

Tájékozódás a hármas vonalközben

- ☀ fent-lent relációs fogalmak begyakorlása
- ☀ ritmikus soralkotás

Relációs szókincs fejlesztése a passzív, majd aktív szókincsben

- ☀ Hol? – kérdésre névutók gyakorlása képolvasással
- ☀ Hová? – kérdésre névutók gyakorlása cselekedtetéssel

II. Emlékezet és figyelem fejlesztése

Hallási emlékezet és figyelem

- ☀ zenei és zörejhangok megkülönböztetése (megfigyeltetés és hangfelismerő játékok)
- ☀ különböző anyagú tárgyak hangjának felismertetése
- ☀ zöngés és zöngétlen hangok differenciálása
- ☀ soralkotás akusztikus úton (magas-mély, halk-hangos)
- ☀ adott hang kiemelése szógyűjtéssel
- ☀ hallási figyelem fejlesztése hangdominóval

Vizuális emlékezet és figyelem fejlesztése

- ☀ tárgyak, formák megfigyeltetése és felismerése
- ☀ forma, nagyság, szín stb. tulajdonságok alapján csoportosítás
- ☀ emlékezetből a tulajdonságok felsorolása
- ☀ Mi hiányzik? c. játék, hiányok pótlás, rész-egész viszony
- ☀ Nem illik a sorba c. játék
- ☀ tárgyak, képek helyének megváltoztatása
- ☀ ellentét dominó

- ☀ események, képek időrendbe helyezése
- ☀ mesék, történetek időrendi összeállítása képkártyák segítségével
- ☀ *Mi van a terítő alatt? c. játék*
- ☀ rész-egész viszony gyakorlása (képes puzzle, képes lottó, feladatlap)
- ☀ azonosság, különbség, összetartozás (játékos keretben az összehasonlító, megkülönböztető képesség fejlesztése)

III. Ritmusérzék fejlesztése

Mondókák, énekek, versek ritmusának érzékeltetése

- ☀ szöveg+taps (száj és kézmozgás koordinációja)
- ☀ szöveg+helyben járás (száj és lábmozgás koordinációja)
- ☀ szöveg+taps+helyben járás (száj, kéz, lábmozgás koordinációja)
- ☀ szöveg+taps+járás (száj, kéz, együttes testmozgás koordinációja)

Ritmusismétlés

- ☀ színek, formák ritmikus változása
- ☀ ábrák ritmikus ismétlődése

Szavak ritmusának megfigyeltetése, szótagolás előkészítése akusztikus úton

Rövid-hosszú megkülönböztetése időtartam szerint

IV. Beszédkészség fejlesztés

Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása – mint kiemelt feladat – átszövik az óvodai élet egészét.

Valamennyi tevékenységet végig kísér a beszéd, beszélgetés, a gyermeki kérdés és felelet, a felnőtt beszédpélda.

A természetes beszédhelyzetek kihasználásán túl fontosak azok a nyelvi játékok, amelyek a beszédtechnika, a szó és kifejezéskincs, a mondatok grammatikai rendezését, a verbális emlékezet fejlesztését célozzák.

Anyanyelvi játékok

I. Beszédtechnika fejlesztés

- ☀ ajaktornák
- ☀ nyelvgyakorlatok
- ☀ fújó gyakorlatok
- ☀ egyszerű és összetett légzési gyakorlatok játékos keretben
- ☀ a helyes artikulációt segítő játékok
- ☀ mondókák – némán, halkán, hangosan
- ☀ hangutánzó játékok – képekkel, mesével
- ☀ hangfelismerő, hangutánzó játékok egyes hangzók gyakorlására

pl. méhecskék – z hang; vonat – s hang; kígyó – sz. hang; stb.

II. Szó- és kifejező kincs fejlesztése

- ☀ szókincsfejlesztés
- ☀ fogalmak rendezése, gyűjtőfogalmak alá csoportosítással
Mi tartozik össze?

Mi a testvére?

Mi jut róla eszedbe? c. játékokkal
- ☀ ige, főnév, melléknév keresése képrendezéssel, kérdések alapján (mit csinál, mi ez, milyen kérdésekre)
- ☀ rokon értelmű, ellentétes szavak keresése, képek segítségével
- ☀ mondatok grammatikai rendezése tárgyak, eseményképek segítségével
Kérdezz! – Felelek! játék, (hol? honnan? hová? stb. kérdésekre)
- ☀ verbális emlékezet fejlesztése (szavak, majd képek alapján rövid történetek visszamondása, mesélés, önálló mesemondás, versmondás, bábozás)

V. Grafomotoros fejlesztés

1. Kézügyesség fejlesztése különböző tevékenységek segítségével

- ☀ ujjtorna (kéz-ujjak ritmikus mozgatása stb.)
- ☀ gyurmázás
- ☀ papírtépés, ragasztás
- ☀ terményekkel való manipulálás
- ☀ tenyér és ujjfestés
- ☀ konstrukciós játékokkal való építés
- ☀ gyöngyfűzés I

2. LEXI grafomotoros fejlesztő lapjainak feldolgozása

- ☀ laza ceruzafogás
- ☀ lendületes, laza vonalvezetés

1. sz. függelék

X. Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről

JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények (minimális) eszközeiről és felszereléséről		
Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Intézményben meglévő eszközök
I. Helyiségek		
Csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	x
Tornaszoba	óvodánként 1	x
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként 1	x
Játsszódudvar	óvodánként 1	x
Óvodavezetői iroda	óvodánként 1	x
Óvodavez.hely.iroda	óvodánként 1	-
Gazdasági vez.iroda	óvodánként 1 csak önálló gazd.esetén	-
Nevelőtestületi szoba	óvodánként 1	x
Orvosi szoba	óvodánként 1	x
Gyermeköltöző	csoportonként 1	x
Gyermekmosdó, WC	Csoportonként 1	x
Kiszolgáló helyiségek		
Felnőtt öltöző	Épületenként 1	x
Elkülönítő szoba	óvodánként 1	x
Főzőkonyha	óvodánként 1	-
Melegítőkonyha	óvodánként 1	x
Tálaló-mosogató	óvodánként 1	x
Felnőtt étkező	óvodánként 1	-
Felnőtt mosdó	épületenként 1	x
Felnőtt WC	épületenként 1	x
Mosléktároló	óvodánként 1	-
Szárazáru raktár	óvodánként 1	-
Földes áru raktár	óvodánként 1	-
Egyéb raktár	óvodánként 1	-
Éléskamra	óvodánként 1	-
Szertár	óvodánként 1	x
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyak		
1.Csoportszoba		
Gyermekfektető	gyermeklétszám szerint 1	x
Gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	x
Gyermekasztal	gyermeklétszám figy.vét.	x
Fényvédő függöny	ablakonként	x
Szőnyeg	csop.1/5-nek lefedése	x
Játéktartó szekrény v.polc	csoportonként 2	x
Fektető tároló	valamennyi gy.ágy tárolására	x
Élősarok állvány	csoportonként 1	-
Hőmérő	csoportonként 1	x
Óvodapedagógus asztal	csoportonként 1	x
Felnőtt szék	csoportonként 2	x

Eszköz előkészítő asztal	csoportonként 1	x
Textiltároló szekrény	csoportonként 1	x
Edény- és evőeszköz tároló szekrény	csoportonként 1	x
Szeméttartó	csoportonként 1	x
2.Tornaszoba		
Tornapad	2	x (6)
Tornaszőnyeg	1	x (2)
Bordásfal	2	x (12)
Óvodai több funkciós mászó készlet	3 gy. egyidejű foglalkozásához	-
3.Logopédiai foglalkoztató		
Tükör	1	x
Asztal	2	x
Szék	12	x
Szőnyeg	1	x
4.Játszóudvar		
Kerti asztal	csoportonként 1	x
Kerti pad	csoportonként 2	x
Babaház	csoportonként 1	x
Udvari homokozó	csoportonként 1	x
Takaróháló	homokozónként 1	x
Mozgásfejlődés segítő eszk. mozgásigényt kielégítő eszk.	V.rész szerint	x (3)
5.Vezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	x
Tárgyalóasztal	1	x
Szék	2	x
Telefon	1	x
Könyvszekrény	1	x
Íratszekrény	1	x
6.Óvodavezető hely.iroda		
Asztal	felnőtt lsz. figyelembevételével	-
Szék	felnőtt lsz. figyelembevételével	-
Íratszekrény	2	-
Lemezszekrény	1	-
Írógépasztal és szék	1-1	-
Számítógépasztal és szék	1-1	-
Írógép	1	-
Telefon	1	-
Fax	1	-
Számítógép, nyomtató	1	-
7.Nevelőtestületi szoba		
Fiókos asztal	ped. lsz. szerint 1	x
Szék	ped. lsz. szerint 1	x
Könyvtári dokumentum	500	x
Könyvszekrény	2	x

Tükör	1	-
Mosdókagyló	1	-
8.Orvosi szoba	26/1997.(IX.3.)NM rend.szerint	x
9.Gyermeköltöző		
Öltöző rekesz, öltöző ruhatároló fogas	gy. létszám figyelembevételével	x
Öltözőpad	gy.létszám figyelembevételével	x
10.Gyermekmosdó, WC		
Törölköző tartó	gy.létszám figyelembevételével	x
Fali tükör	mosdókagylónként 1	x
Hőmérő	helyiségenként 1	x
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gy.létszám figyelembevételével	
III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések		
Egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	felölt és gy. létszám szerint	x
Tisztálkodó felszerelések (ruhakefe, körömkéfe, szappantartó)	mosdókagylónként 1	x
Fésűtartó	csoportonként 1	x
Törölköző	felölt és gy.létszám szerint 3-3	x
Abrosz	asztalonként 3	x
Takaró	gy.létszám szerint 1	x
Ágynemű huzat, lepedő	gy. létszám szerint 3-3	x
IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Szennyes ruhatároló	óvodánként 1	x
Mosott ruhatároló	óvodánként 1	x
Mosógép	óvodánként 1	x
Centrifuga	óvodánként 1	x
Vasaló	épületenként 1	x
Vasaló állvány	épületenként 1	x
Szárító állvány	épületenként 1	x
Takarító eszközök	épületenként 1	x
Kerti munkaeszközök	óvodánként 1-1	x
Hűtőgép	épületenként 1, amennyiben helyben főznek 2	x
Porszívó	épületenként 1	x
V. Nevelő munkát segítő játékok és egyéb eszközök		
1.Játékok, játékeszközök különböző játékformák (mozgásos játékok, szerepjátékok, építőjátékok, dramatizálás és bábozás)	(mennyiség eszköz fajtánként) gyermekcsoportonként a gyermek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	x
barkácsolás eszközei		x

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	x
Ének- zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	x
Az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	x
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	x
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	x
A természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	x
Munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	x
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Videó (lejátszó)	óvodánként 1	x
Televízió	óvodánként 1	x
Magnetofon	három csoportonként 1	x
Diavetítő	épületenként 1	x
Vetítővászon	épületenként 1	x
Hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	x
Hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiség	x
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	x
VI. Egészség- és munkavédelmi eszközök		
Ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x
Mentőláda	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x
Gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x

	a Munka Törvénykönyve, valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. évi XXXIII. Törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai kollektív szerződés szerint	
Munkaruha, védőruha	a munkavédelemről szóló 1993. évi CXIII. Törvény és végrehajtási rendeletei alapján, az óvodai munkavédelmi szabályzat szerint	x
Tűzoltó készülékek	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	x

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program érvényességi ideje: 2016 – 2021

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Nevelőtestületi javaslat
- Partneri igények változása
- Törvényi változás

Programmódosítást javasolhat:

- Az intézmény vezetője
- A nevelőtestület

Programmódosítás előterjesztésének módja: írásbeli előterjesztés az intézmény vezetőségének

A program nyilvánosságát biztosítja az intézményi honlapon és az Oktatási Hivatal honlapján történő megjelentetése. Nyomtatott formában az intézményben megtalálható.

LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

Az intézmény Pedagógiai Programját a Vásárosdombói Mesevár Óvoda nevelőtestülete elfogadta.
Vásárosdombó, 2016. 08.24.

.....
Nevelőtestület képviselője

Az intézményvezető jóváhagyta:

.....
Intézményvezető

NYILATKOZATOK

A Vásárosdombói Mesevár Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény Szülői Szervezete véleményezte.

Vásárosdombó, 2016. 08. 22.

.....
Szülői Szervezet képviselője

FENNTARTÓI DÖNTÉS

A Vásárosdombói Mesevár Óvoda Pedagógiai Programjával kapcsolatos egyetértési jogát, az intézményt fenntartó Vásárosdombó Intézményfenntartó Társulás (VIT) gyakorolta.

Határozat száma:.....